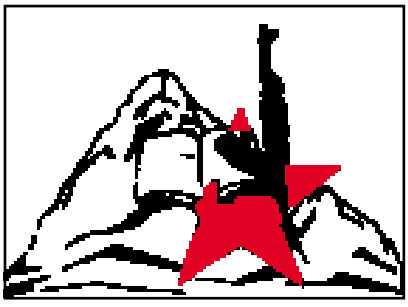

İnkarcılık ve Ayrılkçılık Aşılmalıdır

Devlet inkarcılığı aşılamak, Kürtler de ayrılkçılığı aşacak. Yeni dönem politikalarını böyle cesurca savunmak gerekir. Kürtler birlikteliği savunacak, bölücü siyaset yapılmayacak, ama sen de inkarcılık etmeyeceksin. Bir halkın on bin yıllık tarihini inkar etmeyeceksin. Siyasetini yürütecekler, kültürünü geliştirecekler, eğitimini yapacaklar. Bunu halka taşıracaklar. Bu yapılmamıştır. İnkarcılık ve siyasal ayrılık şiddeti doğurur. Bunlar sakat ve tehlikeli şeylerdir.

PKK Genel Başkanı Abdullah ÖCALAN yoldaşın değerlendirmesi Sayfa 12'de

Komplo Güçleri, Savaş Rantçıları ve Çeteler Yine Devredeler

● 19 Mayıs 2000 tarihinde Süleyman ve Zeki adlı kişilerin de aralarında bulunduğu, dördü bayan yirmi kişilik bir grubun kaçıp gittiği doğrudur ve bunların YNK'nin yanında olduğu bilinmektedir. Uluslararası komponun içimizdeki uzantıları olan bu lümpen, serseri, çete grubuna karşı tüm parti yapımız bilinçlidir ve dışa yönelik de gerektiği kadar açıklama yapılmıştır. Şimdi bu çetenin yalanlarına sarılan PKK düşmanı iç ve dış çevreler, bir kaşık suda fırtına koparmaya ve partimizin içbirliğini sözde sarsmaya çalışmaktadırlar.

PKK Başkanlık Konseyi'nin açıklaması Sayfa 18'de

Kürt halkına dostluk, sorumluluk ve duyarlılık gerektirir!

● Son süreçte on bin kişilik gerilla ordusundan kaçan küçük bir grup üzerine halkımıza ve mücadelesine karşı politika yürütülmek istendi. Barış ve demokrasi mücadelesi geliştirerek Kürt sorununu çözüme, böylece on beş yıllık büyük bir savaşın yol açtığı sorunları aşarak halklarımıza olduğu kadar Ortadoğu'ya ve tüm insanlığa önemli bir katkı sağlamaya çalışan partimizin bu çabası boğulmak istenmektedir.

PKK Avrupa Temsilciliği Sayfa 17'de

Özgürlük İçin Herşey Yapılacak

● Bütün Kürt taraflarının katılmadığı ve Kürtler arası bir ittifakı amaçlamayan ilişkilerin bir sonuç doğurması zaten beklenemez. Bu son ziyaretin doğurduğu sonuç da bugüne kadar olanlardan farklı görünmemektedir. Irak için çözüm iddiasıyla Washington'a gidip hem ABD yetkilileriyle hem de kendi aralarında görüşen PDK ve YNK yeni bir iç çatışma planıyla dönüyorlar. Görüşmeciler daha yerlerine ulaşmadan, her iki örgüt PKK'ye karşı saldırgan tutumlar içerisine girmişlerdir.

PKK Başkanlık Konseyi'nin açıklaması Sayfa 18'de

Çözüm F Tipi Değil Demokrasidir

Bugün devreye sokulmak istenen tek tip hücre uygulamaları o zaman da '86 ve sonrası Özel savaşın Kürdistan'da yeni oluşturduğu kurumlara paralel olarak geliştirildi. Ve bu temel de Eskişehir Özel Tip hücre esaslı cezaevi açıldı. İlk önce de PKK'li tutsaklar bu cezaevine getirildi. Giderek bu cezaevi çoğunluğu PKK'lilerden oluşan sol muhalif tutsaklarla dolduruldu.

Sayfa 5'te

İçindekiler

Washington Görüşmelerinin Ardından Bölgedeki Durum ve Olası Gelişmeler
Serxwebûn'dan
2'de

Demokratik Cumhuriyetin İdeolojik Özü Sosyalizmdir
Dursun Ali KÜÇÜK
6'da

Gerillada Kültür Sanat ve Edebiyat Etkinlikleri Üzerine
14'te

Demokratik Kültür Hareketi ve Kültür Sanat Politikası Üzerine
Özgür TÜZÜN
15'te

Devrimcilik insanı esas alan sürekli yenilenmedir
FMLN Liderlerinden Şefik HANDAL ile yapılan röportaj
19'da

Washington Görüşmelerinin Ardından Bölgedeki Durum ve Olası Gelişmeler

15 Ağustos Atılımı'nın 17. yılına girerken, on altı yıllık mücadele birikimi üzerinde siyasi ve askeri gelişmelerin oldukça hızlandığı görülüyor. 2000 yılının bu ilk Ağustos'unun hem mücadelemiz hem de uluslararası siyaset açısından önemli gelişmelere açık bir ay olduğu görülüyor. Birçok çevrenin Kürdistan üzerinde yoğunlaşan siyasi ve askeri girişimlerinin bize gösterdiği sonuçlar bunlar oluyor.

Yeni bir yüzyılın, yine yeni binyılın bu ilk yılında siyasi ve diplomatik faaliyetler dünya çapında oldukça yoğunur. Birçok gücün, özellikle de uluslararası siyasete damgasını vurmak isteyen güçlerin yeni dünya düzenini yaratma doğrultusunda yoğun çaba içinde oldukları, yine birçok gücün dünyanın yeniden yapılanmasında kendine daha etkili yer bulma çabası içinde olduğu açıktır. ABD çok yoğun bir çaba içerisinde. ABD Başkanı'nın bu yıl içerisinde gitmediği belli başlı alan, devlet ve ülke neredeyse kalmadı. Avrupa ile ilişkili hemen hemen birçok ülkeyi gezdi, toplantılar yaptı; Türkiye'ye kadar geldi. Rusya'ya gitti, Hindistan'a gitti, Çin'e ve Japonya'ya gidiyor. Öyle ki, hem müttefikleriyle ilişkilerini daha çok geliştirmek, hem de kendi karşısında güç olabilecek devletlerle ilişkilerini daha çok düzenlemek istediği gözleniyor. Kendi dünya düzenini yaratmak isteyen bir güç olarak bu çabalarıyla dünyaya yeni bir sistem kazandırmaya çalışıyor. ABD kendi öncülüğünde böyle bir dünya yaratma istemini gerçekleştirmede kararlı ve gayretli görünüyor. Öyle ki, karşısında bir güç bırakmamak ve rakip oluşturmamak, rakip olabilecek güçlerle karşısına çıkarmayacak düzeyde ilişkiler oluşturmak, kendi etki ve ittifak alanını ise daha çok geliştirmek istiyor.

Buna karşı diğer birçok gücün de çabası var. Öyle hemen ABD'ye karşı çıkan ve dünyayı geçmişteki gibi devletler arasında çok şiddetli bir mücadele blokuna bölen tutumlar olmasa da, belli başlı ekonomik ve askeri güce sahip olan devletler, bu güçleri çerçevesinde dünya üzerinde etkinlik kurmak için çaba harcıyorlar.

Yeni bir devlet başkanı seçen Rusya kendisini yeniden düzenlemeye çalışıyor. Başkan Putin Rusya'nın çeşitli Avrupa ülkeleriyle ilişkilerine yeni bir düzen verirken, Asya'da da yeni bir ilişki sistemi yaratma arayışı içerisinde bulunuyor. Bu çerçevede Orta Asya ülkelerini gezdi. Çin'e gitti, Kore'ye gidiyor, İran'la ilişkiler kuruyor. Böylece Asya ile Rusya'nın yeniden güçlü bir ilişki ağını yaratma gayreti içinde olduğu görülüyor.

AB kendi içini düzenlemeye, iç birliğini geliştirmeye çalışıyor. Dışa yönelik olarak Almanya, İngiltere, Fransa, İtalya vb. devletlerin gayretli açılımı, çabaları olsa da, bu ülkeler daha çok Avrupa'nın iç birliğini geliştirme ve bunu daha ileri bir birlik düzeyine götürme çabası içerisinde. İlk defa açıkça federasyonu tartışıyorlar. Değişik devletlerde Avrupa federasyonu oluşturma ve ekonomik birliği daha ileri düzeyde siyasi ve askeri birlik durumuna getirme eğilimleri güç kazanıyor.

Kuşkusuz dünya düzeyinde siyasi mücadeleye çalışmaları her zaman var; siyaset yapmadan bu dünyada yaşamak mümkün değil. Siyaset, uygarlık dünyasında insanların kendilerini bilinçli ifade etme biçimidir. Aynı zamanda toplumların da kendilerini ifade etme biçimleri oluyor. Bi-

linçli ve hakim yaşamak isteyen herkesin siyaset yapması bir zorunluluktur. Fakat 2000 yılının siyaseti daha yoğun gibi gözüküyor. Yani her zaman siyasal yoğunluk var; ama gerçekten ilk yarısını yaşadığımız 2000 yılı siyasi ve diplomatik ilişkiler bakımından çok daha yoğun gibi gözüküyor. Yani yeni bir yüzyıla ve binyıla girerken, dünyanın yeniden düzenlenmesi olgusunun gerçek olduğu, bu yoğun diplomatik faaliyetten rahatlıkla görülebiliyor. Belirttiğimiz husus sadece saydığımız devletler için geçerli değildir. Hemen hemen bütün devletler için böyledir. Değişik kıtalarda birçok devlet benzer bir çaba içerisinde. Hatta bölgemizde bile böyle çabalar çok yoğunur. Türkiye'nin, İran'ın ve Arap devletlerinin benzer girişimlerini görebiliyoruz. Yine Çin'in bu yönlü yoğun bir çabası var, Hindistan'ın var. Kısacası böyle bir süreç girerken her devlet kendisine yeni bir ilişki düzeni kurma, yenisinden şekillenen dünyada yeni bir yer edinme çabası içerisinde bulunuyor. Bu da yüzyılın başında yeni bir dünyanın şekillendirilmeye çalışıldığını ve her bakımdan yenilenen dünyada yeni bir ilişki ağının yaratılmak istendiğini gösteriyor.

Dünyanın yeniden yapılanması içinde Ortadoğu'nun son on yılı

İçinde bulunduğumuz bölge bu çerçevede diplomatik ve siyasi çalışmaların oldukça yoğunlaştığı bir alan durumundadır. Hem Sovyet sisteminin çöküşü ardından dünyanın yeniden yapılanması sürecinde, hem de yeni bir yüzyıla girerken bunu yaşadığımız dönemde Ortadoğu bu yeniden şekillenmede önemli bir yer tutuyor. Sovyet-ABD bloklaşması ortadan kalkmaya doğru yönelirken, çatışmanın bu bölgede patlak verdiğini unutmamak zorundayız. Körfez Savaşı, Ekim Devrimi ile oluşan dünya sisteminin, yani 20. yüzyılda şekillenen dünyanın değişip çöktüğünü ve yeni bir dünya sisteminin ortaya çıkmaya başladığını açıkça gösterdi. Geçen on yıl içerisinde dünyanın birçok alanında bu temelde yoğun siyasal gelişmeler, yeniden siyasal yapılanmalar, birçok devletin çöküşü ve parçalanması, devlet sistemlerinin yeniden oluşumu, yeni devletlerin kuruluşu ve yeni ilişki ve ittifakların ortaya çıkması yaşandı. Sovyet sisteminin çöküşüne paralel olarak, bu sistemle kendisini var eden birçok güç ortadan kalktı; bunun yerine bölgede yeniden yapılanma gelişti. Aynı şekilde buna paralel ve Körfez Savaşı'nın devamı olarak, Ortadoğu'da da bölgenin yeniden yapılanma çalışmaları gündeme geldi. En önemli

bölgesel sorunlardan birisi olan Arap-İsrail çatışmasında çözüme gitme girişimlerinin en önemli halkalarından birisi olan Filistin-İsrail çatışmasını çözme arayışının Oslo anlaşması ile daha bu süreçte başladığı çok iyi biliniyor. Diğer birçok alanda da bölge sorunlarını çözme arayışları, bölgesel barış ve bölgenin yeniden şekillenmesi gündeme geldi.

Fakat Ortadoğu diğer alanlara göre çok farklı bir alan durumundadır. Burada sorunların çözümünü silahla sağlamak mümkün değildi. Çünkü silahlı çatışma zaten daha önceki süreçlerde bölgenin yaşadığı bir gerçeklikti. Ancak silahlı çatışmaya son veren yeni bir ilişki sistemini yaratan girişimler bölgede çözüm üretebi-

lecekti. Bu açıdan zorluklarla da olsa, birçok bölgede olduğu gibi yoğunlaşan çatışmaların ardından çözüm bulunacaktı. Şimdiye kadar birçok görüşme ve güç hazırlığı ile adım adım yürütülen çalışmalarda kesin bir sonuç alınmak isteniyor. Öyle ki, bu güçler durumun böyle bir kesin sonuç alma noktasına ulaştığını ve bu açıdan siyasal durumun olgun hale geldiğini düşünüyorlar. Bu nokta önemlidir. Bunun bölgenin diğer alanlarındaki gelişmelerle bağı var. Bir de genelde bölgede değişiklikler yapma noktasında bu girişimin önemi var. Çeşitli güçler ve özellikle ABD rahatlıkla buradan çıkacak sonuçlarla bölgenin birçok alanında değişiklikler yapmaya yönelebilecekler.

Neden ABD bu kadar ısrarlı?

Çünkü etkinliğini gözetecek biçimde bir çözümü bu alandaki çözüm açısından uygun görüyor; bu açıdan içinde bulunduğumuz dönemi en uygun dönem olarak değerlendiriyor. İsrail ve Filistin'in geldiği noktayı, Lübnan'da ulaşılan düzeyi, Suriye ile Irak'taki ve genelde İran ve Arap alemindeki durumu, Filistin-İsrail sorununa kendisine göre daha ileri düzeyde bir çözüm bulmada en uygun düzey olarak görüyor. Öyle ki, bu dönemde buradan sonuç almazsa, yarın öbür gün gelişmeler olmaz, başka tür sonuç alamaz. Bu açıdan bu soruna çözüm bulmayı bir güç kaynağı ve güçlenme olayı olarak görüp değerlendiriyor, buradan güç almak istiyor.

Bundan önce Türk-Yunan ilişkilerinde de buna benzer bir durum yaşandı. Kıbrıs üzerinde böyle bir yoğunlaşma oldu. Tür-

kiye'nin AB'ye aday üye olması, tam üye olmak için çeşitli adımlar atılması noktasına ulaşılması ve bunun Kıbrıs'ta kendisini temsil etme durumu, bu alandaki gerginliği ve çatışmayı tersine çevirdi. ABD burada belli bir düzey yakaladıktan sonra bölgenin diğer alanlarına adım attı. Bunu bu biçimde değerlendirmemiz gerekir.

Üzerinde yoğunlaşma sağlanan ikinci nokta Filistin-İsrail noktası oluyor. Buna paralel olarak diğer alanlar ve özellikle Kürt sorununa çözüm üzerinde yoğunlaşmaya gidileceği, buna göre Türkiye, İran ve diğer Arap devletleriyle bir ilişki düzeyinin olacağı ve Irak üzerinde çözüm arayışlarının yoğunlaşacağı rahatlıkla söylenebilir. Zaten bu yönlü gelişme adımları atılıyor.

Mevcut durumda ABD için Kürt sorununun çözümünden çok, Güney'deki durumun çözüme kavuşturulması söz konusu. Güney'i kendi çıkarı doğrultusunda etkin olarak kullanabileceği bir statüye kavuşturma, ABD için öncelik taşıyan bir husus oluyor. Bunu rahatlıkla bu biçimde değerlendirebiliriz. Bu çerçevede bir yandan Filistinli ve İsrailli temsilciler sorunu çözmeden ayrılmayacakları bir

yerde alınırken, diğer yandan Güneyli ve Iraklı muhalif güçlerin temsilcileri ABD'ye götürüldüler. Washington görüşmeleri denilen sürece katılanlar geçtiğimiz günlerde geçmişte birçok kez yapılan şeyi bir kez daha yaşadılar. Her ne kadar herhangi bir çözüm bulunmadığı ve anlaşma olmadığı söylene ve bunun propagandası yapılsa da, bu propagandalara çok fazla kanmamak gerekir. Herhangi bir gelişme olmadıysa, niye böyle bir çalışma yapıldı? Madem bir başarısızlık varsa bunu niye başarısız olanlar ilan ediyorlar? Örneğin hiçbir sonuç alınmadığı doğrultusunda en yoğun propagandayı YNK yapıyor. Tabii bunu daha çok da Kürt kamuoyuna yönelik olarak yapıyor, bizim kamuoyumuza yönelik bunu yapıyor.

Nasıl bir Irak!..

Bu bir aldatıcılık biçiminde de değerlendirilebilir. Şöyle söylenebilir: Irak'a bir biçim vermede, özeldde Filistin-İsrail ve genelde Arap-İsrail sorununun çözümünde uygulanan yöntemde görüldüğü gibi aciliyet arz eden bir düzeye ulaşılmamıştır. Yani Irak'a yeni biçim vermek üzere ilgili güçler tarafından yeterli bir görüş birliği, anlaşma ve ittifak ortaya çıkarılmamıştır. Çünkü askeri müdahale olacağı, Irak yönetiminin böyle bir müdahale ile karşılaşacağı söylendi. Tabii askeri müdahale yapabilmek açısından birçok gücün durumunun değerlendirilmesi, dikkate alınması, yine buna uygun ittifakların oluşturulması gerekir. Bunlar yapılmadan girişilecek bir askeri müdahale ters tepebilir ve

farklı gelişmelere yol açabilir. Çünkü mevcut siyasi yapılanma durumu her ne kadar zayıf olsa da, onu yıkacak bir askeri müdahale yapılmıca, o zaman yepyeni bir durum ortaya çıkar. Yeni bir siyasal yapılanmanın nasıl olacağını bu askeri çatışmanın sonuçları belirler. Eğer Irak'la ilişkili olan tüm güçlerin durumu değerlendirilmez ve buna uygun bir ittifak oluşturulmazsa, bu çatışma ortamına farklı müdahaleler de gündeme gelebilir. Yeterli bir hazırlık yapmadan ve güç ortaya çıkarılmadan yapılacak bir askeri müdahale, müdahaleyi yapana zarar verecek yeni girişimleri de gündeme getirebilir. Bu kadar hassas olan alan, kaygan ve her türlü müdahaleye açıktır. Çünkü herkes Irak'la ilişkilidir ve bu alan üzerinde etkili olmaya çalışıyor. O açıdan Irak'ta bu düzeyde kesin bir çözüm arayışı için süreç henüz olgunlaşmamıştır denilebilir. İran müdahale etmek isterse, kendisini daha olgun hale getirmesi gerekiyor. Irak'a doğrudan müdahale durumunda bulunan Türkiye, Güney Kürdistan üzerinde oldukça etkili, Irak'ta yeni oluşacak bir sistemle yakından ilişkili, kendisinin benimsemeyeceği bir sistemin oluşumuna asla fırsat tanımayacak ve tanımak istemeyen bir güçtür.

Yine Arap aleminde ve Irak'ı kendi ulusal topraklarının bir parçası sayıyor. Arap Birliği Irak'taki gelişmelerle yakından ilişkilidir. ABD'nin bir müdahalesi, Türkiye'de daha ileri bir çözümü, yine Arap-İsrail çatışmasında daha ileri bir çözümü gerektiriyor. Nasıl bir Irak oluşturulacağı konusunda Türkiye ile daha ileri bir görüş birliği ve ittifak, yine Arap-İsrail çatışmasının çözümünde daha ileri bir düzey ortaya çıkarır ve orada belli bir çözüm düzeyi yakalarsa, Irak gibi kaygan bir alana müdahale etmek için kendisini daha sağlamlaştırmış olur. Öyle anlaşıyor ki, ABD müdahalesi açısından henüz Türkiye ile tam bir görüş birliği yoktur. Bir de Arap-İsrail çatışmasına çözüm bulmada ulaşılan düzey henüz yeterli değildir. Oradan kendisini sağlama almış olarak Irak'ta yeni girişimler gündeme getirebilmek için bunu acilen gerçekleştirmeye çalışıyor. O açıdan Irak için en azından yaşadığımız yılın ikinci yarısında çok ileri düzeyde askeri müdahale beklemek fazla gerçekçi değildir. Henüz öyle bir düzey yoktur. Washington görüşmelerinde de böyle bir anlaşma ortaya çıkmamış olabilir. Mevcut durumda müdahale edebilmek için bir anlaşmaya varmaları zordur.

Fakat bu başka anlaşmaların olmadığı ve ittifakların oluşmadığı, tümüyle boş bir çalışmanın yapıldığı ve başarısız olduğu anlamına gelmiyor. ABD'nin Irak'ta yeni bir siyasi yapılanma girişiminde bulunabilmek için nasıl Türkiye ile anlaşması ve Arap-İsrail çatışmasında belli bir çözüme ulaşıp güç alacağı bir durum yaratması gerekiyorsa, bunlardan daha fazla doğrudan Irak'la bağlantılı olan Güney Kürdistan'da daha etkili bir konum yaratması gerekiyor. Yani ABD'nin Türkiye ile anlaşması veya Arap-İsrail çatışmasında ilerlemesi bu iş için yalnız başına yeterli değildir; bununla birlikte Güney Kürdistan'da da müdahale edebilecek kadar etkin bir konuma gelmesi ve İran faktörünü dikkate alan bir konumu yakalaması gerekiyor. Yani Irak'ın Şii bölgesi olan güneyden gelebilecek İran etkinliğini dikkate alıp ona karşı hazırlıklı olabilmesi ve yine Güney

Daha sonraki süreçte demokratik değişim ve dönüşüm gerçeği biraz daha ileri düzeyde tartışılmaya başlandı ve bu tartışmalar gelişti. Partimizin 7. Kongre ile ilan ettiği Barış Projesi buna daha çok etkiye bulundu. Böyle bir gelişmeye karşı kongrenin hemen arkasından, yani Mart başında HADEP'e ve belediyelere karşı, yine birçok demokratik çevre ve aydını tutuklama biçiminde bir saldırı ve askeri operasyonlar gündeme geldi. Rantçı çete çevreleri süreci bu biçimde sabotage etmek istediler. Fakat buna karşı da mücadele edildi; bu çevrelerin süreci sabotage etmelerine fırsat verilmedi. Ancak bu mücadele de bu biçimde sürdü ve günümüze gelirken hala devam ediyor.

Bazı çevreler süreci sabotage etmekte ısrarlı görünür, bunu gerçekleştirmeye çalışır ve bu yönlü yoğun çaba harcarken, özellikle rantçı çete çevreleri ve gerici faşist güçlerin bazı kesimleri bunda ısrarlı olurken, buna karşılık böyle bir sonucun olmayacağını gören çevreler de 1 Eylül sürecini daha fazla tartışmaya ve bu çerçevede Türkiye'nin sorunlarına çözüm aramaya çalışıyorlar. Bu, Türkiye'nin yaşadığı bir realitedir. Devletin içinde de bu durum var, ordu içinde de bu durum yaşanıyor; toplumda, hükümette ve Mecliste de bu var. Türkiye'de her yerde böyle ikili bir durum ve mücadele gerçeği var.

Süreci sabotage etmek ve komployu yürütüp sonuca götürmek isteyen güçler çabalarını sürdürüyorlar ve belli bir etkinlikleri var. Bunların tümünden çok etkisiz olduklarını söylemek mümkün değil. Fakat bunların her şeye kadir olduğunu, bütün gücün bunların elinde bulunduğunu ve her istediklerini yapacaklarını söylemek de doğru değil. Bunların güçleri azalmıştır ve önemli ölçüde zayıflamışlardır. Her ne kadar güçlerini kaybetmemeye çalışsalar da, geliştirilen barış ve demokratik dönüşüm süreci ve bu sürecin geniş kesimleri etkilemesi, kendisini siyasal mücadele olarak ortaya koyması ve demokratik direnişi sürdürmesi karşısında geriliyorlar.

Buna karşılık Türkiye ortamı en tartışmalı dönemlerinden birini yaşıyor. Geniş kesimler demokratik değişim ve dönüşümü zorunlu görüyorlar. Bu bilinç daha gazla gelişti ve daha geniş kesimlerde yer etti. En güncel bir husus olarak, özellikle AB'ye giriş koşullarının belirlenmesi çerçevesinde Türkiye'nin demokratikleştirilmesi, demokratik hukuk reformu, anayasal değişim ve siyasal yeniden yapılanma, Milli Güvenlik Kurulu da içinde olmak üzere birçok kurumun durumu tartışılırken, bununla birlikte Kürt sorunu, Kürt sorununa demokratik çözüm, kültürel haklar, farklı kültürel kimliklerin kendilerini özgürce ifade edebilme durumları da giderek daha yaygın tartışılır hale geliyor. Bu tartışmayı aydınlar ve basın yürütüyor, yine siyasi partiler yürütüyorlar, hatta Hükümet içinde bu tartışmayı yürüten çevreler var. Örneğin CHP bu tartışmaya önemli ölçüde katıldı. ANAP içinde bu tartışmayı etkili biçimde sürdüren güçler var.

Türkiye'de bazı kurumlar De Clark'ı davet ettiler. Basın kendisiyle röportajlar yaptı. Güney Afrika'da ırkçı rejime son verme ve bunu demokratik yolla değiştirmek kararına nasıl ulaşıldığını, bizzat bu kararı verenin ağzından tartışma gereği duyular. Kısaca çeşitli çevreler ve kesimlerde önemli bir arayış var ve bu ciddi bir gelişmeyi ifade ediyor. Türkiye'de demokratikleşmeyi ve bütün sorunlara bu çerçeve çözüm bulma işini ciddi biçimde ele alan, çözüm arayan ve bu arayışını sürdüren güçler ve çabalar var. Bazıları açığa çıkıyor; bazılarının da açık olmadığını ve henüz araştırma düzeyindeki çabalar olduğunu kabul etmek gerekiyor. Bu Türkiye için önemli bir durumdur. Bir yıl önceki özel savaş konumundan bu düzeyde bir demokratik çözüm arama tar-

tışmalarına ulaşma, elbette az bir gelişme olarak görülemez. Türkiye'nin öyle birdenbire değişiklik yapması beklene mezdi.

Sürecin ilerlemesi öncü güçlerin sağlam duruşuna bağlıdır...

Şu önem taşıyor: Önemli bir gelişme düzeyi var; bütün zorlamalara, sabotage edici girişimlere, engellemelere, ertelemele ve sürece yayılmaya rağmen 1 Eylül süreci ilerliyor; bu bir gerçektir. Bu yönlü gelişmeler baskıyla durdurulmak istense de sürüyor. Birçok çevrenin buna daha

yatkın olması ve olumlu yaklaşım göstermesi gerçeği var. Halihazırda demokratik değişim ve dönüşümü isteyen güçler kendi programlarını ortaya koymuşlar, kendilerine göre çaba yürütüyorlar; ancak güç ve eylem birliği bakımından geri ve parçalı durumlar. Aslında bu durum sürecin bu yönde ilerletilmesini zayıflatan önemli bir husustur. Böyle olmasa, bu parçalı durum aşılabile, ortak bir program, değişik düzeylerde de olsa güç birliği ve bu temelde demokratik eylemlilik ortaya çıksa, kuşkusuz barış ve demokratik dönüşüm sürecinin daha güçlü ve hızlı gelişimi yaşanacak. Böyle yaşanmıyorsa, bunda önemli bir etken de bu işi yürütecek güçlerin örgütsüzlüğü, birlikten yoksunluğu ve hatta öncüsüzlüğü oluyor. Parti Önderliğimiz süreci düşünce bakımından geliştirdi ve buna yön veriyor. Partimiz de böyle bir süreci kongre ile karar haline getirdi ve bu kararını yürütmekte ısrarlı ve kararlıdır, buna ters konumlara düşmüyor ve sürecin bu biçimde geliştirilmesinde ısrarlı olacağını her fırsatta vurguluyor. Bu anlamda bir engelleyiciliğinden söz edilemez. Fakat öncülük konumu pratikte zayıf kalıyor. Süreci reddeden çevreler partimizin öncülüğü geliştirme girişimlerini engellemek için her türlü çabayı harcıyorlar. Bu yönlü çabalar ve adımlar zorlanıyor.

Diğer yandan bunu geliştirmekle mükellef olan güçler öncülük yapabilecek bu konuma giremiyorlar. Bu bakımdan gerilik, sığılık ve kariyerizm var, hesapçılık var. Öyle ki, gerçekten de halkların çıkarına ve demokratik gelişimine çok fazla tutkuyla bağlanamama durumları görülüyor, bunlar bütünüyle aşılanıyor; bu anlamda bir örgütsel öncülük gelişmiyor. Aslında sürecin gelişimi daha çok burada zorlanıyor. Bu nedenle güç ve eylem birlikleri, genel bir demokrasi blokunun oluşması gerçekleşmiyor ya da engelleniyor. Bu da sürecin gelişimini zorluyor. Öncelikle bu durumun aşılması gereklidir.

Öte yandan bu ikili durumda Türkiye'de demokratik dönüşüm sürecinin gelişmesi için, rantçı çete çevrelerinin komplo-

cu girişimlerinin ve bu temelde geliştirdikleri saldırıların boşa çıkartılması gerekiyor. Yani sürecin ilerlemesi bütünüyle öncünün sağlam duruşuna ve süreci yürütmesine bağlıdır. Bu olmadan barış ve demokratik dönüşüm sürecinin ilerlemesi, gelişmesi ve hatta ayakta kalması mümkün değildir. Bunu sağlayabilmek için de bu kritik süreçte saldırıları boşa çıkartacak bir siyasal ve askeri yaklaşımı gösterbilmek gerekir. Partimizin böyle bir öncülüğü siyasal ve örgütsel olarak geliştirerek birlik ve bütünlüğünü koruyup güçlendirmesi ve ilerletmesi gerekiyor. Gerillanın meşru savunma konumunu etkili ve yeter-

li bir mevzilenme ile aktif savunma çerçevesinde yeniden düzenleyerek saldırıları boşa çıkartmayı bilmesi gerekiyor. Eğer gelişmeler böyle olursa, parti ve Halk Savunma Güçlerimiz bu temelde rollerini başarıyla uygulayabilir ve oynayabilirlerse, o zaman Washington görüşmeleri süreciyle Güney'e ve genelde Kürdistan'a dayatılmak istenen tasfiye girişimi boşa çıkartılmış; yani bölgeye dayatılmak istenen ABD yaklaşımı ile Türkiye'deki inkar ve imha sürecini yürütmek isteyen çevrelerin politik yaklaşımları başarısızlığa uğratılmış olacaktır. Bu da gerçekten halkların çıkarına olan, hakların birliğini ve kardeşliğini esas alan ve gerçek bir demokratik yaşamı ifade eden bir değişim ve dönüş-

“Türkiye’de demokratikleşmeyi ve bütün sorunlara bu çerçeve çözüm bulma işini ciddi biçimde ele alan, çözüm arayan ve bu arayışını sürdüren güçler ve çabalar var. Bazıları açığa çıkıyor; bazılarının da açık olmadığını ve henüz araştırma düzeyindeki çabalar olduğunu kabul etmek gerekiyor. Bu Türkiye için önemli bir durumdur.”

şüm gerçeğinin bölgede yaşanmasını gündeme getirecektir.

Partimizin ve gerillamızın mevcut direnişçi konumu bu anlamda sadece Kürdistan'a dayatılmak istenen tasfiye olayına karşı değil, bölgeye dayatılan ve doğrudan ABD çıkarlarını esas alan YDD temelindeki düzenlemeye karşıdır. Onu boşa çıkartıp halkların demokratik ilişki ve birliğini yaratacak bir değişim ve dönüşümü gerçekleştirmeyi sağlayacak bir direniş anlamına geliyor, bölge düzeyinde böyle

bir mücadeleyi ifade ediyor. Böyle bir konumda olduğu ve varlığı bölge açısından böyle bir gelişmeyi öngördüğü için, gerici güçler en başta PKK ve gerillanın üzerine gelmek istiyorlar. Bunun için birçok anlaşma ve ittifak yapmaya çalışıyorlar. Siyasi planda böyle şiddetli bir mücadele yürütüyor ve bu mücadele zaman zaman askeri çatışmalara dönüşüyor. Bu giderek daha fazla askeri çatışma haline gelebilir. Özellikle bir netleşme ve sonucun ortaya çıkması gerektiği bu önümüzdeki haftalar ve aylarda daha çok gerçekleşebilir. Bu gerçeği görmemiz ve böyle algılamamız gerekir. Buna göre kendi durumu-

diğini ortaya koyan bir düşünce eğilimi oluyor. Bu da yanlıştır. Yaşam ve politika gerçeği böyle değildir, uluslararası komplo da böyle değildir.

Uluslararası komplo daha başından itibaren Önderlik gerçeğini anında etkisizleştirmeyi ve böylece PKK'yi tasfiye etmeyi, tasfiye olmuş PKK ortamında Kürdistan üzerinde hakimiyet kurmayı hedefliyordu. Komplonun hedefi başta da buydu. Hala bu hedefi gerçekleştirmek için çalışan ve mücadele eden güçler var. Bunlar bunun için her türlü yola başvuruyor ve her türlü baskıyı uyguluyorlar; savaş yapıyorlar, propaganda yapıyorlar, örgütümüzün içine el atıyorlar. Partiyi ve gerillayı imha ve tasfiye etmek için ellerinden gelen her türlü çabayı harcıyor, her türlü imkanlarını devreye koyuyorlar. Bu amaca ulaşmak için milyonlar harcanyor, bu kadar savaş veriliyor. Eğer bu amaç şimdiye kadar gerçekleşmemiş ve başarısı önlenmişse, bu öyle kendiliğinden değil, partimizin ve Önderliğimizin yürüttüğü mücadele ile oluyor. Bu mücadele, doğru stratejiler ve taktikler geliştirebilmek, her türlü öfke ve tepkiyi yenebilmek, tarih ve halk karşısında en yüksek düzeyde sorumluluk arz eden tutum ve davranışı ve buradan doğan politik yaklaşımları gösterebilmekle kazanılıyor. Bu temelde yürütülen büyük bir mücadele ile bu saldırılar boşa çıkartılıp komployu tümünden etkisiz kılma, dolayısıyla PKK'nin öngördüğü demokratik dönüşüm çerçevesinde Kürt sorununa ve Ortadoğu'daki diğer sorunlara çözüm bulma yaklaşımı uygulanma alanı buluyor. Yoksa öyle birileri istediği ve komplo baştan böyle planlandığı için değildir. Böyle algılamamak gerekir, bu yanlış bir anlayıştır.

Neden şimdi bunun üzerinde durmamız gerekir?

Çünkü bu anlayış mücadeleyi ve örgütü önemsemiyor, partiyi gerekli görmüyor. Parti birliği ve bütünlüğü içinde olmayı, disiplinli bir örgüt olmayı önemsemiyor. İçimizde görülen örgüt sorununa zayıf yaklaşımların, hatta böyle bir süreçte bazıların örgütü takmayan ve önemsemeyen bir yaklaşım sergilemelerinin, böyle bir süreçte örgüte zarar vermenin ne anlama geldiğini ve örgütün gereklerine göre hareket etmemenin ne kadar büyük bir zarar vericilik olduğunu görememenin altında bu anlayış yatıyor. Rahatlıkla öyle bir konum içinde olunabiliyor ve bu meşru görülebiliyor. Hatta bunun zarar vermediği ve rahatlıkla bu biçimde yaşanılabileceği varsayılabilir. Bu yanlıştır ve kesinlikle felsefi, ideolojik ve politik açıdan parti yaklaşımlarının dışına düşmek oluyor. Sadece parti yaklaşımlarının değil, yaşam gerçeğinin dışına düşmek oluyor. Öyle ki, yaşamı kendiliğinden, özgürce, kendi iradesi ile sağlamamanın bir sonucu olarak, kısacası köleliğin bir devamı olarak ortaya çıkıyor. Dolayısıyla saflarımızda da bu yaklaşımların ortaya çıkması doğaldır. Çünkü ağır bir kölelik ortamından geliyoruz. Bu kölelik durumunu yıkmayı, özgürlüğü ve her düzeyde iradi gelişimi yakalamayı amaçlıyoruz. Mücadelemiz bu temeldedir.

Bu temelde mücadele ederken; elbette işin gereği gibi algılanamaması, her türlü özgürleştirme ve iradeleştirme girişimine karşı köleliği değişik biçimlerde daha da incelterek yaşama ve yaşatma durumları ortaya çıkabiliyor. Felsefede ve ideolojik bakış açısında kendini düzeltme, yine politik mücadele gerçeğini görme, kavrama ve bunun gereklerine göre hareket etme yerine, kendini köleliğin izlerini taşıyan bir konumda tutma ortaya çıkabiliyor.

Politik gelişmeler çerçevesinde bu gerçekleri görmek ve değerlendirebilmek, buradaki ağır kölelik kokan bakış açısını, yaşam anlayışını, ideolojik ve politik duruşu açığa çıkartıp eleştirerek aşmak gerekiyor. Özellikle teorik çalışmalarımızın, ideolojik mücadalemizin ve parti edebiyatımızın en temel görevlerinden biri bunu gerçekleştirmektir.

Demokratik Cumhuriyetin İdeolojik Özü Sosyalizmdir

● PKK Parti Meclis Üyesi D. Ali Küçük Yoldaş Değerlendiriyor;

Toplumun demokratikleştirilmesi, siyasetin demokratik öze kavuşturulması, halkların kendisini ifade etmesi, insan haklarının, toplumsal hakların ve birey haklarının güvenceye alınması; demokratik bir cumhuriyeti zorunlu kılıyor.

Günümüzün ve 21. yüzyıla girerken çağımızın temel özelliklerinden biri; demokratik cumhuriyetlerin gelişmesi ve uluslararası alanda demokrasinin zafer kazanmasıdır. Hemen hemen bütün toplumlar kendi özgürlük ve eşitlik ideallerine ulaşmak için demokratik bir cumhuriyetin kurulmasının, demokratik bir toplumun gerçekleşmesinin geniş ve uygun zeminini yaratmaya çalışmaktadır. Bu, özgürlük ve eşitliklerin belli düzeylerde sağlanmasını da güvenceye almaktadır. Bu da hem halkların, hem de insanlığın temel mücadelesinin demokrasi mücadelesi olarak gündemleştiğini gösteriyor.

Şüphesiz bu konuda çeşitli tartışmalar da sürüyor. Tarihsel olarak baktığımızda çeşitli devletlerin cumhuriyet olarak adlandırıldığını, bu konuda çeşitli denemelerin olduğunu görüyoruz. Demokrasi bu açıdan ele alındığında salt bir yönetim biçimi, birinin diğeri üzerinde egemenlik kurması ya da yönetimin el değiştirmesi olarak düşünülemez.

Tarihsel süreç içerisinde cumhuriyet olarak tanımlanan devletlerin kurulduğunu yukarıda belirtmiştik. Bunlar ya bir kişi yönetimine dayanarak tiranlık, diktatörlük; ya bir grubun yönetimine dayanarak oligarşi; ya da mevcut yönetimle siyasal erki ele geçirenlerin içinde çoğunluğa dayanarak demokrasi olarak tanımlanmaktadır.

Kapitalizmin gelişimiyle birlikte toplumsal mücadeleler ve siyasal devrimler çağı başlamıştır. Bu da demokrasi için yeni tartışmalar ve uygulamaları gündeme getirmiştir. Özgürlük ve eşitlik düşünceleri bütün insanların temel sorunu haline gelmiştir. Tüm insanların eşit haklara sahip olması, haklarının siyasal ve toplumsal olarak güvenceye alınması için yüzyıllar süren bir mücadele verilmiştir. Şüphesiz bu mücadeleler verilirken, genellikle kurulan cumhuriyetler demokratik değil, daha çok despotik, oligarşik ve monarşik rejimler biçiminde günümüze kadar gelmiştir.

Günümüze kadar demokratik cumhuriyet örnekleri çok az gerçekleşmiştir. Ancak bütün cumhuriyetlerde demokrasi için mücadele edilmiştir. Karşılıklı güç çelişkileri ve ilişkileri mevcuttur. Bu açıdan da tarihsel boyutunu değerlendirmek gerekir. Demokrasinin gelişmesi için her toplumun verdiği bir tarihsel mücadele vardır. Bu tarihsel süreç içinde somut koşullardan ve toplumdaki çeşitli kesimlerin demokrasi ve özgürlük istemlerinden ayrı bir demokrasi düşünmek mümkün değildir. Bunların siyaset yapma tarzı olarak da farklı güçlerin, sınıf ve tabakaların dengelenmesi gerekmektedir. Devrim mücadelelerinin bunun için yürütülmesi söz konusudur. Toplumlar incelendiğinde devrimler, çatışmalar ve çelişkilerin demokrasinin gelip oturması için yürütüldüğü görülecektir. Gerek ulusal mücadeleler, gerek sınıfsal mücadeleler, gerekse devrim ve karşı devrim hareketlerinin temelinde demokrasi mücadeleleri vardır.

Kapitalizmin gelişme çağında liberalizmi temsil edenler, demokrasiyi belli bir gelişim ölçülerine kavuşturmushlardır. Ancak bunları geliştirirken eşitliği yok sayan bir tutum içine girmişlerdir. Sadece özgürlükçü yanını esas alırken, eşitlikçi yanını dışlamışlardır.

Demokratik Cumhuriyet Tek Seçenek Haline Gelmiştir

Sosyalizme dayanan kesimler açısından, pratikte gerçekleşen eşitlik bazı deneyimler ortaya çıkarmıştır. Sovyet deneyimi veya diğer deneyimler buna örnektir. Buradan da siyasal demokrasinin ve özgürlük ölçülerinin giderek kısıtlanması, sadece devlet tarafından düzenlenen bazı eşitliklerin ön plana çıkarılması söz konusudur. Bu anlamda da tek yanlı eşitliği çok iradi vurgulama, toplumsal ve tarihsel gelişimin önünü açabilme veya mevcut ekonomik gelişmelerin bir ürünü olarak ele alma durumu vardır. Siyasal demokrasinin işletilerek geliştirilmesinden çok, kaba bir eşitliğin ilanıya bu eşitliğin devlet düzeni olarak algılanması yaşanmıştır. Bu da giderek toplumun hak ve özgürlüklerinin, siyaset yapma tarzının tekelleşmesine neden olmuştur. Bunun sonucu olarak da toplumdan kopma ve uzaklaşma gerçekleşmiştir. Burjuvazi tarafından halka dayalı olarak geliştirilen, halkın katılımını, geniş çoğunluğun iktidarını, özgürlük ve eşitliğini esas alan demokrasi örnekleri var. Bunlar şüphesiz tarihte toplumların gelişmesine epey katkıda bulunmuştur.

Bugün geldiğimiz noktada demokratik cumhuriyet tek seçenek haline gelmiştir. Hem liberal ölçüler açısından geliştirilen demokrasi örnekleri olsun, hem de eşitlik ölçüleri açısından geliştirilen demokrasi örnekleri olsun tek başına yeterli değildir. Bu açıdan da özgürlük ve eşitlik düşüncelerinin, siyasal yaklaşımların ve yönetim yaratıcılığının giderek toplumda çeşitli farklılıkların dikkate alınarak sentezine gitmek zorunlu hale gelmiştir. Dolayısıyla demokrasi ve demokratik cumhuriyet tartışmaları yürütülürken, sadece bir noktaya tek başına aşırı vurgu yapmak doğru değildir. Vurgular bu şekilde yapılırsa saplantılara ve yanlış yaklaşımlara götürür. Böyle olursa yönetim biçimi olarak demokrasi gerçekleşmez. İdealler bütünlüğü içinde felsefi yaklaşım, ahlaki kurallar, siyaset yap-

netimin kurulmasının; bu anlamda devlet ile birey ilişkilerinin, bireyin toplumdaki yeri ve toplumsal uzlaşma açısından gerçekleştirebileceklerinin, çeşitli kesimlerin kendilerini uygun biçimde yansıtmalarının ve bunların bir toplumsal sözleşme, toplumsal uzlaşmaya dönüştürülmesinin yeniden tanımlanması gerekmektedir.

Devlet ve demokrasi, ağırlıklı olarak yönetimlerin siyaset yapma tarzlarını kapsamaktadır. Bu açıdan her kesime siyaset yapma ve rekabet etme imkanı verilmelidir. Yine birey ve devlet, birey ve toplum ilişkilerinin yeniden düzenlenmesi gerekmektedir. Genel olarak ifade özgürlüğünün ve insanın temel haklarının garantiye alınması için yapılan mücadeleler ve bunun demokratik cumhuriyete uygun düzenlenmesi gerçekleştirilmelidir. Diğer yönüyle toplumsal haklar, özgürlükler ve eşitlikler boyutunun dikkate alınması ve bunun da belli ölçülere kavuşturulması zorunludur. Bu açıdan hem devlet birey ilişkisi, hem toplum birey ilişkisinin doğru kurulması ve toplumdaki çeşitli farklılıkların kendilerini doğru yansıtmaları, siyaset yapma tarzının buna göre ayarlanması gerekmektedir.

PKK Önderliği bu konuda Demokratik Cumhuriyet Projesini geliştirdi. Savunmalarında ve sonraki açıklamalarında Demokratik Cumhuriyet için temel siyasal-felsefik görüşleri ve idealleri günümüz ve çağımız koşullarına göre sentezleyerek ifade etti. Bu genel bir çerçevedir ve içinin doldurulması, geliştirilmesi ve yoğun mücadelelerin verilmesi gerekmektedir.

Günümüzde Demokratik Cumhuriyet örnekleri zayıftır. Özellikle 20. yüzyıl boyunca kurulan cumhuriyetler oligarşik, despotik ve askeri yöntemlerle yönetilmiştir. Bu açıdan insanlığın, ulusal kurtuluş, demokrasi, sosyalizm ve en genel çerçevede de özgürlük ve eşitlik için, biriken din, çevre ve genel sorunlara karşı bir savaşımı söz konusudur. Bunların doğru ifade edilmesi; insanlığın, halkların, grupların, kesimlerin temel sorunlarının çözüme götürülmesi için Demokratik Cumhuriyet kaçınılmazdır.

Türkiye ve Ortadoğu bu açıdan bizim için önemlidir. Türkiye açısından hem birey devlet ilişkilerinde, hem toplum devlet ilişkilerinde yaşanan yoğun sancılar söz konusudur. Türkiye tarihi biliniyor. Osmanlı döneminde değişik kesimlere hoşgörülü yaklaşımlar olsa

bile, demokratik sistem olarak sağlıklı ölçülere kavuşturulamamıştır. Örneğin Jön Türk deneyimi burjuva anlamda bazı şeyler içerse de, demokratik yanı oldukça güdük kalmıştır.

Osmanlı devletinin yıkılması ile beraber bazı demokratik yaklaşım ve hareketler meclis tartışmalarının gündemine girmiştir. Burada çeşitli kesimlerin örgütlenme ve kendisini ifade etmesi de söz konusudur. Zayıf olmasına rağmen demokrasiye giriş ya da demokratik bazı ölçülerin oturtulması için ilk adımlar olarak tanımlanabilir.

Militarizmin Geliştiği Yerde Demokrasi Gerçekleşmez

Cumhuriyetin kuruluş yıllarında da bunu görmek mümkündür. Fakat bilindiği gibi cumhuriyet kurulduktan sonra çeşitli sebeplerden dolayı iç ve dış tehlikeleri oldukça abartarak farklılıkları göz ardı etmiştir. Siyaset yapan diğer kesimlerin bazı zorlamaları olsa da demokratik ölçülerı yakalamaktan uzaktır. İç ve dış etkenlerden dolayı kullanılmaya müsaittir. Dirlık ve düzenliğin ön plana alınması, milliyetçi uygulamaların çok yoğun yapılması otokratik bir yönetime yol açmıştır. Burada bütün düzenlemelerin devlet eliyle yapılması ve militarizmin geliştirilmesi temel hedef olarak konulmuştur. Militarizmin, askeri gücün geliştiği yerde –hele bu ağırlıklı olarak kara kuvvetlerine dayanıyorsa– demokrasi gerçekleşmez.

Bu süreçte bakıldığında demokrasi sözcükleri fazla kullanılmamakta, fakat cumhuriyet sözcükleri tek başına ön plana alınmaktadır. Ondan sonraki süreçte demokrasi lafları ile beraber oligarşik yönetimler gelişmiştir. Bu anlamda Türkiye’de her zaman oligarşik yönetim ile demokratik güçler arasında bir savaşım sürmüştür. Yani belli bir grup ekonomiyi, siyaseti, devleti ve bütün kurumları denetlerken; toplumun büyük çoğunluğunun, Kürt halkının demokratik, ulusal ve özgürlük hakları; yine diğer azınlıkların, dini grupların vicdan özgürlüğü, siyaset yapma, örgütlenme ve ifade özgürlüğü yasaklanmıştır. Böyle yasaklı bir toplum ister istemez tek düze ve otoriter bir yönetimle, askeri diktatörlüklerle, cuntalarla kentsiyte uğrayan bir süreç girmiştir.

Bütün bunlar olmakla birlikte Türkiye’de demokrasi için bir mücadele de verilmiştir. Özellikle ’60’lardan bu yana çeşitli demokratik hareketler gelişmiştir. En somut olarak Kürt halkının 15 yıldır geliştirdiği demokratik mücadele vardır. Bütün bu mücadeleler demokratik devrim için önemli gelişmelere yol açmıştır. Demokratik devrim, toplumun düşüncesinde, ruhunda veya demokratik hedeflere ulaşmada önemli bir bilinç sağlamıştır. Bu açıdan Türkiye’de, ortak coğrafyada demokrasinin kurulması için güçlü bir zemin olduğu söylenebilir. Bu zemin gelişmiştir. Şimdi demokratik kurtuluşun sağlanması için yoğun çabaların gösterilmesi gerekmektedir.

Burada tartışılması gereken iki nokta vardır. Bir; kendisini demokrat olarak veya demokrasiyi savunur olarak gören kesimler vardır. Demokrat olup militarizmi, askeri vurguları, özellikle dirlık ve düzenliliği tek başına ön plana çıkararak; bu anlamda ekonomik alanda adil bölüşümü, toplumsal alanda özgürlük ve eşitlik esaslarını, farklılıkların, kültürel zenginliklerin kabul edilmesini reddeden bir yaklaşım demokrasinin inkarıdır. Bunlar demokrasiye karşı rantçı kesimlerin veya militarizmi tek başına esas alan kesimlerin anlayışına dayanmaktadır. Böyle bir anlayışa karşı toplumun yeniden düzenlenmesi, farklılıkların kabul edilmesi, yeni bir siyaset tarzının gelip oturması, tartışma zeminin geliştirilerek bir toplumsal uzlaşma ve siyaset dengesinin sağlanması önemli bir konudur. Bu temelde hem toplumsal hakların hem birey haklarının giderek yerleşmesi; devletin küçültülmesi ve oligarşik yönetimlerin aşılaraq demokratik cumhuriyete ulaşılması hedefi kendisini yakıcı olarak dayatmaktadır. Bu açıdan ortak coğrafyada Türkler, Kürtler, diğer azınlıklar ve dini gruplar siyasal, ekonomik, toplumsal, düşünsel ve insan hakları boyutuyla demokratik bir toplumun veya demokratik bir cumhuriyetin tartışmasını

yoğun olarak sürdürüyorlar. Bu, demokratik güçlerin mücadelesi ile gelip yerleşecektir. Dolayısıyla demokrasi isteyip, eşitlik, özgürlük ve farklılıklarının tanınmasını istememek bir saplantıdır ve oligarşik yönetime hizmet eder. Bunun çeşitli deneyimleri de vardır. Örneğin cumhuriyet tarihine bakıldığında yer yer monarşik, despotik, oligarşik yönetimler meclise yansımıştır. Eşit ve genel oy hakkı sonradan çeşitli mücadelelerle sağlanmasına rağmen, bu, oligarşik ve despotik yönetimlerin hizmetine sunulmuştur. Yakın döneme kadar da bunun birçok örneği var ve halen de devam etmektedir. Bu açıdan demokratik cumhuriyet tanımlanmasını geçmişten de farklı değerlendirmek gerekecektir.

PKK ortaya çıktığında özgür ve demokratik bir toplumu hedefliyordu. Yine Türkiye’de ortaya çıkan çeşitli demokratik ve özgürlükçü hareketler vardı. Bu konuda dar yaklaşımlar söz konusuydu ve bunların aşılması gerekiyor. Demokratik cumhuriyet için siyasetin, ahlaki değerlerin, Türkiye ve Kürdistan’da yaşanan tarihsel sürecin, birikimin doğru biçimde değerlendirilmesi ve günümüz koşullarına göre sentezlenmesi gerekmektedir. Bunların yapılması zorunludur. Bu açıdan üstten demokrasi beklemek; oligarşik yönetimin farklı biçimlerde sınırlı haklar sağlayarak veya sınırlı düzenlemeler yaparak kendini güvenceye almasına yol açabilir. Çeşitli kesimlerin demokrasi için mücadeleleri olmuştur. Kürdistan ve Türkiye’de de bu açıdan devrimsel gelişmeler kendisini dayatmıştır ve yapılan mücadeleler de vardır.

Şimdi bütün bunları bir sonuca götürmek için demokratik dönüşümü esas alan bir mücadele, siyaset ve örgütlenme tarzına gitmek gerekir. Sivil toplum güçlerinin, siyasal ve demokratik örgütlenmelerin, yine kendi farklılıklarını ifade etmek isteyen bütün çevrelerin böyle bir kültürel, siyasal ve demokratik yaklaşımla Türkiye ve Kürt toplumunu dönüştürmeyi esas almaları bir zorunluluktur. Bu yaklaşım sergilenirse şüphesiz toplum demokratik bir dönüşüme uğratılır ve oligarşik yönetim aşılır. Demokrasi ölçülerı ve bunun kuruluşu adım adım gerçekleştirilebilir. Bu bir hedeftir ve bunun siyaset, felsefe, demokrasi, eşitlik ve özgürlükle birleşen ahlaki değerleri vardır. Bu hedeflere kilitlenerek sürdürülecek bir mücadele zafer kazandırabilir.

Ortadoğu’da Demokrasi İçin Bir Direnişin Olması Şarttır

Aynı çerçeveyi Ortadoğu’nun demokratikleştirilmesi için de ele almak doğru olacaktır. Şüphesiz dünyadaki mevcut koşullar; dünyanın küçüldüğü, bilim-teknikğin geliştiği, insanların demokrasi birikimi, kültürü ve mücadelesinin öne çıktığı bir dönemde oluşturulacak toplumsal ve siyasal bilinç, kültürel değerler ve buna dayalı gerçekleştirilecek siyaset tarzıyla Ortadoğu’da da bir çıkış yapılabilir. Toplumların karşılıklı alış-verişleri, ortak toplumsal veya ulusal çıkarların uyumlu hale getirilmesi, karşılıklı çıkar ilişkilerinin dengelenmesi zorunlu olmaktadır. Dolayısıyla hem iç yönelik hem dışa yönelik demokratik ölçüler için mücadele etmek gerekmektedir.

Günümüzde insan toplulukları geçmişten çok farklı ve daha fazla iç içe geçmişlerdir. Bu anlamda hem kapitalizmin, hem de toplumsal, siyasal ve demokratik mücadelelerin

“Türkiye tarihi biliniyor. Osmanlı döneminde değişik kesimlere hoşgörülü yaklaşımlar olsa bile, demokratik sistem olarak sağlıklı ölçülere kavuşturulamamıştır. Örneğin Jön Türk deneyimi burjuva anlamda bazı şeyler içerse de, demokratik yanı oldukça güdük kalmıştır.”

ma ölçülerı ve değer yargıları gibi normların gelip yerleşmesinde sorun yaratabilir. Sorunların aşılması için bütün tarihsel ve siyasal birikimi, verilen demokrasi mücadelelerinin bir sentezi yapmak ve uygun sonuçlar çıkarmak gerekir. Böyle yapılırsa doğru ve tam bir demokrasi tanımına ulaşılabilir.

Dikkat edilirse eskiden de çeşitli tartışmalar vardı ve demokrasi değerlendirmeleri söz konusuydu. Demokrasi bugüne göre eksik kalmaktadır. Bunun için de yeniden tanımlanması, üretilmesi ve geliştirilmesi gerekiyor. Bu açıdan hem demokrasi kavramına yüklenen misyonun, hem demokratik bir yö-

ken, her şeyini oraya koyarken, bunu çok mütevazice yapması, yani bunu kişisel hiçbir yaklaşımla ele almaması ve kendisinin çektiği zorluğu yoldaşlarına hissettirmemesi de çok önemlidir. Eğer ben hissettirsem arkadaşlarımın morali bozulur düşüncesiyle hissettirmemiştir. O anda düşündüğü sadece ve sadece eylemin başarısıdır. Bu açıdan 14 Temmuz eyleminin özellikle bugünlerde, dünyanın insanlığa yeni ideolojiler ve felsefeler aşıladığı, insanı hiçleştirme, toplumu bireysellik içinde boğma yaklaşımları dikkate alındığında, değerinin çok büyük olduğu, yani insanlık için temiz bir nefes, temiz kalmış bir yan ya da insanlığın yok oluşunu her zaman önleyecek ve insanlığı gerçekten insan yapacak değerler oluyor. Ve 14 Temmuz eylemini değerlendirirken bunları anlamadan, bunları görmeden değerlendirmek, sadece duygusal yanlarıyla, sadece eylemleri büyüktü, yaşamlarını verdiler gibi değerlendirmek yetersiz olur.

Bu büyük mücadele o gün partimizi tasfiye etme politikasına karşı gündeme getirildi. Bugün de benzer biçimde bir tasfiye politikasıyla karşı karşıyayız. Ancak o sırada hala büyük bir savaş ortaya çıkarmadığımız ve uluslararası güçlerin bölge siyasetini bu kadar etkileyemediğimiz için saldırılar o düzeydeydi. Şimdi durum farklılaşmıştır. Bugün PKK'nin ne olduğu biliniyor. Dünyada en fazla dal budak salmış, hiçbir devrimci örgütün ve ulusal kurtuluşçu hareketin ulaşamayacağı bir kapsama, dünya ve bölge siyasetini etkileme gücüne ulaşmıştır. Bu yüzden uluslararası komplo gerçekleşti ve hala devam ediyor. Bu komployla partimiz tasfiye edilmek istendi ve hala isteniyor. Türk devletinin hala devam eden yaklaşımları var. Yirmi yıldır bir imha savaşını bize dayatıp savaşı sürdüren, bizi yok etmek isteyen bir devletin, Kürdü ısrarla inkar etmek isteyen bir anlayışın, Önderliğimiz yakalandıktan sonra hemen gevşemesi beklenemez. Bu politikasını şu veya bu düzeyde inceltmek de olsa sürdürmesi gerçeği var. Kaldı ki o kadar ince de değil, açıktan sürdürüyor. Türk devleti politikayı dış güçlerin desteğiyle yürütüyor. Avrupa'nın yaklaşımı ve saldırıları hala ince biçimde devam ediyor. YNK ve PDK'nin politikaları ise ortadadır.

14 Temmuz ruhunu yaratan ve yaratan Başkan Apo'dur

Bütün bunlar partimizin tehdit altında olduğunu gösteriyor. İçte de kaçınların örgüt ve yaşam anlayışında partimize tasfiyeciliği dayattıkları biliniyor. Partimiz böyle zor bir dönemi yaşarken 14 Temmuz tarzını, 14 Temmuz yaşam felsefesini, 14 Temmuz çizgi savaşçılığını daha köklü bir biçimde mutlaka yaşamsallaştırmak gerekir. Bizi güç yapan, bizi başarıyla buraya kadar getiren ölçülerimizi ve kişilik özelliklerimizi yeniden devreye koymamız gereklidir. Bu yapıldığı takdirde başarı kesindir.

Bu ölçülerde aşındırmalar var. 14 Temmuz örgüt çizgisinde keskin bir duruştur. Ve ilk örgüt ölçüleri böyle ortaya çıkmıştır. Şimdi ortam muğlaklaştırılmak isteniliyor. Liberal görüşlerle kafa karıştırılarak, örgüt ve yaşam anlayışında PKK'nin yaklaşımı yayvanlaştırılarak bu keskinlik kaybedilmek isteniyor. Bu bilinçli yapılıyor. Bazı kişilikler 14 Temmuz'la kesinleşen PKK ölçülerini yumuşatarak muğlaklaştırmak istiyorlar. Böyle yaparak kendilerini yaşatmak istiyorlar. Örgütlü yaşam ölçülerinin keskinleştiği yerde muğlaklaştırma olmaz. Her şey net olur. Burada doğru ölçüler devreye girer, yanlış olanlara yerle bir olur. Bu bakımdan böyle bir dönemde 14 Temmuz ölçülerini her zamankinden daha fazla hatırlamaya ihtiyacımız vardır.

Diğer bir husus da 14 Temmuz gerçeği ile Önderliğin yaşadığı durumudur. Bugün 14 Temmuz'un en zor koşullarda, hiçbir imkanın olmadığı yerde devrime

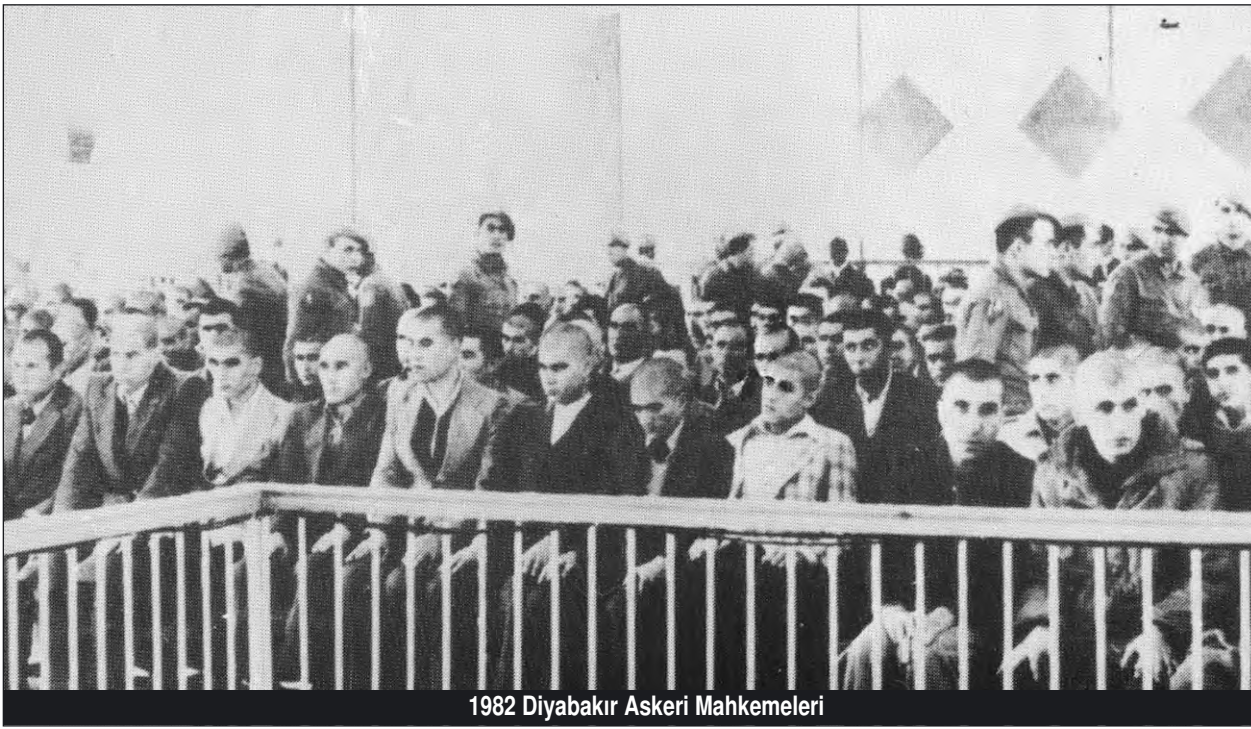
inanma, dört duvar arasında da olsa barayı bir devrimci mevzi, bir devrim mevzisi olarak kullanma ve orada başarı yaratma anlayışının Önderlik tarafından İmralı'da uygulanması gerçeği vardır. Başkan Apo en zor koşullarda dahi kendi yaşamını son nefesine kadar devrimin hizmetine sokarak, Kürt halkının bugüne kadar getirdiği mücadelesini başarılı politikalarla hedefe ulaştırmaya çalışıyor. Bu yönüyle de Başkan Apo'nun İmralı'daki duruşu 14 Temmuz duruşudur. Başkan APO'nun yaşattığı 14 Temmuz ruhudur. Zaten 14 Temmuz Ruhunu yaratan da Başkan APO'dur.

PKK, Kürt halkının devrim hareketidir. Kültürel devrim, ideolojik devrim ve yeni ölçü kazanma hareketidir. Bu iddia ile ortaya çıkmıştır. Bunların somutlaşması, ölçülerinin netleşmesi 14 Temmuz eylemiyle kesinleşmiştir demek doğrudur. Eğer, daha sonra partimiz sürekli PKK'nin ruhunu 14 Temmuz ruhu olarak değerlendirdiyse, 14 Temmuz'un bu ölçüleri netleştirmesindendir. Kendi dünyasında yaşayan Kürtten, kendisine güvensiz, yaşam gerçeğinden uzak ve iradesi kırılmış bir toplumdur 14 Temmuz

daydı. Ölçülerin netleşmediği yerde de hiçbir değer ortaya çıkmaz. Bir yerde bir gelişme yaratmak istiyorsanız, ilk önce ölçüleri netleştireceksiniz. 14 Temmuz bunu yapmıştır.

Diyarbakır Cezaevi hem sosyal yapı açısından, hem de siyasal yapı açısından Kürdistan'ın maketiydi. Her türlü sosyal sınıftan insan Diyarbakır Cezaevi'ne doldurulmuştu. Yine bütün örgütler Diyarbakır Cezaevi'nde vardı. Ve Diyarbakır Cezaevi'nde herkes kendi sınıf temeline göre bir tutum ortaya koymuştur. Demek ki en zor yerde, hem sosyal tabakaların ve hem de siyasal yapıların tutumlarının netleşmesi açısından da Diyarbakır Cezaevi 14 Temmuz şahsında bir katalizör rolü oynamıştır. Bu da önemli bir kazançtır.

14 Temmuz'u anlatıyoruz. Bu direniş emekçi bir tabana yani halka dayandığı için böyle bir gücü gösterebilmiştir. PKK'nin ilk kurucuları da, tabanı da, -ilk çıkışındaki dönemi söylüyoruz. Daha sonra devrimin gelişmesi, ulusal cepheye dönüşmesiyle durum farklılaşmıştır- ilk taraftarları ve sempatanlarının çoğunluğu da işçidir, köylüdür, toplumun

“İnsan fedakarlık da yapar, ama biz şahadete giderken, yani ölüm yaklaştıkça kendine güvenin ve moralin yükselmesi gerçeğini 14 Temmuz'da gördük. Yaşam nedir, yaşama nasıl değer verilir? Burada bir halkı özgürleştirecek duygular yüceltilirken, bir halkı, bir toplumu köleleştirecek tüm çirkinlikler öldürülmüştü.”

gerçeğine ulaşmak büyük bir gelişmedir. 14 Temmuz'la birlikte PKK'nin de, Kürt halkının da ruhu değişmiştir. Bu açıdan çok şey borçluyuz diyoruz.

Ölçüleri kazandırma nasıl olur? Doğruları yücelterek, kötülükleri de yerin dibine batırarak ve yaşam hakkı tanımayarak olur. 14 Temmuz'un en temel özelliği direnişçiliği, değerlere bağlanmayı çok yüceltmis, teslimiyeti ve ihaneti ise çok lanetlemiştir. İhanet ve teslimiyet kavramlarının en çok lanetlendiği, hem halk hem de insanlık açısından bunların kötülüğünün derinliğine farkına varıldığı yer Diyarbakır Zindanı'dır. Bir yandan Şahinlerin, Yıldırımların ve benzerlerinin ihanetlerinin çok keskin mahkum edilmesi, diğer yandan da teslimiyete ve ihanete karşı sadece direnmenin yüce olduğu, direnmenin meşru görülebileceği, bunun dışındaki yaklaşımların kabul görmeyeceği gerçeği ortaya çıkmıştır. Bu çok önemlidir.

Burada direniş, teslimiyet ve ihanet dışında ara yaklaşımlar da vardır. Nedir o? İzlemek ve arada kalarak kendi yaşamını ve geleceğini tehlikeye koymadan yaşama kültürüdür. Bu da Diyarbakır Cezaevinde mahkum olmuştur. Bu yaklaşımın Kürdistan halkına hiçbir şey vermeyeceğini netleştirmiştir. Bu da önemlidir. Çünkü Kürt gerçeği düşünüldüğünde iyi ölçülerin kötü, kötü ölçülerin iyi görül- düğü, yani her şeyin muğlaklaştığı ve birbirine karıştığı bir toplum durumun-

özellik zorlukları paylaşmada öncü olmak, zorlukları ilk önce ben paylaşayım, ben karşılayayım düşüncesine sahip olmaktır. Bu Apocu çizgide başından beri vardır. Hatırlıyoruz, ilk eylemlerde arkadaşlar yarıştırdı. Yani “kim eylem yapacak?” denildiğinde herkes, ilk önce “ben”, bir fedakarlık mı gerekiyor, ilk önce “ben” derdi. Arkadaşlar böyle bir yaklaşımla eyleme gider, yaşama katılırlardı. 14 Temmuz bunu en üst düzeyde kanıtlayan bir olaydır. Önder kadrolar, “eğer bu dönemde bir ihtiyaç varsa o zaman biz en önde olmalıyız” yaklaşımı içinde olmuşlardır.

14 Temmuz'u büyük yoldaşların, gerçek yoldaşların eylemi olarak değerlendirmek gerekir. Nitekim Başkan Apo, **“Onlar bizim gerçek yoldaşlarımızdı, biz birbirimize bir şey söylemeden de birbirimizin ne demek istediğini anladık”** diyordu. Gerçekten de bu arkadaşlar o dönemde Önderliğin en büyük yoldaşları olarak, partinin kendini toparlama döneminde büyük bir destek sunmuşlardır. 14 Temmuz'daki yoldaşların tutumunu bir de bu yönüyle değerlendirmek gerekir.

halk gerçekliğine adım atılmıştır

Öte yandan, 12 Eylül'le birlikte devlet hakimdir. Halk suskundur. Rejim hiç kimsenin karşı-eylem yapamayacağını, karşı çıkamayacağını düşünmektedir. 14 Temmuz bunu da yerle bir etmiştir. 14 Temmuz'daki eylemle birlikte PKK'de fedai ruh ve fedai bir halk gerçekliğine doğru adım atılmıştır. Nitekim bunun sonucunu olarak 15 Ağustos Atılımı gerçekleşmiştir. Başkan APO, 15 Ağustos Atılımı'na gidenlere şunu söylemiştir; **“çoğunuz gidip şehit olacaksınız, ama bir halk ayağa kalkacak.”** Yani 15 Ağustos Atılımı'na ülkeye gidenlere, sizler bu halkın fedailerisiniz, bu ruhla savaşacaksınız, fedai bir yaklaşımla bu halkı ayağa kaldıracaksınız talimatını vermiştir. Bunda, yani militanların fedai ruhu almasında 14 Temmuz'un önemli bir etkisi vardır.

14 Temmuz'la birlikte mesaj alınmıştır. Militanlar, halk ve bütün parti bu mesajı doğru değerlendirmiştir. Halk Apocuların hangi koşulda olursa olsun, bu halka sahip çıkacağını kendi gözleriyle görmüştür. Büyük baskı altında olmalarına rağmen Diyarbakır Cezaevi'ndeki bu direnişleri yüreğinin derinliklerinde hissetmiştir. Eğer 12 Eylül'ün baskılarıyla yaşam bile Kürt halkı için hapis haline gelmişse, bu baskılar Kürt halkı açısından ters sonuçlar doğurmamışsa, bunun nedeni 12 Eylül'ün Kürt halkı tarafından anlaşılmasıdır. Kürt halkı 12 Eylül'ün yarattığı etkileri kendinde hissetmiştir. Halk açısından böyle bir sonucu olduğunu söyleyebiliriz. Kürt halk gerçeğinde bunlar önemli olaylardır. Tarihteki bütün isyanlarda, bütün hareketlerde kısa sürede ezilme, bir davayı sonuna kadar götürmeme ve yenilgi kişilikleri karşısında böyle kişiliklerin ortaya çıkması halk açısından yenidir. Ve halk bu yeniliği hissetmiştir.

Partimiz açısından ise özgüven çok yükselmiştir. PKK'lilik Kemallerin, Hayrilerin şahsında onur haline gelmiştir. Ve partimizin kendi kimliğini, kişiliğini ispatlaması 14 Temmuz'la ortaya konulmuştur dersek yanlış söylemiş olmayız. Bir de bu direnişin Diyarbakır Cezaevi'nde olmasının önemi büyüktür.

Şimdi bu süreçte kaçan beş-on kişinin Diyarbakırlılığı kullanması olmuştur. Bunları duydukça büyük bir öfke duyuyorduk. Diyarbakır halkının ruhunun 14 Temmuz ruhu olduğunu biliyoruz. Diyarbakır denilince akla zindan, zindan denilince 14 Temmuz ve 14 Temmuz denilince de akla Kemaller, Hayriler gelir. Bütün değerleri yaratan ve Diyarbakır'a bu militan ruhunu veren 14 Temmuz direnişçiliği olmuştur. Diyarbakır'ın yaratıcıları bu yoldaşlarımız ve bu direniştir. Bunun dalga dalga nasıl yayıldığını biliyoruz, somut yaşadık. Bunun halkı nasıl etkilediğini biliyoruz. Bunların hepsi tarihi gerçeklerdir.

Diyarbakır, Diyarbakır Cezaevi ve 14 Temmuz'la büyük bir kimlik kazanmıştır. Diyarbakır'ın şehir olarak yeni bir kişiliği oluşmuşsa, bir kimlik sahibi olmuşsa bunda 14 Temmuz' un rolü belirleyicidir. Çünkü biz ondan önceki süreci de biliyoruz. '80'den önce Diyarbakır'da reformist ve teslimiyetçi gruplar ağırlıktaydı. Önemli düzeyde yurtseverlik olsa bile bu reformist ve teslimiyetçi eğilim kendisini etkili kılmıştı. Ama başta da belirttik, biz Diyarbakır'da yargılanmayı önemli görmüştük. Adana'da, Erzurum'da rahat olmaktansa, Diyarbakır'da işkence görmeyi, Kürt tarihi açısından yaratacağı kapsamlı sonuçları düşünerek yeğledik. Dolayısıyla Diyarbakır'daki direnişlerin etkisi de herhangi bir yerin etkisi gibi olmuştur. Ve bu direniş ruhunun Diyarbakır'da ekilmesi, başlatılması ve yaratılması aslında Kürdistan'daki siyasal eğilim ve politika anlamında kökü çok derinlere inen ve bir daha sökülüp atılmayacak sonuçlar ortaya çıkarmıştır. Çünkü Diyarbakır bu direnişlerle bütünleşmiştir. Önce de söyledik, reformist Diyarbakır reformist Kürdistan, Suskun Diyarbakır

Bu eylemle fedai bir ruh ve

sorumlu görüyordu. Bu sorumluluğun gereğini yerine getirmek ve partiye hizmet etmek için fırsat kolluyor, o acı içinde yaşamı kendisine layık görmüyor, mutlaka bunun karşılığını vermeyi düşünüyordu. 14 Temmuz eylemi başladığın-

da Diyarbakır grubundaydı. Arkadaşlar mahkemeden gelir gelmez, eyleme ilk katılan Akif arkadaş oldu. Ve sonuna kadar kararlı bir biçimde sürdürmüştü.

Akif gururlu bir arkadaşı. Bir parti militanı olarak, partiye karşı en ufak bir kusur işlememe duygusu olan bir kişilikti. Ölüm orucunda bir gün arama yapıyorlar. Aramada Akif'in kaldığı hücrenin duvar arasında eskiden kalma zeytin çekirdekleri ve yumurta kabukları buluyorlar. Bulan subay hemen *"siz ölüme gidin, Akif burada yemek yiyor. Sizi ölüme götürecekt, kendisini kurtaracak"* diyor. Akif arkadaş buna çok öfkeleni ve çok ağır küfürler savurdu. *"Ben ölürsem siz ne olarsınız, ölmezsem ben ne olayım"* gibi ağır küfürler etti. Subayın ithamları çok zoruna gitti. Hayri *"Sen onlara bakma, bilerek yapıyorlar. İnanma sakın ol. Canını sıkma, moralini bozma"* diyerek kendisini zorla sakinleştirdi. Ölüm orucu boyunca, arkadaşlar subayın söylediklerine inandı mı, inanmadı mı kuşkusunu hep yaşadı. Partiye o kadar bağlıydı ki, partinin kendisinden en ufak bir kuşku duymasını bile kendisi için büyük sorun haline getirdi. Eylemi bırakmama ve mutlaka şehit düşme kararına ulaşmıştı.

Akif bizden önce hastahaneye gitmişti. Hayri şehit düştükten sonra beni de götürdüler, Hayri'nin yatağına yatırdılar. Akif yanımdaydı. Bende saat yoktu. Akif'ten saati sordum, *"Benim gözlerim görmüyor, bir haftadır göremiyorum"* dedi. Bunu askerler de biliyorlardı. Bazen su istiyorduk. Bir gün su istedik, geldi. Daha sonra duvara çarpan bir bardağın parçalandığını ve Akif'in küfür etmeye başladığını duydum. Ne olduğunu sordum. Akif, bunlar benim bardağıma şerbet koymuşlar dedi. Tutumu önemliydi. Daha sonra bizi yukarıda kötü bir odaya koydular. Gözleri görmüyordu ve takatsiz kalmıştı. Suyu serum şişelerine koyuyorlardı. Son günlerde şişeyi kaldıracak gücü kalmamıştı. Artık kıpırdamıyordu, vücudu siyahlaşmıştı, su içemiyordu. O ağzını açıyordu, ben şişeyi kaldırıp ağzına su boşaltıyordum. Ne kadar içebilirse o kadar içiyordu. Son ana kadar bu arkadaşla beraberdik. Bu arada görüşmeler yapıyorduk, yumuşamaya başlamışlardı, ama Akif zaten eylemi bırakmak istemiyordu ve bırakmadı. Arkadaş ölüm orucunun 63. gününde şehit düştü.

Akif arkadaş çarpıcı yönleri olan bir yoldaşı. Şehit düşmeden önce yirmi dakika konuştuk. Sırtımı dönmüştüm, Ona döndüğümde kolu düşmüştü. Seslendim, sesi çıkmadı, şehit düşmüştü. Seslendik, kimse gelmedi. Bir saat sonra nöbetçiler gelip baktılar, *"bir tanesi daha gebermiş"* deyip hakaret edip gittiler.

Ali Çiçek halkın acısını ve öfkesini hep yüreğinde hissetti

Ali Çiçek, genç ve her türlü eylemi

yapabilen gözükara bir arkadaşı. Halkın acısını ve öfkesini yüreğinde hissedilen, onunla sömürgeci ve işbirlikçilerin üzerine giden ve sorumluluk duygusu böyle olan bir Kürt genciydi. Yakalandığında, üstünde somut olaylar olmasına, ismi tespit edilmesine ve daha önce üzerinde ifade verilmesine rağmen, polise tek kelime ifade vermemiş, hiç konuşmamıştı.

Polis sorgusunda hiç ifade vermeden cezaevine gelen arkadaşların sayısı azdı. Kemal Pir de polise hiçbir ifade vermemişti, daha doğrusu yarım sayfalık bir ifadesi vardı. Mahkeme heyeti Kemal'in ifadesinin olmadığını açıkladığında, Kemal itiraz etti: *"Benim yarım sayfalık ifadem var, niye çıkarmıyorsunuz"* dedi. Orada polisle dalga geçen yarım sayfalık ifade vermişti. Bu ifadesinin okunması herkesi güldürebilirdi. Kemal'in ifadesinde, alana neden geldiği sorusuna *"Benim arkadaşım var, onu görmeye geldim"* diye üstelemişti. Kalaşnikov silahıyla birlikte olduğunu söyleyen polis, *"Böyle mi arkadaş görmeye gelinir?"* diye sorunca, *"Burada her şey var, burada silah çok kullanılır; ne olur ne olmaz diye ben de silahımla geziyorum"* diye karşılık vermişti.

Ali Çiçek yoldaş cezaevindeki '81 direnişine başından sonuna kadar katıldı. Direniş sırasında en ufak bir taviz vermemişti. Askerler ve gardiyanlar

diklerinde kendisini tanıyıp çıkaramadım. Ölüm orucuna girenleri biliyordum, ama kim olduğunu bilemiyorum. Sonradan Ali olabilir ama ona benzemiyor diye düşündüm. Neden? Çünkü önce sakalı yoktu, şimdiyse sakalı uzamıştı, onun için tanıyamadım. Geldiği zaman zaten bitkisel hayattaydı. Doktorlara sorduğumda, *"tıbben çoktan ölmüş, ama hukuk7en yaşıyor"* dediler. Serum veriyorlardı. Kolu serum almıyordu. En sonunda bacağından neşter vurdular ve oradan serum vermeye başladılar. Yanımızda iki gün gayri ihtiyari çırpındı. Eylemi sonuna kadar götürdü ve 65. günde şehit düştü.

Şehit düşmeden önce biz de müdahale edemiyorduk. Bizi koydukları oda hastahänenin en kötü odasıydı. Eskiden tehlikeli hastaların konulduğu, zincirlerle ranzalara bağlandığı çok kirli bir odaydı. Gelip Onu da kaldırırlarken, *"biri daha gebermiş"* gibi sözler söyleyip kaldırdılar.

Ölüm orucunda şehit düşen arkadaşlar için söyleyebileceğim çarpıcı şeyler bunlardır. Her birinin özelliği, PKK'nin özellikleridir. Bu arkadaşlar şehit düşerken mücadelenin boyutlanacağını kesinlikle biliyorlardı. Bu duyguyla şahadete gittiler ve sonuna kadar da moral yüküldüler. İnsan fedakarlık da yapar, ama biz şahadete giderken, yani ölüm yaklaştıkça kendine güvenin ve

çağının ispatı oldu.

14 Temmuz militanlığı bugün yeni bir aşamaya ulaşmıştır

Burada bize düşen sorumluluklar vardır: Bu kahramanlara nasıl layık olabiliriz, Onların anılarını nasıl yaşatabiliriz? Bu çok önemlidir. Kemal *"Eyleme başlarken altı kişiydik, on altı kişi olduk, yarın yüzlerce olacağız; biz bu işi başarsak da, başarmasak da, dışarıda mutlaka başarıya götürülecektir"* diyor ve bu sözleriyle Önderliğe inancını ortaya koyuyordu. Böyle bir yaklaşımla, yani yoldaşlarına ve partisine güvenerek şehit düştü. Önderlik ve yoldaşları, Onlara bugüne kadar cevap verdiler. Şimdi de önderliğimiz esaret altında bulunuyor. Başkan Apo bu kadar değer yarattı ve hala partiyi moral ve düşünsel olarak yürütmeye çalışıyor. Burada bağlılığı yalnızca 14 Temmuz şehitlerine değil, Onların şahsında Başkan Apo'ya bağlılık, bu temelde partiyi koruma, güçlendirme ve partinin militan ölçüleri temelinde yeniden partileşme çağrısı olarak anlamak gerekir.

14 Temmuz'un her döneme uygun çağrısı vardır. Bu döneme uygun çağrısı ise, parti ve yaşam ilkelerini korumaktır. Bugün partinin yaşam ilkeleri saldırı altındadır. Son kaçanların saldırısı 14 Temmuz ruhuna yapılan saldırdır. Kaçanlar, parti içinde bu ruhu öldürmek isti-

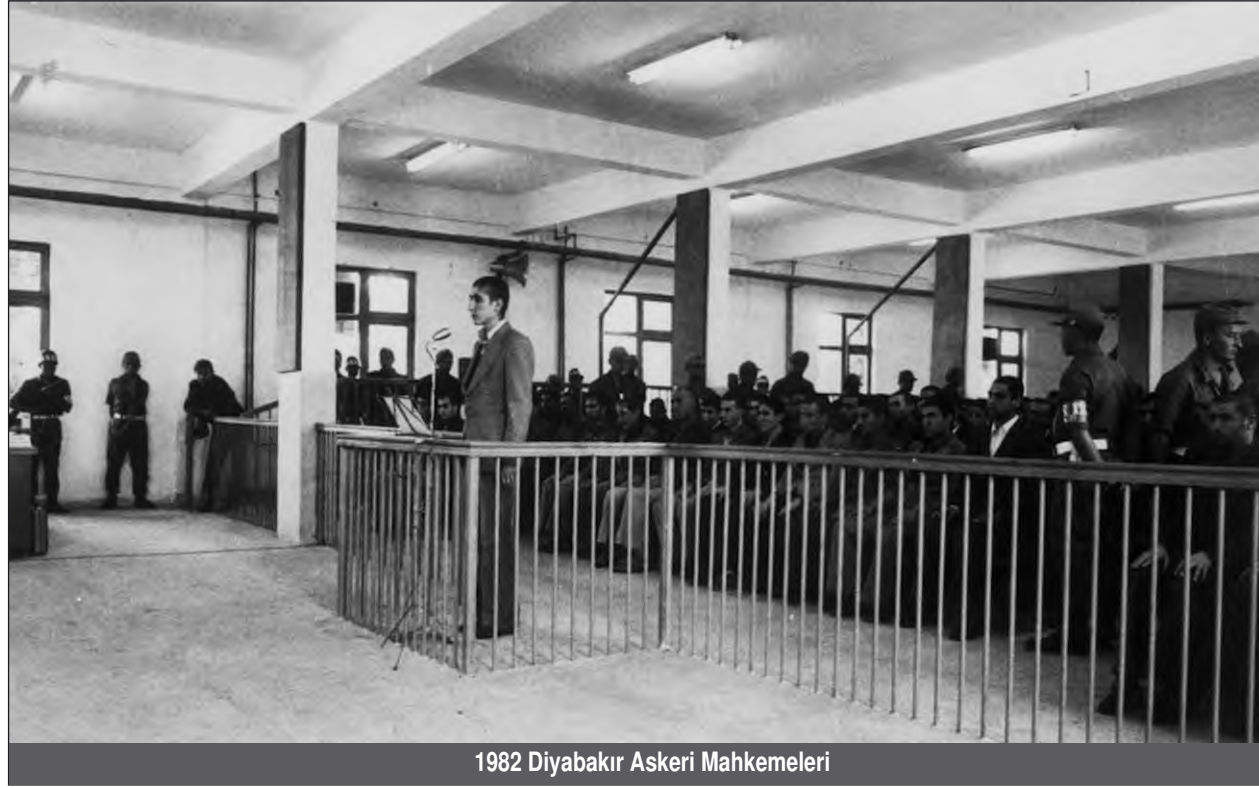
dadır. Apoculuk eğer Kürdistan da zafer kazanmışsa, bu anlayışla kazanmıştır. Bundan sonra başarı olacaksa, yine bu anlayışla olacaktır. Çünkü bu yaşam tarzı, Kürdistan devriminin tarzıydı, mücadele tarzıydı, Kürdistan devrimine uygun bir yaşam tarzıydı. Bunlar bizim en temel değerlerimiz olarak, 14 Temmuz'un bize bıraktığı en temel miras olarak bugün hatırlanmak ve yaşatılmak durumundadır. Bizi başarıya götürecektse bunlar götürecektir.

Biz otuz yıldır örgüt gerçeğini ve örgüt çizgisini korumak için savaştık. Başkan Apo'nun en büyük özelliği örgüt savaşçılığıydı. Örgüt militanını yaratmak için bu örgüt kuruldu. Hayri'lerin yaratmak için canlarını verdikleri örgüt anlayışı böyleydi. '82'den sonra en değerli arkadaşlarımız şehit düştüler, ama dışarıda bu örgüt anlayışı daha da geliştirildi. Küçük-burjuva örgüt anlayışına karşı, Semir ve partiyi dağıtmak isteyen her türlü gevşetici yaklaşımlara karşı mücadele edilerek, 14 Temmuz ruhu korundu.

Bu gün de Onlara layık olmak istiyorsak, bunlar gerçekten bizim temel ölçülerimizse, o zaman bu ölçülere göre hareket edeceğiz ve gözümüzü başarıya dikeceğiz. Yeni dönemi de 14 Temmuz mücadele ruhu ile kazanacağız. Bu dönemde bize kazandıran ancak mücadele olacaksa, parti içinde, mücadele dışında hiçbir yaklaşımın bizi başarıya götürmeyeceğini biliyorsak, o zaman böyle bir coşku ve heyecanı yaşamamız ve buna yönelen her saldırıya karşı büyük bir öfke duymamız gerekir. Öfke, mücadele azminden kaynaklanır. Eğer mücadele etmezsek gevşetici birer liberal oluruz, ölçülerimiz keskin olmaz. Ama mücadele edersek, ölçülerimiz net olur. Bunlar 14 Temmuz'un netleştirdiği açık ölçülerdir. Bu dönemde Onlara verebileceğimiz karşılık veya Onların istediği sorumluluk ve görevler böyledir.

PKK militanları nasıl en zor koşullarda bile kendilerine göre bir ölüm biçimi, bir mücadele biçimi yaratarak sonuca ulaşırlarsa, bu dönemde de Onların izinden yürüyerek sonsuz yaşama götürecekt ölüm biçimlerini, zafer kazandıracak örgüt ve mücadele biçimlerini yaratarak sonuca ulaşmak mümkündür. Yeni dönemin kadrosunun böyle olması gerekiyor.

Tüm zor dönemlerde ölçülerin yeniden hatırlanması gerekiyor. Böylesi dönemler, örgütün yeniden yapılanması gereken dönemlerdir. Bu bakımdan yeni kadro, örgütü başarıya götürmek istiyorsa ideolojikleşecek, ideolojik ölçülerini yeniden gözden geçirip keskinleştirecektir; yeni döneme göre ama 14 Temmuz ruhuna uygun olarak örgüt anlayışını or-

1982 Diyarbakır Askeri Mahkemeleri

karşısında bir şey olduğu zaman sözünü açık söylüyordu. Mahkemelerde hiçbir şeyi kabul etmedi. Zaten polis ifadesi yoktu. 14 Temmuz'da ölüm orucu kararı verilince, mahkemede bütün eylemleri kendisinin yaptığını açıkça ortaya koydu. Biz mahkemede yoktuk, arkadaşlar aktardılar: Kürdistan'da kurtuluşun ancak silahlı mücadele ile olacağını söylüyor. Kendisi ölüm orucuna girdiği ve şahadet konusunda karar aldığı için, kendisinin yapmadığı birçok eylemi de ben yaptım diyerek arkadaşları kurtarmaya çalışıyor. Eyleme böyle başladı.

Tüm genç arkadaşlarda olduğu gibi Kemal'i çok seven, Ona çok bağlı olan, Kemal bir söz söylese on kere yerine getirecek bir özelliğe sahipti. Zaten ölüm orucu sırasında sürekli konuşuyor, sohbet ediyorlardı. Kemal'in sesini duymazsa, moral almayan bir özelliği vardı. Sürekli Kemal'i dinlemek istiyordu. Ölüm orucu sırasında kararlılığını sürdürdü. O sırada birinci kat boştu. Bucaklardan Tırışıkçılar dediğimiz birkaç tanesini getirip alt kata koymuşlardı. Arkadaşlar Kürtçe konuşuyorlar, askerler anlamadığı için onlar konuşulanları idareye bildiriyorlardı. Daha sonra Ali bunları fark edince, onlara hainlikten alçaklığa kadar her şeyi söyledi. Onlar da dayanamayıp oradan çıktılar.

Şehit düşmeden önce başka bir yerdeydi, yanıma getirdiler. Yanıma getir-

moralin yükselmesi gerçeğini 14 Temmuz'da gördük.

Bu çok önemlidir ve yaşama verilen anlamı gösterir. Yaşam nedir, yaşama nasıl değer verilir? Bu şahadetlerden bunu ortaya çıkarmak mümkündür. Burada bir halkı özgürleştirecek duygular yüceltilirken, bir halkı, bir toplumu köleleştirecek tüm çirkinlikler öldürülmüştü. Yani orada öldürülenler kesinlikle çirkinlikler, yaşatılan ise yüce değerler oldu.

14 Temmuz Direnişi'nin sonuçlarını anlattık. Bu direniş özellikle 12 Eylül 1980'den 15 Ağustos 1984 Atılımı'na kadar geçen sürede ortaya çıkan mücadele boşluğunu doldurdu. Türk devletinin Dersim'de olduğu gibi ezme, sindirme ve tüm Kürdistan'ı inkarcı temelde yönetme politikaları tamamen bu direnişle boşa çıkarıldı. PKK gerçeği, Kürdistan için gerekli olan böyle bir parti, böyle bir militan gerçeği kendisini ispatladı. Böyle bir kanıtlanış oldukça önemlidir. 12 Eylül'den sonra bu güveni kazanan bir partinin ve bir halkın yenilmesi herhalde mümkün değildir. 14 Temmuz direnişçiliğinin ölçüleri, yengiyi ya da yenilmezliği yaratan ölçülerdir. Zaten bir mücadelenin en büyük amacı da doğru ölçüleri ve değer yargılarını kazandırmaktır. Bu bakımdan bir ulusu başarıya götürecekt modern ve çağdaş ulusal kurtuluş ölçüleri, Kürt halkı açısından da netleşti. Kürt halk devrimi açısından yeni bir dönem daha önce başlamıştı. Bu da bu dönemin başarıla-

yorlar. Bunlar parti içindeyken 14 Temmuz ilkelerini unutturmak, onları değersiz hale getirmek, hatta bunları küçümsemek biçiminde bir saldırı içindeydiler. Bu nedenle, 14 Temmuz ruhuna saldırı partiye saldırdır, halkın en temel özelliklerine saldırdır. Bu açıdan, 14 Temmuz ruhuna yönelen bu saldırıya karşı koymak görevi ile karşı karşıyayız.

Bizim en temel özelliğimiz, yaşam felsefemiz ve örgüt anlayışımızdır. Daha ilk çıkışta bile hareketimize yapılan en şiddetli eleştiri şuydu: *"Bu Apocular bırakmıyorlar ki insanlar okul okusunlar, bırakmıyorlar ki kişiler aileleriyle birlikte kalsınlar, bırakmıyorlar ki insanlar kendi yaşamlarını örgütlesinler, Apo yaşamınızı elinizden alıyor!"* PKK militan ölçüleri ise, örgüte bağlılık, yaşamı ve örgütü kendine göre yorumlayıp değerlendirmemek, tamamen halkın ve partinin ihtiyaçlarına göre yaşamını düzenlemek, yani kendi yaşamını kendine ait görmemektir. Şimdi "Bu yaşam bana aittir, o zaman örgütü ve yaşamı biraz da ben istediğim gibi anlarım" biçiminde yeni bir anlayış geliştirilmek isteniyor. Bu çarpık yaklaşım, 14 Temmuz ruhuna ve partiye karşı bir saldırdır. Bizde başarı, ancak yaşamın kendimize değil halka ve şehitlere ait olduğunu, bugüne kadar tarihi yaratanlara ve geleceği yaratacak insanlara ait olduğunu düşünen, bunu canı gönülden kabul eden bir yaklaşımla mümkündür. Bu bir felsefedir ve Apoculuk budur. Apoculuğun büyüklüğü bura-

taya koyacaktır. Yine yaşam anlayışını, yaşam felsefesini yeniden tüm örgütüne ve mücadelesine yedirecektir.

Zor dönemler ölçülerin sarsıldığı ve aşındırılmak istendiği dönemlerdir. Bugün de ölçülerimiz aşındırılmak isteniyorsa, o zaman nereye başvuracağız? Ölçülerimizi netleştiren 14 Temmuz ruhuna başvuracağız. Eğer böyle yaklaşırsak, bizi başarıya götürecekt 14 Temmuz militanlığı, bugünün militanlığı ile yeni bir

Gerillada Kültür Sanat ve Edebiyat Etkinlikleri Üzerine

“Bugün iplerinden koparak bir kasırgaya dönüşen ve yeryüzünü sarsan emperyalist kültür fırtınasının önünü ancak ve ancak taşları iyi örülmüş devrimci bir kültür-sanat bendi durdurabilir. Ve onu yenebilir de. Bunun olanağı ve zemini var mıdır? Bizce vardır.”

Sanat çok özgün, özel ve büyük bir tarihtir. Ve kökleri insanlık tarihinin ilk dönemlerine kadar dayanır. Kendi dili ve üslubuyla süreç içinde aldığı biçimlerle toplumsal gelişmeye büyük katkılar da sunmuştur. Halen de günümüzde etkinliğini koruyarak kendi yükselişini sürdürmektedir.

Sanat ve edebiyatın tarihi, denilebilir ki gerçekliğin tarihidir. Gerçeklikten son olarak toplumcu gerçekliğe, sosyalist eleştirel gerçekliğe giden yol insanlık tarihinin binlerce yıllık emeğinin, düşünsel çabasının bir ürünü olarak doğmuş ve gelişmiştir. Bu nedenle bütün sanatsal ve edebi akımları kendi koşulları ve dönemleri içinde ele alarak, tümünden yadsımadan, inkar etmeden ama eleştirel bir yaklaşımla, bu ortaya çıkan değerleri günümüz ve dünyanın geleceği açısından doğru yorumlamak ve kitlelere yeniden sunmak gibi temel bir görevimiz bulunmaktadır.

Katı ideolojik egemenliklerin emperyalist yoz kültürünün hakim olduğu günümüz dünya koşullarında sanat ve edebiyatın etkisi ve gücü nedir, nasıl olabilir vb. tartışılabilir.

Ancak bir gerçek var ki, o da insanlığın tam açığa çıkmamış eşit ve özgür temellerde barış içinde yaşama istemlerinin o köhnemiş gerici egemenlikleri yıkacak güçte olmasıdır.

Bugün iplerinden koparak bir kasırgaya dönüşen ve yeryüzünü sarsan emperyalist kültür fırtınasının önünü ancak ve ancak taşları iyi örülmüş devrimci bir kültür-sanat bendi durdurabilir. Ve onu yenebilir de. Bunun olanağı ve zemini var mıdır? Bizce vardır.

İnsanlık tarihinin her döneminde yüce insanlık erdemleri, ideal ve amaçları dev imparatorlukları çökertmiş, sonuçta iyi, güzel, doğru ve ışık saçan her şey kazanmıştır. Bunun çok acılı, kanlı bir tarihi olsa da, ama kesinlikle yüreğe ve aklı hitap eden sanatın o gizemli tarihinde bu değişirme ve dönüştürme gücünü görebiliriz.

İnsanı kazanmak, onu en güçlü teknik karşısında daha güçlü kılmak, yüreğine ve aklına silinmez etkilerle girmekle mümkündür. Ölümde yenen iradenin, sarsılmaz inancın ve kararlılığın o güzel biçimleniş değildi midir? Doğadaki her şey solup sararabilir. Dönem-

sel egemenlikler yıkılıp gidebilir.

Ama örneğin yüreğini taş yapan ve avuçlarına alan bir çocuğun siyah üzüm gözlerinde okunan sadakatin izlerini kimse silip atamaz.

'90 sonrası değişen dünya koşulları; küreselleşme, globalleşme demokrasi ve uzlaşma konseptlerini öne çıkardı. Gelişen bilim ve teknolojinin de etkisiyle siyasal egemenlik savaşları günümüzde daha çok sanatsal ve kültürel etkinliklerle yürütülmektedir. Denilebilir ki, günümüzdeki yüzyıllar egemenlerin kültür hakimiyeti savaşına tanıklık edecektir. Bu alanda geri kalan halklar kaçınılmaz olarak bir dış kültürün egemenliği etkisine girecek veya tamamen ona entegre olacaktır.

Kürdistan'ın tarihsel ve toplumsal gerçekliği, sorunu daha da yakıcı kılmaktadır. Üç bin yıllık egemenlikler ve savaşlar tarihi Kürt halkını neredeyse kendi öz kültüründen koparma noktasına getirmiş. Bu durum halkımızın tarih bilincini, öz güvenini, kişiliğini sarsmış, büyük oranda tahrip etmiştir. Bu nedenle iç ihanetler, işbirlikçilik, taktikçilik, savrulma vb. ileri boyutlarda topluma egemen olmuştur.

Halkımızın bu tarihsel-toplumsal gerçekliği partimiz içinde de yansımaları bulmuş; iç ihanet, komploculuk ve tasfiyecilik biçimine çok tahripkar bir rol oynamıştır. Kültürel ve ideolojik boşluğun bunda temel bir etmen olduğu çok açıktır. Ulusallığın, sosyalist devrimci manevi değerlerin yerini, günümüzde giderek maddi, günlük, bireysel, bölgesel çıkarlar alıyorsa ve bu eğilim partimiz içinde kendisine bir zemin buluyorsa, kültürel, sanatsal ve edebi çalışmaların kendisini etkin ve hakim kılamasındandır. Çünkü bir kahramanlık destanı eğer iyi işlenir, ona edebi bir değer verilirse, o bile tek başına bütün o işbirlikçi-hain düşünceleri biraz olsun ıslah etmeye yarayabilir. Onursal kavganın çeliktan iradesi önünde eğilmeyecek baş yok gibidir. Ve PKK tarihi de bu kahramanlıklarla doludur.

Hangi açıdan bakılırsa bakılsın yeni dönemde sanatsal ve kültürel etkinliklerin büyük değeri ve önemi vardır.

Gerilla savaşı kendi doğası gereği askeri bir nitelik taşır. Uzun süreli halk savaşı stratejisi kendi karakterine uygun bir yaşam ve kültürel şekillenme

yaratır. Burada egemen olan yön savaş sanatının ilke ve kararlarıdır. Her şey savaşın zaferine hizmet edecek biçimde düzenlenir ve gelişir. Bu dönemdeki sanat, kültür ve edebiyat tali bir konumdadır. Daha alt bir düzeyde gelişimini sürdürür.

Siyasal mücadelenin öne çıktığı dönemlerde ise örgütsel-politik kurumlar önemini korumakla birlikte sanat ve kültür etkinlikleri ağırlığını biraz daha hissettirir. Bu durumda bütün sanatsal kurumlar, siyasal müca-

müzik vb. amatörce yapılmış, kendi özgün üslubuna kavuşturulamamıştır. Bunu bir açıdan doğal görmek gerekir. Çünkü bizim gibi geri bırakılmış toplumlarda ulusal kurtuluşçuluk bir geçiş aşamasını ifade eder. Böyle bir dönemde, hele hele mevcut Kürdistan koşullarında önemli sanatsal değerler üretmek pek kolay değildir.

Bütün bunlara rağmen silahlı mücadelemizin ortaya çıkardığı ve hiç de küçümsenmeyecek yığınla olay ve belge vardır. Bunların orta yerde işlenmeden bekletilmesi doğal karşılanamaz. Doğru da değildir.

Bu alanda şimdiye kadar yapılanlar, emek değeri ve gösterdiği olumlu etkiler nedeniyle inkar edilemez. Ancak kabul edilir ki, bunların yeterlilik düzeyi tartışma konusudur.

Örneğin müzik şu anda bu alan faaliyetlerinin en önde görünenidir. Belli bir gelişmişlik düzeyi vardır. Ama bu eserlerin bir kısmı ya dış etkilidir veya belirli kalıplar içinde kalmıştır. Bu eserlerde toplumsallık-ulusallık işlenmeye çalışılmışsa da çoğunlukla taktik edilmektedir.

Resim ve diğer görsel sanatlar için de benzer durum söz konusudur. Resim yok denecek kadar azdır. Tiyatro ve sinema dalında bazı girişimler olsa da, bunların da çok yetersiz kaldığı bir gerçekliktir.

Yazınsal etkinlik (edebiyat); şiir, öykü, roman, anı vb. birçok yazılı çalışma olsa da bunlar henüz edebi bir eser özelliğinden yoksundur. Bu çalışmalar çoğunlukla genel edebiyat bilinci ve kurallarından uzak, duygusal, anlık-tepkisel anlatımlarla yazıldığı için pek etkili olamamaktadır. Örneğin yazılan bir şiirin konusu yerinde olsa da biçimdeki teknik gerilikler anlatımı şiirsel değil, düz yazı haline dönüştürebiliyor. Ortaya çıkan bu değerler tartışmasız yadsınamaz. Biçimdeki eksiklikler, yetmezlikler süreç içinde giderilecek hususlardır. Önemli olan halkımızın bu değerlerine sanatsal imgeler kazandırmak, kitleler üzerinde etkili olmasını sağlamaktır. Bunları yapabilecek birçok parti kurumumuz ve değerli sanatçı öncülerimiz vardır. Yeter ki öze, toplumsallığa, çağdaşıya yüzümüz dönük olsun.

Devrimci bir partide edebiyat ve sanatı yaratanlar da doğal olarak o partinin kadrolarıdır. Onlar ve bir bütün olarak sanatçılar bu alan çalışmalarını kendi emeklerine dayalı olarak devrimin ve halkın hizmetine sunmakla görevlidir.

Ulusal kurtuluşçu-devrimci Kürt edebiyatı ve sanatı çağdaş olduğu kadar, kendi tarihsel ve toplumsal köklerine dayanarak yol almak zorundadır. Bu geçiş döneminin edebiyatı ve sanatı, toplumcu ve eleştirel gerçekliğin temel ilke ve kurallarına bağlı kalarak sosyalizmi ve onun bilimselliğini çizgi olarak esas alacak, başlangıçta bu eserler kendi içinde eksiklikler taşısa da, süreç içinde toplumun tüm kesimlerinin sorunlarını, isteklerini, duygu ve düşüncelerini dile getirecek, ona daha etkin bir biçim ve içerik kazandıracaktır. Ama bu kendiliğinden olacak bir şey değildir.

Yeni dönemin edebiyat ve sanatı da, ulusal kurtuluşçuluktan kopmadan, ama daha çok ulusal-demokratik devrimci Kürt edebiyatı ve sanatı özelliğine bürünmeli, Kürt halkının dirilişini, kurtuluşa ve özgürlüğe gidişini öne çıkarmalıdır. Partimizin yeni barış, kardeşlik, eşitlik ve özgürlük sürecinin konularını daha fazla işleyecek, sürecin başarısı ve zaferi için çalışma gücünü gösterebilecektir.

Bunun için Kürt dili ve kültürünün zenginliği, çeşitliliği gerilla savaşının o muazzam, eşsiz ve yüce değerleri gibi güçlü dayanaklar mevcuttur. Geriye sorumluluk ve öncülük etmek kalıyor.

Parti Önderliğimizin belirttiği gibi, halkımızın *“büyük acıları, büyük özelemleri, büyük umutları vardır. Bunlar tarihsel ve toplumsal gerçeklik olarak önümüzde durmaktadır. Siyasal dil ve üslupla bu büyüklükteki duyguları tam olarak ifade etmek mümkün değildir. Halkımızın yürekleri parçalayan ağıtları, yanık türküleri, deyişleri, toprağın, sevdiklerinden acı kopuşları, derin hasretleri, kahraman ve fedakar evlatları, şehitleri, ihanete, işbirlikçiliğe asla boyun eğmeyen onurlu insanları vardır... Bunları da ancak edebiyat ve sanatın kendi özgün dili verebilir; bu değerleri etkin bir ifadeyle yeniden halka götürebilir.”*

“Yazınsal etkinlik (edebiyat); şiir, öykü, roman, anı vb. birçok yazılı çalışma olsa da bunlar henüz edebi bir eser özelliğinden yoksundur. Bu çalışmalar çoğunlukla genel edebiyat bilinci ve kurallarından uzak, duygusal, anlık-tepkisel anlatımlarla yazıldığı için pek etkili olamamaktadır”

likte henüz başlangıç aşamasında bulunduğunu da belirtmek gerekir. Deneyim ve tercübeye yayıllığı yanında bu okulların kadroları-öğrencileri-sıcak savaş ortamından gelen yoldaşlardan oluştuğu için doğal olarak yeni dönemin bu önemli çalışmasına tam adapte olamamış, zorlanmıştır.

Geçmiş dönem açısından belirtirsek, bugüne kadar gerillada biçim ve öz bakımından önemli edebi değerler ve sanatsal eserler ortaya çıkmış değildir. Roman, öykü, şiir, tiyatro, resim,

Demokratik Kültür Hareketi ve Kültür Sanat Politikası Üzerine

Özgür TÜZÜN

“Egemen kültüre teslim olmak, silaha teslim olmaktan daha tehlikelidir.”
- Apollaire -

Sosyal ve ulusal olarak insanlığın ulaştığı düzey, reel sosyalizmin çözüldüğü, kapitalist-emperyalizmin yönelimleri, dünya konjonktüründe yeni bir duruma yolaçmış bulunmaktadır. Özellikle reel sosyalizmin çözüldüğü akabinde hız kazanan küreselleşme girişimleri, şirketlerarası evliliklerle ‘transnasyonal’ denen uluslarötesi dev şirketlerin oluşumu ve bunların emek üzerindeki sömürü boyutlarıyla, dünya yeni bir yöne girmiştir. Bu gelişmeler siyaset, ideoloji, toplum, devlet düzeni ve yönetim biçimleri üzerinde önemli değişikliklere yol açmıştır. Bunun dışında en az onlar kadar önemli olan ve insanoglunun geleceğini dününü-bugününü her düzeyde ilgilendiren kültür ve sanat alanında yaşananların ortaya çıkardığı gerçeklik uluslar, toplumlar, ezilenler ve egemenler açısından, kültür-sanata atfedilen önem artmıştır. Özellikle de devlet aracının uluslara giydirilmiş dar bir gömlek olarak yırtılmaya başlaması ve devleti küçültme arayışlarının, giderek daha bağımsız ve iradi bir toplumsal yapı yaratması ile bu önem daha da artmaktadır.

Sivil toplumculuğun, halklar içinde yaşamın her alanına yönelik her düzeyde örgütlenmenin yanında insan hakları ve demokrasinin yükselen değerler olarak tüm toplumsal kesimlerce kabul görmesi ve bunun mekanizmalarının uluslararası boyutta oluşturulması çabaları ile ulusların kimlik, dil, kültür ve sanatsal etkinlikleri için güçlü bir zemin doğmaktadır. Diğer yandan Dünyaya düzlemindeki içice girişim ile dünyanın küçük bir köye döndüğü tespiti, sınırların da anlamsızlaşmasını beraberinde getirmektedir. Uluslararası tekellerin oluşumu ve sömürünün böylece genişleme ve yayılması da bunu kanıtlamaktadır. Bu noktada artık dünyada hızla bir birleşme yanı sıra başlamıştır da diyebiliriz. Artık devletlerin oluşturduğu ortak birlikler de yetersiz gelmeye başlamıştır. Avrupa Birliği’nin, giderek bir federasyona dönüştürülmesi tartışmaları bu bağlamda gündeme gelmektedir. Halkların, sınıfların, şirketlerin içice girişimi beraberinde devletlerin de içice girişimini

doğurmaktadır.

“Küresel kapitalizm ve küresel medya sistemi gibi ulusüstü ve ulusötesi örgütlenmelerin, (toplumsal) hareketlerin ve kurumların hızla gelişmesiyle birlikte toplumlar dışarıdan ‘müdahale ve zorlama’lara daha fazla maruz kalmalarından ötürü, toplumlar arasındaki sınırlar çok daha geçirgen hale geldiler. Öte yandan, bizzat toplum-ıçi (internalsocietal) ilişkiler giderek daha karmaşıklaşmakta ve (büyük ölçüde yanlış oluşturulabilecek) daha büyük bir öteki toplumlar bilinci, öteki toplumlar içindeki gruplarla yapılan (tümü değilse bile çoğu göçler sonucu gerçekleşen) ittifaklar, ekonomik açıdan nüfuz etme ve ulusal ekonomilerin ‘uluslararasılaşması’ da dahil olmak üzere çeşitli etkenler tarafından dışarıya doğru yönlendirilmektedir. Ancak bu genel yönelim, ulusal olarak oluşturulmuş toplum gerçekliğinin ortadan kalktığını ya da önemli ölçüde zayıfladığını bile düşünmemize yol açmamalı.” (Roland Robertson, Küreselleşme)

Elbette tüm dünya üzerindeki bu değişimlerin, insan ve toplum yaşayışı, ilişkileri, düşüncesi, kültür ve sanat üzerinde etkileri olacaktır. Bu etkileri ortaya koyarken olaya Olumlu ve olumsuz yönleriyle yaklaşmak daha doğrudur. Çünkü sadece olumsuz yönünden bakarsak, yaratacağı karamsarlık kadar, alternatifini üretmede de zorluklar peşimizi bırakmaz. Dolayısıyla, olumsuzun içinde olumluyu da bulmak gerekmektedir.

Egemenlerin penceresinden olaya baktığımızda, ezilenlerin tarihsel-kültürel kazanım ve birikimlerini yok ederek, daha rahat sömürü alanları oluşturulur. Bunun için tek kültürlü bir yapı yaratarak, insanları, halkları bunun içinde mengeneye alıp yozlaştırmak kaçınılmazdır. İşte bundan dolayı bugün Dünya üzerinde pazar bulma ve yaratmaya bağlı olarak, kapitalist altyapıya göre bir kültürel şekillenişe gidilmektedir.

Bugün kendini yaygın olarak tüketim kültürü biçiminde ifade eden bu olgu, bugün bir ideolojik-kültürel saldırı biçiminde gelişmektedir. Kültürel ürünlerin metalaşmasıyla, piyasa kültürü ya da orta-sınıf için kültür oluşmaktadır. Postmodernizm, her alanda alabildiğine bu yönlü bir işlev gör-

mektedir. Özellikle ABD’nin bu konuda Hollywood’dan tutalım, müzik piyasasına kadar etkinliği, tek kültürlülük bağlamında ileri düzeyde bir hegemonik durumu ifade etmektedir. Bu öyle bir konuma gelmiştir ki kültür demek, ticaret ve büyük kazanç demek olmuştur. Amerikan eğlence sektörü ürünleri (müzik, klipler, Tv, ve sinema filimleri) bütün dünyayı kaplamış durumdadır. Bugün neredeyse ABD’nin ikinci büyük dış satış sektörü olmuştur. ABD idolleri, “Mc Donalds (fast food), Microsoft (fast computer), MTV (fast music)” bütün dünya gençliğini tek bir kalıba dökmüş ve Amerikan güdümlü bir sihirli dünya içinde yaşayan insanlara dönüştürmüştür.

Elbette böyle tek kültür dayatmacılığı, günümüzde öyle baskı, zor ile gelişmekten ziyade, insanların en geri duygu ve güdülerine seslenerek, en ilgi çekici malzemeleri kullanarak ortaya çıkıyor.

Diğer yandan etnik, azınlık kültürleri kimi serbestlikler de tanıyor. Pluralizm diye Batı’da ifade edilen çoğulculuk olayı, tamamen bir kültür çoğulculuğunu, çok-kültürlülüğü ifade ediyor. Böyle bir serbesti, insanlığın sosyal ve sınıfsal kurtuluş mücadelesinin tarihsel bir kazanımı olarak varlığını korurken, bunu baskı altına almanın sakıncaları gözardı edilmeyerek, bir kültürel hegemonyanın içsel planda geliştirilmesi, dünyanın en uç köşesinde bile söz konusudur.

Neredeyse televizyon, radyo, gazete girmeyen bir ev, ne de internet’i bilmeyen insan kalmıştır bugünün dünyasında. Bilimsel-teknik devrimin gelişimi, bunun iletişimde yol açtığı patlama, şüphesiz egemen elitlerin kontrolünde gelişen bir olaydır. Bu sayede, artık askeri işgallere, ya da eski bağımlılık ilişkilerine gerek duymadan, egemen burjuva tekelleri kendine pazar bulabilmektedir. Ve bu pazarı istediği biçimde yönlendirebilmektedir.

Bu konuda bir yazar şunları belirtmektedir: “Güçlü iletişimin getirdiği başdöndürücü etkileşim zayıf kültürlerin güçlü kültürler karşısında silinmesi ya da kendi özellikleri dışında bambaşka özelliklerle donanması sonucunu getirdi. Ancak buradaki zayıf ve güçlü ayrımının yüzde yüz değer aynı olmadığını söylemeliyiz. Güçlülük çok zaman etkililikle ya da yayılabilme gücüyle ilgilidir, iktisadi ve toplumsal dayanakları son derece zayıf olan az gelişmiş ülkelerin kültürleri geniş çaplı kültür yayılmaları karşısında öz yapılarını büyük ölçüde yitirdiler. Kültür yayılması uluslararası siyasal baskı güçlerinin bir ögesi oldu, buna göre kültür alış-verişi zorunlu olarak siyasal bir anlam kazandı. Andre Malraux’un ‘her kültür ancak kendi zayıflığından ölür’ sözü, son derece belirleyici olmakla birlikte tartışmaya açık niteliktedir. Öte yandan, iyimser bir bakışla baktığımızda, kültür etkileşimlerinin herşeye karşın bir yenilenme anlamını taşıdığını, hele katıksız kültür kavramının bir gerçeklikten çok bir yanılsamayı karşıladığını düşündüğümüzde her etkilenmede bir yeniden yaratılma olgusunun söz konusu olduğunu söyleyebiliriz.” (Afşar Timuçin, Düşünce Tarihi)

İşte böyle bir dünya düzleminde ulus-devletlerin çözüldüğüne tanık olmak kadar, kültürel zenginliklerin yavaş yavaş erimeye başladığı gerçeği ile yüzyüze geliyoruz. Küreselleşme ile birlikte derinleşen Kuzey-Güney, ezilen-ezen çelişkisi, ve bunun Kuzey’in zengin ülkeleri ABD, Batı Avrupa ve

Japonya içine göçlerle, yine makineleşme-robotlaşma ağırlıklı üretimle yayılması; kendi içlerinde daha çok işsizlik ve yoksulluğun gelişmesi, onları da ürküten bir durum oluyor. Geçmiş ulusal, sosyal ve sınıfsal mücadelelerden çıkarılan bir sonuç olarak, daha akılcı ve temkinli yaklaşım ortaya çıkıyor. Kendini ifade edecek düzeyde bir burjuva demokrasininin hem kendi içlerinde, hem de dışta geliştirilmesi, kültürlerin belli haklarla örgütlenebilme, kendini koruyabilme olanağı böyle doğuyor. ABD eski dışişleri bakanı Henry Kissinger, açıkça uyarısını yapıyor: “19. yüzyılda aşırı liberalizm marksizmi doğurdu. Bugünün neo-liberalizminin panzehirini doğurmasından korkun.”

Bu doğrultuda bir araya gelen dünya egemenlerinin “Globalizm ile Sosyalizmi sentezleme” de denilen bir “üçüncü yol” teorisini gündemleştirmesi söz konusudur. En son Haziran başında yapılan “Üçüncü Yol” toplantısında da tek tip kültür dayatmasından vazgeçilmesi, sosyal adaletsizliğin giderilmesi ve farklılıkların, farklı kültürlerin desteklenmesi yönlü kararlar da alınmıştır.

Genelde dünya üzerinde birleşen tekel-ler açısından hem sosyal patlamaları frenleyici bir tedbir olması; hem de sınırların anlamsızlaşması, sömürünün genelleşip sınır tanınaması, ülkeleri, sınıfları aşır bireylere dek inmesi nedeniyle ulusal, etnik veya kültürel kimliklerin ifadesi, gelişmesi pek bir engel teşkil etmiyor. Özellikle reel sosyalizm deneyiminin ve Batı’yla restleşmesinin sonucunda sistem olarak demokrasinin zaferini ilan etmesi gerçeği de düşünüldüğünde, uluslararası egemenliğin kendi sömürüsünü buna uygun bir biçimde yürütmesi ve kalıba sokması genel olarak gündemdedir. Kendini yaşatabilmesinin ve sömürüsünü sürdürebilmesinin en uygun biçimi, özü bu olmaktadır.

Demek ki, Roland Robertson’un dediği şu sözü referans alabiliriz: “Uluslararası siyasetin tümünün, yine değişen derecelerde, kültürel olduğunu -yani küresel çapta (kesinlikle alışılmamışlığın abartılmaması gereken) bir kültürel siyaset döneminde bulunduğumuzu (kuşkusuz kültürün daha belirgin bir biçimde siyasallaştığı bir dönemde bunun kültür siyasetiyle ilintili olduğunu)- söyleyebiliriz.” (Roland Robertson, Küreselleşme)

Dolayısıyla, ezilenlerin de kendi cephelerinden bunu değerlendirebilme, kendi kültür siyasetlerini oluşturma ve buna göre mücadelelerini biçimlendirme sorununu, var olmak ve kazanmak için çözmeleri gerekir.

Ne var ki bilimsel-teknik devrimin ortaya çıkardığı im-

kanlar ve fırsatlar ezilen halklar ve azınlıklar için de kendi varlığını kendi kimlikleriyle ifade etmelerini olanaklı kılıyor. Uluslararası şirketlerle rekabet edebilecek güçleri ellerinde bulundurmasalar bile, kendini yeniden üretebilme koşullarını sağlamaktadır. Buna bağlı olarak kültür üretimi, kendini özgün biçimde geleceğe sağlam taşıyabilmektedir. Bu iletişim araçları, kapitalist-emperyalist cephede alabildiğine bireyciliği geliştirme temelinde zamandan ve mekandan toplumu koparmaya dönük kullanılırken; halklar, ezilen sosyal gruplar da tersinden, kendini süreklileştirecek biçimde, zaman ve mekanda somut kalabilmeyi başarmada kullanabilmektedirler.

Örneğin, iletişim teknolojisinde bir sıçramayı ifade eden televizyon, “tarihte, geçmişin sanatsal başarılarını, coğrafyadan ve maddi tarihten büyük ölçüde koparılmış biçimde, az-çok kesintisiz bir akım halinde Batı’nın oturma odalarına ve stüdyolarına aktaran ve birbiriyle eş öneme sahip, eş zamanlı olarak varolan olgularmışçasına yan yana yamayarak bir kolaj halinde sunan ilk kültürel araçtır.” (B. Taylor, Modernizm, Post-Modernizm) Bugün televizyon ve ondan daha gelişmiş kitle iletişim araçlarıyla, insan param parça edilmiştir. Bunun başında da insanın kültürel yönünün görüntüye, yüzeyselliğe ve amaçsız bireyciliğe sürüklenişe gelmektedir. Bu da kapitalizmin tüketicilik kültürünün ifade ederken, temel hegemonik aracı olmaktadır.

Ama diğer yandan aynı iletişim araçlarının halk kültürlerinin köklerinin bilimsel temellerde ortaya çıkarılması ve toplumun geniş kesimlerine taşınmasında temel bir araç rolü oynayabileceği gösterilmiştir (Kürtlerin MED-TV’yle sağladıkları başarılar gibi). Yine dünyanın birçok yerinde internet üzerinde sağlanan örgütlenmeler vardır. Hatta bazı kesimler bilgisayar üzerinden kapitalist-emperyalizme darbe vurmaya dönük eylemlilikler içerisindedir.

Tüm bunları da gözardı etmeden, ezilenler açısından nasıl bir kültür-sanat politikasından söz edilebilir? Bunun temelleri neyle döşenebilir? Şüphesiz her toplumda farklı karakter arz edecek bir durumdur. Bunu, özellikle Kürt toplumu özgülünde ele almaya çalışırken, dünyadaki diğer halklara, uluslara göre çok farklı, kendine özgü bir gerçekliğin söz konusu olduğunu daha başlarken belirtmek gerekir. Tabii ki,

özgü bir gerçekliğin söz konusu olduğunu daha başlarken belirtmek gerekir. Tabii ki, bugün demokratik mücadelesiyle çağdaş insanlık ailesi içinde aldığı yeri unutmadan ve bunu daha fazla ilerletip en evrensele, kendi kökenine en yakın öze ulaşmak için...

Kültüre Yaklaşım Sorunu

Kürtlerin kültür-sanat sorunlarına ve bu bağlamda içine girilen iki halkın özgür birliği temelindeki demokratikleşme döneminin kültür-sanat politikasına giriş yapmadan önce, altının çizilmesi gereken bazı özellikler için şunlar belirtilebilir.

a) Önem ve işlev

Bunlardan birincisi; kültür ve sanatın önemine, işlevine ve rolüne ilişkin olanıdır. Çünkü bir ulus veya toplumun kendi yaşamını sürdürmesinin ve varlık-yokluk sorununun temel koşullarından biri budur. Hele günümüz dünyasının iç içe girişinin ortaya çıkardıkları da dikkate alındığında, bir ulus veya toplumun, hatta bireyin gerçek savunma mekanizması olarak kültürü ele alması kaçınılmazdır. Çünkü kültür-sanat, ulusun, toplumun, hatta bireyin gerçek savunma mekanizmasıdır.

Kültürün geniş anlamıyla bu özelliği, daha çok onun tarihsel ve toplumsal olarak insanoğlunun maddi-manevi değerlerini temsil etmesinden ileri gelir. Bu da, ulus olmanın, toplum olmanın, hatta insan olmanın temel bir şartıdır. Nihayetinde insan, kültürlü bir hayvandır. Kaba bir ifade olsa da, insan varlığını, diğer canlı varlıklardan ayıran, ona sosyal bir özellik kazandıran budur. Yine ulusal birliğin öğelerinden biridir ve her ulusal kültürün evrensel bir yön taşıdığı doğrudur, bir ulusun kültürü, onun insanlık ailesi içindeki zenginliği, katkısı ve geliştirilmesinde önemli bir yere sahiptir.

“Her ulusun, kendi görünümünü yansıtan bir kültür mirası vardır. Bu- kültür birliği ulusun üyeleri arasında güçlü bir bağ yaratır.

“Halklar, kültür mirasının değerini ulusal birlik ve beraberliğin bir unsuru olarak kabul ederler, İngiltere, Shakespeare’dir, Newton’dur, büyük peyzaj ressamıdır. Fransa, Voltaire’dir. Pasteur’dur ve katedrallerdir ve Louire şatolarıdır. Almanya, Goethe’dir ve Beethoven’in senfonileridir. Rusya, Puşkin’dir, Tolstoy’dur, Musorgski’dir, Pavlov’dur, Gorki’dir.

“Her ulus, kendi kültürüne göz-kulak olmakla kendi ulusunun maddi varlığını dolaylı olarak korur.” (Georges Politzer, Felsefenin Temel ilkeleri)

Bu nedenledir ki, kültürsüz bir toplum, insan veya ulus düşünemeyiz. Düşünürsek ne olur? İnsanın insanlığından çıkışı, toplumun toplum olma vasfını yitirmesi demektir. Bu da düşürülmeye eş anlamlıdır.

Kürt toplumu açısından bakıldığında kültür-sanat geriliğinin doğurduğu bir sonuç olarak düşüş, çok feci bir sonuca yol açmıştır. Türkiye Cumhuriyeti’nin ’25’lerden sonra izlediği politika, Kürt kültürünü kendi kültürü içinde eritme, yok sayarak kaynaştırma ve kendine mal etme biçimindedir. Her ne kadar Kürt demokratik devrimi ile bu kültürel asimilasyon geriletilmiş ve Parti Önderliğimizin yoğun çözümlleme, eleştiri, emek ve çabalarıyla, yine demokratik hareketin yarattığı kurumlaşmalarla Kürt toplumunun kültürel bir düzey kazanması sözkonusudur. Fakat özellikle dil üzerindeki asimilasyon sür(dürül) mektedir. Yok sayma, kültürleri baskı altına alma yaklaşımı, bugünkü durumda Oligarşinin, iki kardeş halkın, Türk ve Kürt halklarının içice geçmesiyle doğurduğu zenginlikten faydalanamamasını ve bunun siyasal alandaki etkilerini görememesini doğurmaktadır.

Kapitalizm öncesi Ortadoğu’nun Sümerler’den Osmanlı’ya kadarki gerçeği içinde kültürel özgürlüğün kazandırdığı sürekli bir yükseliş gözönüne getirilirse,

durum daha iyi anlaşılır. Kaldı ki, Ortadoğu’nun büyük merkezi imparatorlukları, kültür din, mezhep özgürlüklerinin bir sonucu olarak varolabilmişlerdir. Osmanlı böyle anlı-şanlı bir devlet olmuşsa, bunu tekçi-monolitik bir yapıya sahip olmamasına borçludur. Dil, din ve kültürlerin kendini serbestçe, ifade edebilmesi, halkların kültürlerine dokunulması, imparatorluk olmanın birinci şartı olarak belirmiştir.

Fakat ne zaman ki, kapitalist-emperyalizm 19. yüzyıldan itibaren bölgeye girmişse, kendiyile beraber dar-şoven milliyetçi akımları da geliştirmiştir. *“Böl-parçala-yönet”* politikasının tüm Ortadoğu üzerindeki tahribatı, katı bir sömürgeciliğin aşiretlere kadar indirgenmesiyle doğan coğrafik, ekonomik, kültürel, dinsel, dilsel parçalanma, kanlı bir boğazlaşmaya yol açmıştır. İlkel-milliyetçilikler biçimindeki rejimler, eskinin o felsefe, bilim, sanat merkezi olan Ortadoğu’sunu bölük-pörçük halde alabil-diğine yoksul bırakmıştır. O görkemli Anadolu, Mezopotamya, Arap, Fars kültürleri böyle katliama uğratılmış, kültür mozaïği parçalanmış, kökenlerinden koparılmıştır. Ortadoğu kendi tarihine ters düşürülmüştür. Böylece Ortadoğu’da bir köksüzlük gerçeği, köksüz ağacın kuruyan ve kuru tahtaya dönen gerçeği ortaya çıkmıştır.

“İnsanlar kökeninden geldikleri, tarihsel olarak dayandıkları kültürden koparıldıkları gelişmezler. Bu, deneylerle ispatlanmıştır. Yani insanların doğal gelişmeleri ve büyümeyi, yine uygarlaşmayı yaşamaları için mutlaka kendi toplumsal, tarihsel, kültürel kökenlerine dayalı olarak yaşamaları gerekir. Mese-la, ‘Kürt toplumu şimdi milliyetçilik yapıyor, ne gerek var buna, yani maddem kültür bu kadar geri ve zayıflamış, o zaman bu kültürü mevcut varolan kültürlerle kaynaştırılmalı ve sürdür-elim’ denilebilir. Ama toplumsal gerçeklik bunu kabul etmemektedir.” (M. Karayılan, PKK’nin Yeni Siyasal Dönüşüme ilişkin Perspektifleri -II-, Serxwebun gazetesı, Sayı: 220, Nisan 2000)

Benzeştirmeye dayalı bir kültürel yaklaşım, aslında bugünün dünyasının da temel sorunlarından biridir, İngilizce’nin yaygınlaşmasıyla, diğer bir çok zengin dilin gerilemesi, hatta bir çoğunun yok olmayla karşı karşıya gelmesi, bu bağlamda bir örnek teşkil eder. İnsanlara, halklara *“Bu dil, bu kültür çok gelişkindir, tüm dünyaya hakimdir, herkes buna uymak zorundadır”* biçimi-nde bir dayatma yapılmaktadır. Aynı şeyi Türkiye özgülünde çok daha katı bir biçimde Kürtlere yapılan bir dayatma, baskı olarak görmek mümkündür, işte, *“Kürt dili geridir, her yöreye göre farklı farklıdır, birbiriyle anlaşmayı sağlamaz”* biçiminde asimilasyonu sürdürme istemi ağır basmaktadır. Böylelikle dilde köleliğe yol açılmak istenmektedir. Dilde kölelik ise, doğrudan kültürde köleliğe götürmektedir.

Yine barajlar ile Kürt tarihi ve kültürel zenginliği sular altında bırakılarak imha edilmeye çalışılmaktadır. Bir çok tarihi eser onarılmayarak çürümeye terk edilmekte, bir çok kültürel değer unutturulmak istenmektedir. Böylelikle, toplumun ruhu yok edilmeye-kurutulmaya çalışılmakta-

dır. Çünkü kültür, toplumun ruhu demektir. Bir insan ruhen yok edildi mi nasıl insan olmaktan çıkıyorsa, toplumun kültürünün yok edilmesi de toplumu aynı türden bir yokoluşla karşı karşıya bırakır. Zira kültürü yok edilmiş bir toplum, en temel güç kaynağından, kendini savunma silahından arındırılmış bir toplum demektir. Dolayısıyla her türlü saldırıya açık halde, savunmasız bir biçimde ölümünü-yokolusunu beklemekten başka yapacağı birşey kalmamıştır böylesi bir toplumun.

Burada anlatılmayan diğer dayatmalarla birlikte ele alındığında,böylesine hayati olan bu konuya gereken önemi verecek halklar cephesinden karşı bir kültürel ve sanatsal atak başlatmak gerekmektedir.

Gerçek bir savunma mekanizması kadar, tarihsel ve devrimle yaratılan değerlerin güvencesi, ancak doğru-dürüst bir kültürel hareketle açığa çıkarılabilecektir. Kültür-sanatın bu noktadaki rolü ve işlevi iyi anlaşılırsa, politik iktidarı ele geçirmek için de bu alanı zaptetme ve hakim olma ile birlikte demokratik inşaaanın eti ve kanı olunabilir

Tabii bu, bizi, *“kültür herşeydir”* biçiminde bir yanılgıya da götürmemelidir. Kültür herşey değildir. Ama bir o kadar da herşeyle ilgilidir. Siyaset, felsefe, bilim vb. insan yaşamıyla ilgili herşey, kültür kap-

sipliner bir konum olarak giderek daha fazla önplana çıkmaya başladı. Dahası bu gelişmenin, -Ötekinin, sürülmüşlerin göçü ve çoğalması, sömürgecilik sonrası, kimlik oluşumu ve benzerlerinin kavranılması ile ilgili olarak-küresel alan tartışması üzerinde güçlü bir etkisi sözkonusudur.” (Roland Robertson, Küreselleşme-toplum kuramı ve küresel kültür) Bunu ‘görmezden gelemeyeceğimize göre, yapılması gereken ve nasıl yaklaşılması gerektiği belirlilik kazanmaktadır.

b) Tanım ve yapı

Kültür ve sanata yaklaşımda üzerinde durulması gereken ikinci bir nokta tanıma ilişkin olanıdır.

Karmaşık yapısı ve farklı yaklaşımlar nedeniyle, tanım sıkıntısı çekmeyen alanların başında gelen kültür ve sanat hakkında onlarca, belki de yüzlerce birbirine karşıt tanımlama getirilmiştir. Aslında getirilen her tanım, farklı bir bakış açısını ve yaklaşımı sunmaktadır. Bunlar üzerine dününlerce kitap yazılmıştır. Bu yüzden burada tanımları, farklılıklarını, olumlu-olumsuz yönlerini tartışmaktan ziyade, bize gerekli olanın üzerinde duralım. Sorunun çözümü tanımdan çok kültür ve sanatın yeniden anlam bulması ve özgürleşmesine ve bunun nasıl, hangi araçlarla,

ne biçimde olabileceğine dönüktür.

Herşeyden önce kültür, bir toplumun ya da bir insanın gelişmişlik düzeyini ifade eder. Bu, o toplumun ya da bireyin karakterini, sosyo-psikolojik gerçekliklerini belirleyen esas faktördür. Sovyet filozofu D. Chesnokov’un deyişiyle, kültür, *“insanların tarihsel*

olarak koşullandırılmış alışkanlık, bilgi,fikir ve hislerinin ve aynı zamanda, üretim tekniklerinde ve günlük hizmetlerde, toplumsal yaşamı düzenleyen toplumsal kuramlarda ve eğitim düzeylerinde, bilimsel ve teknolojik başarılarında edebiyat ve sanat çalışmalarında elde ettiklerinin ve eriştiklerinin genel toplamıdır.” (D. Chesnokov, Historical Meterialism)

Bu bakımdan her halkın ve her tarihsel sürecin kendisine özgü bir kültürü, kültürel düzeyi vardır. Yoksa kültür, toplumsal evrimin herhangi bir evresine özgü değildir

Bir değerler alanı ve üst yapı sistemi olarak kapsadığı kurumları, yapıtları, görüşleri bakımından kültürü; felsefe, bilim, sanat ve siyasetin hep birlikte, birbiriyle ilişki halinde oluşturduğunu yazan A. Timuçin, siyasetin daha çok felsefe, bilim ve sanatın yaşamsal bir sonucu olarak görüldüğünü belirtir.Ve şöyle der: *“... kültürün değişik alanları arasında karmaşık bir etkileşim sürüp gider. Felsefe, bilim, sanat ve siyaset birbirlerini hiç durmadan etkilerler. Felsefe bilime uyarlı yöntemlere ulaşma ve kuram geliştirme olanaklarını sağlar. Bilim, felsefeye kurgusal düşünce dışındaki gereci, doğanın ve dünyanın kesin bilgilerini kazandırır. Felsefe, siyasete uygun yönelimleri bulmakta öncülük eder, bunun için bazen ilkeler ortaya koyar. Si-*

yaset, felsefenin toplumla ilgili uygulamalı temelini oluşturur. Sanat, felsefeye, insanın bilgisine ulaşmada, gerekli öngörülerini kazandırır. Felsefe, sanat için insanla ilgili özel durumların çıkarılabildiği genellemeler ortaya koyar. Siyaset, bilime, insanlık durumunun temel yasalarına ulaşmada özgül örnekler sağlar. Bilim, siyasete, uygun toplumsal davranışın yasalarını yazdırır, gerçeğe uygun tasarımların ortaya konulmasında temel bilgileri verir. Bilim sanata, insanı ve evreni tanımakta ve dışlaştırmakta gerekli doğru bilgileri sağlar. Sanat insanın ya da evrenin seçkin ya da belirgin özel durumlarını ortaya koyarak bilimsel çalışma için güçlü veriler sunar. Siyaset, sanata insanın toplum karşısındaki durumuyla ilgili canlı örnekler verir, böylece ona toplumsal varlık olan insanın davranış özelliklerini gösterir. Sanat, siyasete, insanı içten ve derinden tanıma olanakları hazırlar.

“Kültür alanlarından birinde görülen bir aksama, öbür alanları kesinlikle zorda bırakır. Ne bilimsiz siyaset, ne felsefesiz sanat düşünülebilir. Kültür alanlarından birindeki bir aksama, sözkonusu uygarlıkta bir eksikliği ortaya koyar.” (A. Timuçin, Düşünce Tarihi)

Çerçevesi çizilen bu bütünlük içerisinde kültür tanımını ele alırken, günlük kullanan diline yansıyan türden bir basitliğe girmemenin tedbirini de almış oluyoruz. Çünkü halk içerisinde “kültürlü insan” ya da “kültürümüz” denilen olguların sığılığı ile denizde damla oluşturma durumuna düşülmektedir. Sadece bilgi sahibi olmak, ya da karşıkadine saygılı olmak kültürlülüğü ifade etmez. Elbette kültür bunları da kapsar ama, bu ve benzerleriyle sınırlandırılıp- bir kültürlülük tanımı geliştirilemez. Yine sadece bir halkın folklorünün (halk dansları) gelişkin olması sözlü edebiyatın varlığı vs. “kültürümüz”ü oluşturmaz. Bu nedenle günlük kullanım dilinde de kültür tanımını bir yere oturtmak gerekir.

Kültür birçok ögeyi içerir. Felsefe; bilim ve sanat, kültürün gerçek öğeleri olarak her biri kendi içinde ayrı ayrı öğelere ayrılır; felsefe, bilim ve sanat içerdikleri tüm parçalarla birlikte kültürü oluştururlar, İnsan toplumlarının bilim, felsefe, sanat, teknik, devlet ve sosyal yaşama ilişkin örgütleniş, eğitim vb. bütün alanlardaki kazanımları, bize kültür tanımını verir. Yine toplumu oluşturan bireylerin duyuş, düşünüş ve davranış birliği bir kültürü ifade eder. Bu birlik, her süreçte, önceki ya da başka toplum, ulus veya uygarlıktan farklı, koşulların etkisiyle oluşur

Farklı koşullar nedeniyle ki, her toplum veya ulusun kültürü, özgün yönleri ve farklılıklarıyla sivrilir. Öyleki bir toplumun kültürel olarak kutsadığı bir şeyi, başka bir toplum kendi kültürüne göre deli saçması olarak nitelendirebilir. Ama bunu kimse hor-hakir görmemelidir. Çünkü o toplumun, o ulusun tarihsel olarak oluşmuş, benimsenmiş, gelenekselleşmiş bir yaşayış biçimidir ve insanlık açısından bir zenginliktir. Bu zenginliğin hor-hakir görülmesi veya baskı altına alınması, nihayetinde insanlığın bir bütününe zarar verecek bir olaydır. Kültürlerin özgürlüğü, hem sözkonusu ulus veya toplumun kendi gerçeğine yabancılaşmaması, sömürüye uğramaması, hem de insanlığın bir çeşit gelişmişlik düzeyi veya zenginliğinin korunması için zorunluluktur...

“Her ulusal kültür, gelişmiş olmasa bile, demokratik ve sosyalist bir kültürün unsurlarını içerir, çünkü her ulusta yaşam koşulları zorunlu olarak demokratik ve sosyalist bir ideolojiyi doğuran, sömürülen bir emekçi yığını vardır. Ama her ulusta, aynı zamanda (çoğunlukla aşırı gerici ve yobaz nitelikte olan) bir burjuva kültürü de vardır ve bu, ulusal kültürün ‘bir unsuru’ olarak kalmaz, egemen kültür biçimine bürünür.” (V.İ. Lenin, Ulusların Kendi Kaderini Tayin Hakkı)

Kültürün sınıfsal gerçeği, bu noktada açığa çıkar. Ezen sınıf, her egemen elit kendi kültürünü yaratır biçiminde genel bir kanı vardır. Bunun, her egemenlik biçimi kendi kültürünü vareder biçiminde algılan-

Özgürlük için herşey yapılacak

PDK ve YNK'nin Washington görüşmeleri ardından Güney Kürdistan'da PKK'ye yönelme kararları ve bu doğrultudaki yaklaşımlarına karşı PKK Başkanlık Konseyi tarafından 17 Temmuz'da yapılan basın açıklaması

Halkımıza ve Kamuoyuna

Dünya çapında, insanlığın sorunlarını barış içinde siyasal diyalog yoluyla çözmeye çalıştığı ve bu doğrultuda önemli gelişmelerin sağlandığı bir dönemde Kürdistan'da bir savaş rüzgarı estirilmeye başlanmıştır. PDK ve YNK'nin Washington'da yürüttükleri görüşmelerin ardından böylesi bir durumun yaşanması anlamlıdır. Adı geçen güçlerin Washington ve öteki yurtdışı ziyaretlerinin hemen ardından, Kürdistan'da iç çatışmaların yaşandığı iyi bilinmektedir. Uluslararası alanda geliştirilen bu ilişkiler Kürt sorununa çözüm getirmede olduğu gibi, iç çatışmalarla sorunları daha da ağırlaştırdığı kesindir. Bütün Kürt taraflarının katılmadığı ve Kürtler arası bir ittifakı amaçlamayan ilişkilerin bir sonuç doğurması zaten beklenemez. Bu son ziyaretin doğurduğu sonuç da bugüne kadar olanlardan farklı görünmemektedir. Irak için çözüm iddiasıyla Washington'a gidip hem ABD yetkilileriyle hem de kendi aralarında görüşen PDK ve YNK yeni bir iç çatışma planıyla dönmüyorlar. Görüşmeciler daha yerlerine ulaşmadan, her iki örgüt PKK'ye karşı saldırgan tutumlar içerisinde girmişlerdir.

PDK son on beş günlük süre içerisinde defalarca Halk Savunma Güçlerimize saldırmıştır. Kendisini savunma durumunda kalan Halk Savunma Güçlerimizle PDK güçleri arasında çıkan çatışmalarda her iki taraftan yetmiş civarında ölü ve bir o kadar da yaralı vardır. YNK benzer bir saldırganlık içerisinde. YNK, savunma güçlerimizin mevzilerine beş kez saldırı düzenlemiştir. Bunun dışında sivil çalışmalar içerisinde bulunan yirmi yoldaşımız yakalanmış ve iki aracımıza el konulmuştur. Öte yandan YNK bütün güçlerini Halk Savunma Kuvvetlerimizin bulunduğu alanlara yönelterek savaş pozisyonuna sokmuştur. Alınan kesin bilgilere göre muhtemel bir savaş için Türk devletinden büyük miktarda silah, cephane ve diğer askeri destek alınmıştır. Bugün Güney Kürdistan'da PKK'ye saldıran bu iki örgütün kendi aralarında çatışmaları da gündemdedir.

Partimiz Kürt barışı için bütün Kürt örgütlerinin sorunlarını siyasal diyalog yöntemiyle çözüme kavuşturma tutumunu ısrarla sürdürmektedir. Özellikle son bir yıllık süreçte bu yönlü çabalarını daha da yoğunlaştırmış; iç çatışmaların sorunları ağırlaştırması gerçeğinden hareketle yeni bin yıla barış ve çözümle gir-

me anlayışı temelinde hareket etmiştir. Bu doğrultuda YNK ve PDK'ye defalarca çağrılar yapmış, mektuplar yazmış ve arabulucular göndermiştir. Partimizin barış ve çözüm çabaları söz konusu güçlerce hep yanıtsız bırakılırken, aynı zamanda saldırıyla karşılık bulmuştur. Uluslararası kompunun devam ettiği bir ortamda, bu her iki örgüt komploya güç vermişler; uluslararası ve bölgesel güçlerin amaçlarına uygun bir biçimde PKK'nin tasfiyesi için taşeronluk rolünü üstlenmişlerdir. Buna rağmen Önderliğimiz ve partimiz uluslararası kompunun bir ayağı durumunda bulunan bu güçleri lanetle karşılanması gereken bu tutumlarından vazgeçirmek için yoğun çaba harcamıştır.

Halkımızın özgürlük mücadelesi hala uluslararası bir komploya tasfiye edilmek istenmekte, bu doğrultuda Başkan APO, Onun partisi ve halk üzerinde en çirkin oyunlar oynanmaktadır. Tasfiyenin başarısı için psikolojik, ideolojik ve fiili saldırılar yoğun biçimde sürdürülmekte, partimizin parçalanıp dağılması için yoğun çaba harcanmaktadır. Kompunun başarıya ulaştırılması ve devrimimizin tasfiyesi amacıyla iç çatışmalar gündeme sokulmuştur. Uluslararası komplo çerçevesinde yo-

ğunlaşan saldırılar karşısında, partimiz bu saldırılara soylu özgürlük mücadelesini kararlılıkla geliştirerek karşılık vermiştir. Bundan böyle de halkımız ve dostlarımızdan aldığı güçle kutsal özgürlük davasını savunacak, bu yolda tavizsiz yürümeye devam edecektir. Bedeli ne kadar ağır olursa olsun, özgürlük için herşey yapılacak, hiçbir dayatmaya boyun eğilmeyecektir. Eğer bu büyük bir savaş vermeyi gerektiriyorsa, o da yapılacaktır.

Burada savaşma kararlılığımızı getirirken, YNK ve PDK'yi son kez saldırılarını durdurmaya, sorunları barış ve diyalog yöntemiyle çözmeye çağırıyoruz.

Yurtsever Kürt Halkı!

Bugün şer güçleri özgür geleceğimizi karartmak için Başkan APO'ya ve onun partisine karşı saldırı içerisinde. Sizi özgürlüğünüzden yoksun bırakan ve özgürlük mücadelesinin zafere gitmesini önlemek isteyen egemen güçlerin hizmetinde bulunan hain ve işbirlikçi karakterdeki Kürt gericiğinin iç çatışmalarla özgürlük davamızı başarısızlığa uğratmalarına fırsat tanımayın. Başkan APO'nun ve partisinin etrafında birliğinizi güçlendirerek

ayağa kalkın. Her türlü mücadele biçimiyle ihanete ve işbirlikçiliğe karşı mücadele bayrağını yükseltin. Bütün olanaklarınızı bu temelde harekete geçirin.

Kamuoyuna!

Kürt halkının özgürlük mücadelesi büyük bir saldırı altındadır. Egemen güçler bu saldırıların başarısı için hain ve işbirlikçi güçleri saldırıya geçirmişlerdir. Bu güçler halkımızın demokratik bir sistem içerisinde özgürce yaşama mücadelesini yenilgiye uğratmak istiyorlar. Bunun bir gereği olarak iç ve dış güçler saldırılarını tırmandırıyorlar. Artık herkesin bu saldırılara karşı çıkmasının, halkımızın sorunlarının barış ve diyalogla çözüme kavuşturmasının zamanı gelmiştir. İlerici insanlık, demokrasi ve insan haklarından yana olan herkes, tüm bu olup bitenler karşısında tavırsız kalamaz. Halkımızın özgürlük davasına destek vermek, insanlıktan yana olmanın asgari gereğidir. Bu temelde sizleri uluslararası komploya karşı çıkmaya ve halkımızın özgürlük davasını desteklemeye çağırıyoruz.

17 Temmuz 2000
PKK Başkanlık Konseyi

Komplo Güçleri Savaş Rantçıları ve Çeteler Yine Devredeler

● PKK Başkanlık Konseyi

Halkımıza ve Kamuoyuna

Partimizi tasfiye etmek ve Kürt ulusal demokratik hareketini bastırmak amacıyla uluslararası komplo güçlerinin partimize ve yurtsever halkımıza yönelik baskı ve saldırıları son dönemde iyice yoğunlaşmış bulunmaktadır.

Bu çerçevede başta HADEP olmak üzere Türkiye ve Kuzey Kürdistan'daki tüm Kürt kuruluşları üzerinde, gazetelere, derneklere, kültür kurumlarına ve Kürt kimliğine sahip çıkan herkese yönelik sistemli bir baskı ve sindirme hareketi yürütülmektedir. Türk ordu güçleri ile PDK ve YNK güçlerinin halk savunma kuvvetlerimize karşı Kürdistan'ın kuzeyinde ve güneyinde Nisan ayından beri yürüttükleri askeri operasyon devam etmektedir. Bu kapsamda son bir hafta içinde Gare, Haftanin, Metina, Oramar ve Qalatuka alanlarında çatışmalar yaşanmıştır. Bunlara paralel olarak Alman devletinin ve Almanya'daki Kürt kurum ve kuruluşlarının üzerindeki baskısının arttığı, birçok dernek ve ev basılarak Kürt yurtseverlerinin tutuklandığı, en son savaş mağdurlarına yardım çalışması yapan bir derneğin basılıp iki ayağı olmayan bir yurtseverin gözaltına alınıp bırakılması vb. gözlenmektedir.

Asker ve polis baskısı olarak bunlar yaşanırken, uluslararası kompunun propaganda organları da boş durmamaktadır. Türkiye ve Avrupa'daki bazı basın organları ve haber ajansları partimiz hakkında bir yığın asılsız haber yaymaktadır. Bu yalan haberlerde, 7.

Kongre'den bu yana bilmem kaç yüz gerillanın öldürüldüğü, partimizin bölünüp parçalandığı, bilmem kaç yüz kişinin partimizden ayrıldığı, kaçamayanların ise tutuklanıp yargılandığı, bunların çoğunun bayan olduğu biçiminde sözde bilgiler yer almaktadır. Hatta bütün bunlar götürülüp İmralı'da tutulan Genel Başkanımıza dayandırılmaya, Genel Başkanımız adına yalan yanlış birçok söz yayılmaya çalışılmaktadır.

Bütün bunlar bir araya getirildiğinde partimizin ve ulusal demokratik hareketimizin nasıl kapsamlı bir saldırı ile yüzyüze olduğu açıkça görülebilir.

9 Ekim 1998'de Parti Önderliğimize saldırı olarak başlatılan uluslararası kompunun, şimdi de parti yönetimimize ve gerilla güçlerimize yönelik bir saldırı olarak yürütülmeye çalışıldığı ortadadır. İran üzerindeki baskının, PDK ve YNK ile yeni Washington zirvesi vb. olayların buna bağlı olarak geliştiği açıktır. Kısaca uluslararası komplo güçleri, savaş rantçıları ve çeteler yine devrededirler ve bu saldırılarla barış ve demokratik dönüşüm sürecini sabote etmek istemektedirler. Bu nedenle barış ve demokrasiden yana olan herkesi, tüm ilgili güçleri bu durum karşısında duyarlı olmaya çağırıyor, hata yapmamaları ve geç kalmamaları konusunda uyarıyoruz.

Partimizin ilan ettiği ateşkese bağlı olduğu, gerilla güçlerimizin saldırı yapmadığı ve savunma konumunda bulunduğu herkesçe bilinen bir gerçektir. Türk ordu güçleri ile PDK ve YNK güçlerinin saldırıları sonucu meydana ge-

len çatışmaların sonuçları ise olaylar yaşandığı zaman tarafımızdan açıklanmıştır. Bunlar dışında Halk Savunma Kuvvetlerimiz hakkında verilen bilgiler gerçek dışıdır, bu nedenle halkımız ve dostlarımız bu tür spekülasyonlara inanmamalıdır.

Ayrılmaya gelince, 19 Mayıs 2000 tarihinde Süleyman ve Zeki adlı kişilerin de aralarında bulunduğu, dördü bayan yirmi kişilik bir grubun kaçıp gittiği doğrudur ve bunların YNK'nin yanında olduğu bilinmektedir. Uluslararası kompunun içimizdeki uzantıları olan bu lümpen, serseri, çete grubuna karşı tüm parti yapımız bilinçlidir ve dışa yönelik de gerektiği kadar açıklama yapılmıştır. Şimdi bu çetenin yalanlarına sarılan PKK düşmanı iç ve dış çevreler, bir kaşık su da fırtına koparmaya ve partimizin birliğini sözde sarsmaya çalışmaktadırlar. Bunların bazıları kaçakların kimler olduğu bilmeyebilir; ama tüm parti yapımız ve yurtsever halkımız bu serseri çeteleri çok iyi tanımaktadır. Bunlar, Bingöl olayı ile '93 ateşkes sürecini sabote eden, lümpen yaklaşımlarıyla partimize ağır zararlar veren, yaşam düşkünü Şemdin Sakık'ın işbirlikçi çete grubudurlar. Zaten bu kişinin mahkemeden yaptığı çağrı üzerine kaçıp gitmişlerdir. Bu nedenle, dikkatli olmaları konusunda ilgili herkesi uyarırız. Bunlara sarılarak PKK'ye karşı saldırı yürüteceklerini sananlar, kısa sürede ellerindeki malın ne olduğunu görüp yanıldıklarını ve yanlış hesap yaptıklarını anlayacaklardır.

Öte yandan, bu tür olaylarla İmralı'da en ağır koşullarda tutulan Genel Başkanımızı ilişkilendirmek doğru bir yaklaşım olmadığı gibi, ahlaki açıdan da uygun bir tutum değildir. Partimiz içinde görüş ayrılıklarının olduğu, çok sayıda militanın tutuklanıp yargılandığı iddiaları tamamen gerçek dışıdır. Tutuklandıkları iddia edilen bazı yoldaşlarımızın özellikle kamuoyunca bilinen ailelerden olmaları da bir özel savaş yöntemi gereğince bu tür spekülasyonlara başvurulduğunu ortaya koymaktadır. Biz açık bir partiyiz ve her türlü tartışma ve çalışmayı açık yapıyoruz. Bütün militan yapımız bu tür propagandaların parti birliğini sarsmaya ve partimizi yıkmaya yönelik olduğunu çok iyi biliyor ve en başta adları yazılıp çizilen arkadaşlarımız bunu yapanlara büyük öfke duyuyor. Bayan militan yapımıza yönelik spekülasyonlar ise sahiplerinin umutlarını kursaklarında bırakacak türdendir. Bayan yapımız her zaman Önderliğe ve partiye en bağlı militan topluluk olmuş ve bunu sayısız kahramanlık eylemi ve kutsal özgürlük yaşamı ile kanıtlamıştır.

Bir kez daha ilgili herkesin dikkatini partimize dıştan ve içten yönelen saldırılara çekiyor, hata yapmamaları ve uluslararası kompunun uzantıları olmalarını konusunda herkesi uyarıyoruz.

Yurtsever Halkımız!

Partimiz, 7. Kongre çizgisi temelinde yeni bir stratejik hamle geliştiriyor

ve bu tür saldırılarla böyle bir süreçte karşılaşılıyor. Bu oldukça anlamlı ve anlaşılır bir durumdur. Karşıtlarımız halk olarak bizi böyle bir hamleden alı koymak ve ulusal-demokratik gelişmemizi yok etmek istemektedir. Hepimizin, her yurtseverin bu gerçeği iyi görmesi ve yurtseverlik görevine sağlam sahip çıkması gerekir. Partimize yönelik spekülasyonlara asla inanmamalı, bizi parçalamak isteyenlere karşı birliğimizi ve örgütlülüğümüzü daha da güçlendirerek cevap vermelidir. Gün, 14 Temmuz zindan direnişinin ruhunu daha da canlandırma, partiyi ve mücadeleyi 14 Temmuz çizgisinde sahiple-nip savunma günüdür. Parti ve halk olarak biz bunu geçmişte yaptık, bugün de Önderliğimiz ve şehitlerimizin çizgisinde kenetlenerek yine yapacağız ve tüm dünya Kürt halkının neler yapmaya muktedir olduğunu bir kez daha görecek.

Bu temelde tüm yurtsever halkımızı, Başkan APO önderliğinde ve partimiz etrafında daha sıkı birleşmeye, bizi yok etmek isteyenleri, bozguncu ve tasfiyecileri iyi tanıyarak saflarımızdan atmaya, parti birliğimize kasteden her türlü tutuma karşı tam bir birlik içinde olup mücadele etmeye çağırıyoruz.

– Kahrolsun uluslararası komplo ve uzantıları!
– Yaşasın 14 Temmuz birlik ve direniş ruhu!
– Yaşasın Başkan APO Önderliğindeki PKK!

14 Temmuz 2000

Devrimcilik insanı esas alan sürekli yenilenmedir

El Salvador'un son 40 yıllık siyasi tarihine damgasını vuran Farabundo Marti Ulusal Kurtuluş Cephesi (FMLN) liderlerinden Lübnan asıllı 60 yaşındaki Şefik Handal, bugün de partisi adına El Salvador'da milletvekilliği yapıyor. FMLN'nin kurucularından biri olup Komünist Parti'nin Genel Sekreteri olarak görev yaptı. Bu görevini FMLN ile devlet arasında '80'den '92 yılına kadar süren savaş yıllarında da sürdürdü. Barış anlaşmasından üç yıl sonra kurucu 5 partinin kendilerini feshedip tamamen FMLN'ye katılma kararı almalarından sonra, Komünist Parti de misyonunu tamamlayıp ortak siyasi yapılanmaya dahil oldu. Handal, parti içinde sosyalist çizgiyi savunanların başını çektiği için partinin ideolojik lideri olarak da biliniyor. FMLN'de sosyalist düşüncenin hakim olması nedeniyle hükümetle yapılan tüm müzakerelerde FMLN adına Handal'ın muhatap alınması da savunduğu çizgiden kaynaklanıyor. Handal, başkent San Salvador'da yaptığımız mülakatta, özellikle barış anlaşmasının müzakere edildiği döneme ışık tutmakla birlikte FMLN içindeki siyasi eğilimlere de açıklık getiriyor. Bu çerçevede 21'inci yüzyılda sosyalizmin başarılı olup olamayacağı sorusuna da yanıt veriyor.

Cemal Uçar: Sayın Şefik Handal, savaş yıllarında FMLN komutanlığını yaptınız, ardından başlatılan barış görüşmelerinde partiniz adına hükümetle müzakere masasına oturdunuz. Partinizi müzakerelere iten etkenler nelerdi?

Şefik Handal: Temel neden, devletin ABD hükümetinin desteğine rağmen askeri olarak imha edemediği FMLN'nin gücüydü. Devlet, ABD'den silah ve savaş danışmanlığı gibi çok büyük destek görüyordu. Kısacası uluslararası tüm desteği hükümet almıştı. FMLN'yi askeri olarak çökertmek için 6 milyar dolar (ABD'nin harcadığı para) harcadılar. Bu, ABD yönetiminin resmi rakamıdır. Müzakerelerin Kasım 1989'daki büyük saldırının hemen ardından başlatılması bir tesadüf değildir. Müzakerelerdeki en zorlu konunun, ordunun yeniden yapılandırılması olması da tesadüf değildir. Baskı güçleri olan eski güvenlik güçlerinin feshedilmesi, anayasa reformu ve başka maddeler üzerindeki tartışmaların tümü, Kasım '90'daki ikinci büyük saldırıyla bir hareketlilik kazandı. Çünkü barış müzakereleri başladıktan hemen sonra tikanıklık yaşanmıştı ve ancak Kasım 1990'daki büyük taarruz hareketinden sonra bir canlanma oldu.

Yani en büyük faktör, bizim savaş gücümüz ve halktan aldığımız destek ile FMLN'nin diplomatik ve politik çalışmayla ulaştığı güç düzeyiydi. Bu faktörler müzakerelerin başlatılmasını sağladılar.

Müzakerelerdeki temel maddelerden birisi de FMLN'nin silahsızlandırılmasıydı. Bu talebi kabul etmek zor olmadı mı?

– FMLN'nin silahsızlandırılması, ordu-daki derin reformlara bağlıydı. Yani silahlı kuvvetlerde atılacak adımlara göre bir silahsızlanma. Ordudaki asker sayısı azaltılıp savaşta yer alan birçok birliğin ortadan kaldırılması gerekiyordu. Subay kademesi özel olarak kurulan bir sivil komisyon tarafından temizlenmek zorundaydı. Bu komisyon temizliğe sadece alttan değil, ordunun tepesindeki Genelkurmay Başkanı'ndan başladı. Bizim silahsızlanmamızın karşısında bu tavizler verildi. Barış Anlaşması'nın uygulanması için bir takvim oluşturuldu. Diğer yandan ülkenin 15 noktasında gerillalar yoğunlaştırıldı. Ordu da başka yerlerde yoğunlaşmıştı. Akabinde silahsızlanma başlatıldı. Silahları teslim etmedik, kendimiz imha ettik. Diğer bir madde de FMLN'nin bir parti olarak legalleşmesiydi. Bu, aşama aşama uygulandı. Anlaşmanın en temel maddeleri bunlardı.

Ordudaki reformla birlikte biz de gerekenleri yaptık. Bunun sonucu olarak da FMLN legal bir parti oldu.

FMLN, savaşın bitmesinden sonra Nikaragua'da büyük miktarda silah sakladı. Devlete güveniniz o kadar zayıf mıydı?

– Tabii ki devlete güven yoktu. Biz, bir birimizi öldürdüğümüz savaş halindeydik. Anlaşma derine iniyordu. Biz, bir baskı aracını elimizde tutmak istiyorduk. Amacımız tekrar silahlara sarılmak değildi; sadece hükümet anlaşmayı uygulamadığı zaman bir baskı aracı olarak kullanmaktı. Bizi her zaman terörist olarak tanımlıyorlardı. Ama, oturup bizimle müzakere yapmak zorundalardı. Çünkü, bizi yenecek

güçleri yoktu. '89 ve '90'daki saldırılarla başkent dahil ülkenin büyük bir kesimini savaş sahasına dahil edebileceğimizi kanıtladık.

Anlaşmadan önce hükümetin korkusunu nasıl yendiniz? Çünkü onlar size terörist, ateist diye hitap ediyorlardı...

– Buradaki en önemli unsur, oluşturduğumuz psikolojik şemaydı. Bu, siyasi ve diplomatik mücadelenin bir parçasıydı. Kamuoyu, propagandaları pek dikkate almıyordu.

Yapılan son kamuoyu yoklamasına göre, toplumun yüzde 53'ü başkanlık seçimlerinde FMLN'yi seçmek istiyor. Parlamento ve yerel seçimleri kısa süre önce geride bıraktık. Bu, büyük bir başarıdır ve her alanda büyüdüğümüzü gösteriyor.

Müzakerelerde çok önemli bir konu üzerinde hem hükümet hem de FMLN durmadı. O da sorunun sosyal boyutuydu. Neden?

Savaşı daha fazla sürdürüp sürdürmeme konusunda karar vermek zorundaydık. Devam etseydik, yorgun düşmüş halkın desteğini fazla alamazdık. Çünkü halk artık barış istiyordu. Savaş, küçük ülkemizde büyük bir sarsıntı yaptı ve 80 bin'in üzerinde insanın canına mal oldu. Bizimki gibi küçük bir ülkede 80 bin insanın ölmesi, büyük ve yoğun nüfuslu bir ülkeye göre oldukça önemli bir kayıptır. Bu da bir etken oldu.

– Bu konuda birşeyler yapıldı, ancak yeterince derine inilmedi. Daha uzun yıllar savaşabilirdik. Ama, El Salvador halkı artık savaş yorgunu olmuştu. Halk bizden barış anlaşması sağlamamızı istiyordu. Her iki durumu teraziye koyup, ağırlığımızı nereye koymamız gerektiğini tespit etmek zorundaydık. Biz ağırlığımızı politik ve askeri reformlara koymaya karar verdik. Çünkü bu, halkın örgütlenme mekanizmasına katılmamıza imkan sağlıyordu. Bu sayede ekonomik ve sosyal dönüşüm için politik alanda mücadele edebileceğimizi düşündük. Savaşın temel nedenlerinin ekonomik ve sosyal sorunlar olduğu söyleniyor. Bu, belki de en derin olanıdır. Dünyanın birçok yerinde savaş olmamasına rağmen, en azından bizim ülkemizdeki kadar yoksulluk vardır, hatta bazı yerlerde daha da fazladır. Sonuçta, savaşa yol açan nedenler siyasi faktörlerdi.

Mesela ülkenin dönüşümünü sağlayacak tüm legal siyasi yollar kapatılmıştı. Dönüşümü seçim yoluyla gerçekleştirmek girişimlerine hile ve katliamlarla yanıt veriliyordu. '77'de tüm seçeneklerin

önünün tıkanıdığı kesinleşmişti. Ve Salvador halkı sadece sol taban hareketlerinde değil, başka alanlarda da silahlı mücadele eğilimini geliştirdi. Bu nedenle bizim silahlı ayaklanmamız halkta destek görüp, derin bir kök salmıştı. Ülkemizin küçüklüğü ve yapılanması gözönünde bulundurulduğunda çok büyük bir askeri güce sahiptik.

Savaşı daha fazla sürdürüp sürdürmeme konusunda karar vermek zorundaydık. Devam etseydik, yorgun düşmüş halkın desteğini fazla alamazdık. Çünkü halk artık barış istiyordu. Savaş, küçük ülkemizde büyük bir sarsıntı yaptı ve 80 bin'in üzerinde insanın canına mal oldu. Bizimki gibi küçük bir ülkede 80 bin insanın ölmesi, büyük ve yoğun nüfuslu bir ülkeye göre oldukça önemli bir kayıptır. Bu da bir etken oldu. Devrimci bir ordu, sadece silahı ele almaya hazır gönüllüler bulunduğu sürece varlığını koruyabilir. Bu şartlarda bir de kayıpların yerini doldurması gerekenlere ihtiyaç var. Bizim sorunumuz da, var olan gücümüzle

neye ulaşabiliriz sorusuydu. Bazılarının iddia ettiği gibi yanılmadık, doğrusunu yaptık. Şimdi iktidarlaşma perspektifine sahibiz ve tüm dünya bunu biliyor. Verdiğimiz siyasi mücadele, aynı zamanda ekonomik ve sosyal değişimi hedefliyor. Halkın bu soruna daha duyarlı olmasını sağladık.

Elde ettiğiniz kazanımlar için savaşmaya değdi mi?

– Evet!

İdeolojik bir soruya geçmek istiyorum. 21'inci yüzyılda komünist veya sosyalist ideoloji ile neo liberalizme karşı savaşmak mümkün mü sizce?

– Neo-liberalizmi yenmek mümkündür. Çünkü büyük zayıf noktaları vardır. İnsanlıkta yarattığı sorunlar, entellektüel çevrelerde tartışmaya yol açtı. Bizim mücadelemiz, ekonomik alanda tamamen neo liberalizme karşıdır. Dünyanın başka yerlerindeki bazı sol örgütler, başarılı olmak için gerçek devrimci kimliği gizlemek gerektiğine inandılar. Biz farklı

bir yoldan gidip kimliğimizi vurgulayarak ilerliyoruz.

2000 yılında komünizm nedir? sorusuna gelince: Şunu söylemeliyim ki FMLN'nin tüm üyeleri komünist değil. FMLN'yi kuran diğer örgütler gibi biz Komünist Parti de FMLN'yi güçlendirmek ve birlik içinde bir örgüte kavuşmak için, kendimizi '95'te feshettik. Ama sorunuzu geçiştirmek de istemiyorum. Komünist demek devrimci demektir. Bu, en azından El Salvador'da böyleydi. Burada kendi deneyimimizden söz etmek istiyorum. Devrimci olmak, dogmatik olmama zorunluluğunu getiriyor. Sürekli ülkenin durumunu inceleyip savaşın koşulları ve karşı tarafın analiz edilmesini gerektiriyor. Ayrıca halkın imhasını öngören politikalarla mücadele etmek gerekiyor. Biz her zaman bunu yaptık.

Birşey daha eklemek istiyorum: Sovyetler Birliği ve reel sosyalist cephe çöktükten sonra, bizim için bir facia olmasına karşın –çünkü kutuplar artık erimişti– kendi bilincimizle düşünmeye zorlandık. Olumlu yanı

de buluyor. Bu da günümüzdeki devrimcilik ve komünizmdir.

Bu ideolojik mücadelenin, partinin parçalanmasına yol açmaması için FMLN hangi stratejiyi uyguluyor?

– Bu yeni değil. Biz ilk hizipleşmeyi, barış anlaşmasının ardından '94'te yaşadık. Joel Dialopez'in öncülük ettiği bir grup bunu, modernleşmemiz gerektiği argümanı ile yaptı. Bir dergide piyasa ekonomisini kabul etmemiz gerektiğini, piyasanın toplumun bel kemiği ve varlık nede ni olduğunu söylüyordu. Kişiler değil, piyasanın toplumun bel kemiği olduğunu iddia ediyordu. Biz, bunu kabul etmedik. Ama partiden de atmadık. Ardından, kendisi, işe nasıl başlanması gerektiğini göstermek iddiasıyla istifa etti ve başka bir parti kurdu.

Sonu ne oldu? Bugün siyasi olarak dikkate alınacak durumda değiller. Pratik anlamda siyaset sahnesinden silindiler. Bu, çok önemli ve herkesi ilgilendiren bir

deneyimdir. FMLN içinde ayrımcılığı teşvik etmek isteyenler için de ders oldu. Birliğe, stratejinin başarısından başka hiç bir şey yardımcı olamaz. Biz de bunu gösteriyoruz. '92'deki başkanlık seçimlerinde partinin önderliği ve stratejik yönetimi, 'Renovadores' diye adlandırılan yenilikçilerin elindeydi. Ve o dönem parti tepetaklak olmuştu. Başkanlık seçimlerindeki vehametden sonra, parti hareket geçti ve tüm yönetimi değiştirdi. Hemen ardından da partinin perspektif ve görünümü değişmeye başladı.

Biz devrimciler ve sol olarak, hiçbir zaman halklarımızın içindeki değişim arzusunun çok derin ve güçlü olduğunu unutmamamız gerekiyor. Durumun değiştirilmesi için çok büyük talep var. Kesinlikle buyledir. Hangi koşullarda olursa olsun, temel uzlaşma ancak halkla olmalıdır. Halkla ilişki ve bağımız çok geniş ve güçlü olmalıdır. Bu, dogma değildir. Bize, bunun dogma olduğunu satmaya çalıştılar. Neo liberalistler, insanlarla değil, piyasa ile ilişki kurmamızı istiyorlar. Eğer, bu öneriye kulak vermiş olsaydık, çok bü-

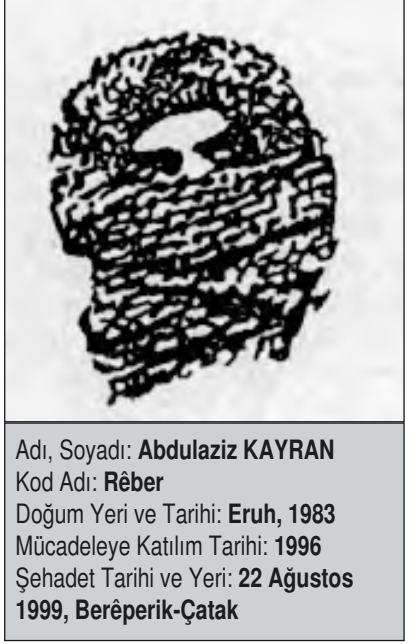
Kürdün Dili, Yüreği Olmuştur Hep

Halk olarak yaşadıklarımızı, gördüklerimizi, duyduklarımızı, bir bütünen yüreğimizin isteklerini dillendiremedik bir türlü. Derin bakışlarımız ve masumane yüz ifadelerimizdi, yaşadıklarımızı dile getiren. O da anlayanlaraydı tabii. Anlaşıldıkça Kürdün acısı ve sevinci paylaşıldı. Paylaşıldıkça halkımızın ifade zorluğu ortaya çıktı. Gerillada da benzer durumları çokça yaşadık. Konuşmak isteyipte zorlanan ya da konuşup da tam ifade edemeyen çok arkadaşlarımız vardı içimizde. Hele okuma-yazma bilmeyen yoldaşları, Önderliğin talimatlarını çoğu kez kendi kendine okuyamayan arkadaşları görmek bizim açımızdan en içler acısı bir durumdu. Bir de gerillada bir kültür haline gelen günlükler vardı. O kadar çok şey bulunurdu ki günlüklerde, komedi, trajidi türünden yüzlerce roman çıkabilecek günlüklerdi bunlar. Ama işte yazmasını bilmeyen arkadaşlarımız, yazanlardan çok daha fazla acıyı, zorluğu yaşayanlar oluyordu çoğu zaman. Yaşadıklarını belgelendirmek kim bilir belki de tek istekleriydi onların. Fakat bir şey vardı

ki, onların yaşadıklarını kimseler okumasa bile onlar yaşadıklarını beyinlerinin ve yüreklerinin ta derinliklerinde hissederdilerdi. Rêber'e baktığımda işte ben hep bu duyguları yaşırdım. Neden böyle bir gerçekliğimiz var diye kahırlanırdım içten içe. Ama benim O'na üzüldüğüm kadar, O kendisine böyle üzülmeydi. Anası ve babası da okumamıştı, ama bunca yıl tüm zorluklara rağmen yaşamışlardı. Felsefesi böyleydi O'nun. Kendisi sekiz yaşlarından itibaren hep çobanlık yapıyor, ailesine. Ve sıkıldığı hiçbir günü de olmamıştı bu yaşamdan. Bazen şehirden akraları köylerine geldiklerinde hayvanları görmeyen, onlardan korkan, ormanlığı, karanlığı sevmeyen çocuklara kahkahayla güler geçermiş. Bisküvi çocukları işte, bunlar ne anlarlar şirin ve küçük evimizdeki yaşıtlarımızdan diyerek bir de iç çekermiş. Geçmişte böyle bir yaşamı olan Rêber yoldaşın gerilladaki yaşamı da pek farklı değildi. O sessiz değil, tümnden sessiz-sedassız biriydi. Hiçbir toplantıda kalkıp konuşmayı denememiştir. Sinirlenip dile getirmek ve eleştirmek

istediği çok konular vardı, ama bir türlü kalkıp konuşma cesaretini gösteremezdi. Konuşmak, hayatı boyunca hep çobanlık yapmış birinin haddi değildi. Burada kendi değerini göremiyordu işte. Herkesin göze alamadığı bir ölümü göze alması Onun yüceliği, Onun kararlılığıydı. Daha küçük yaşlarda çobanlık yaparken, yanlarına erzak almaya gelen gerilla arkadaşları görmüş ve yaşadıkları zorlukları onların ağzından dinleyerek ilk kez kendisi ve halkı için göz yaşları dökmüştü. Bunun üzerine babasına verdiği söze uyarak, gerilla arkadaşların yaşadıkları zorluklara ortak olmaya gelmişti. Bunun içindi, yaşamdaki değeri ve yüceliği. Halkı için mücadele veren her bir arkadaşın, yeni, eski, genç-yaşlı, okumuş okumamış olsun her birinin ayrı bir yeri olacaktı tarih sayfalarında. Her birine ayırdığımız ayrı bir sevgi ve saygımız vardı kalplerimizde. Ama bunları Rêber göremiyordu. Biz Rêber'in yüz ifadesiyle konuşurduk hep. Bir göreve, bir eyleme, başka bir alana gidip gitmemedeki isteğini, biz Onun yüz ifadesinden anlardık hep. Çünkü o itiraz etmeyi bilmezdi, ya da çok dayatmadan bir şeyi anlamazdı. Anlasa bile konuşup ikna edilemeyeceğini iyi biliyordu. Ki her zaman örgüt kişileri hakkında en doğrusunu düşünürdü.

Sessizliği, temizliği ve duruluğuyla tanıyan Rêber kaldığı bölüklerde en fazla sevilen kişi durumuna gelirdi. Onun komutanları Rêber'i kendisine bağlamış diye mutlaka eleştirir alırlardı. Duygusal bir yapıya sahip olduğu için kendisine sevgi ve şefkatle yaklaşan komutanlarına hemen bağlanırdı. Yaşının küçük olmasından dolayı herkes Onu çok severdi. En son 22 Ağustos'ta Berêperikte çıkan operasyona takviyeye giderken yaralı olarak Türk askerlerinin eline esir düştü. Yapılan bütün işkencelere rağmen asla konuşmaz. Bu yüzden askerler tarafından kurşuna dizilir. Yoldaşları ile konuşmayan Rêber faşist uşaklara hiç konuşmazdı haliyle. Ama bu seferki sessizliği içten bir sessizlikti, PKK iradesinin verdiği sessizlikti. Reber son nefesini barış için akıtanlardan olmuştu.

Adı, Soyadı: **Abdulaziz KAYRAN**
Kod Adı: **Rêber**
Doğum Yeri ve Tarihi: **Eruh, 1983**
Mücadeleye Katılım Tarihi: **1996**
Şehadet Tarihi ve Yeri: **22 Ağustos 1999, Berêperik-Çatak**

Şehit Ahmet Rapo Bölüğündeki Mücadele Arkadaşları

Bir nergiz tohumu gibi düştü toprağa

Adı, Soyadı: **Zeynel Abidin KAYA**
Kod Adı: **Gökhan**
Doğum Yeri ve Tarihi: **Haltanlı köyü, İslahiye, Antep, 1972**
Mücadeleye Katılım Tarihi: **1996**
Şehadet Tarihi ve Yeri: **3 Haziran 1998, Miros-Güney Kürdistan**

Gökhan yoldaş, '72 yılında Antep'in İslahiye ilçesin'in, Haltanlı köyünde orta halli bir ailenin çocuğu olarak gözlerini dünyaya açar. Sömürgeciliğin yarattığı düzen ortamında tahsilini yapmaya çalışır. Çevresindek eski devrimci kültürden etkilenir. Okul döneminde gelişen Ulusal kurtuluş mücadelesi, ARGK eylemlilikleri ve çevresinde gerçekleşen partiye katılımlar, Onun da mücadeleye ilgi duymasına yol açar. 1992 yılında bir grup arkadaşıyla birlikte katılma amacıyla yola çıkar. Ama yakalanarak tutuklanır ve ardından da hemen askere gönderilir. Bütün bunlara rağmen yüreğindeki özgürlük ateşi sönmemiştir, dağlara ve partiye kavuşma istemi yüreğinde kor bir ateş gibi sıcak kalmıştır. Gökhan yoldaş askerliğini tamamladıktan sonra yeniden yetiştiği çevreye gelir. Gerillaya ulaşma arayışlarını burada daha da arttırır. Bir yandan çevresindeki insanları yurtseverleştirmeye, ulusal mücadeleye çekmeye çalışırken, diğer yandan da gençleri de

mücadeleye katılma teşvik ediyordu. Bu yönüyle çevresinde bir çekim merkezi haline gelmişti. Bir süre bekleme ardından sonunda isteğine ulaşır. Ve Önderlik sahasına gönderilir. Artık Parti Merkez Okulu'nun bir öğrencisidir. Rüyalarında gördüğü, büyük bir hayranlık duyduğu ulusunun Önderi Başkan Apo'yu ilk defa canlı olarak karşısında görünce kalbi göğüs kafesinden fırlayacakmış gibi olur. İlk heyecanlar geçtikten sonra merkez okuldaki eğitimler sayesinde hem ulus, hem halk, hem de kendi gerçekliğini görmeye başlar. Özellikle Başkan Apo'nun kişilik çözümlemeleri sayesinde anlam veremediği bir çok şey kafasında netleşir. İlk defa böyle bir eğitime katılıyordu. Bunun için bu fırsatı iyi değerlendirmek istiyordu. Eğitimi oldukça dikkatli dinliyor, anlayamadığı yerleri soruyor, yoldaşları ile tartışıyor ve kitap okuyordu. Gerilladan gelen arkadaşlara gerilla hakkında sorular soruyor, savaş ve ordu hakkında bilgi edinmeye çalışıyordu. Canlı ve hareketli oluşu rahatlıkla

herkesle anlaşmasına yol açıyordu. 1997 yılı başında Merkez okuldan ayrılarak ilk pratik sahası olan Miros alanına geçti. Burada askeri eğitimden sonra ihanetçi güçlere karşı savaşta aktif yer aldı. Doğruları radikale savunur, yanlışların üzerine ise amansızca giderdi. Henüz gerillada yeni olduğu için temkinli hareket ediyor, heyecanına yenilmemeye çalışıyordu. Bu yüzden bir çok eylem ve göreve hep kendisini öneriyor, acemiliğini aşmaya çalışıyordu. Gökhan yoldaş '98 yılı başında yeni oluşturulan hareketli karargah birliğinde BKC'ci olarak yer aldı. Bu yıl Türk ordu güçleri Botan'da, Amed'de yüzbinlerce asker ile operasyonlar yapıyordu. Final yılını kazanmak için yoğun çaba harcıyordu. Bu amaçla 20 Mayıs'ta Güney'e de büyük bir operasyon düzenledi. Tabiki PDK'li peşmergeler operasyonun en önünde yer alıyordu. Bütün stratejik tepelere indirme yapılmış, her vadi tutulmuş arazi aramataması yapılıyordu. Çatışmalar çok yoğun

ve şiddetli geçiyordu. Gökhan yoldaşın içinde bulunduğu bölük, Nergiz tepesinde konumlanan Türk ordu güçlerine karşı bir eylem gerçekleştirme hazırlığı içindeydi. Yapılan planlama sonucunda tepeye yönelen gerilla birlikleri eylemi başarı ile yapmış ve bir çok silah kaldırmışlardı. Geri çekilme sırasında darbe yiyen askerler eylem yapılan yere yaklaşmadıkları için yoğun bir havan saldırısına başlamıştı. Geri çekilmekte olan güçlerimiz dikkati elden bırakmadan, havanlardan korunarak hızla uzaklaşmaya çalışıyordu. Ama atılan havanlardan bir tanesi Gökhan yoldaşın çok yakınına düşmüş ve Onun şehadetine sebep olmuştu. Gökhan yoldaş, bir nergiz tohumu gibi toprağa düşerek şehitler kervanına karışmıştı. Anısı önünde saygıyla eğiliyor, uğrunda şehit düştüğü davasına sonuna kadar bağlı kalacağımıza söz veriyoruz.

Mücadele arkadaşları

O Yüreğini Dağalara Nakşetmişti

Doğa ve insan... Etle tırnak gibi birbirine bağlı iki terim. İlk insanlar doğaya karşı verdikleri savaşla evrimleşmişti. Bir bebeğin gelişimi için ana rahmi tek şartsa, insan gelişimi için de doğa tek şarttı. İlk insandan teknik insana... Günümüzde doğa ve tabiat anlamını yitirmiş; insan gelişimi için doğa bir gereklilik arz etmiyor artık. Dağların asılığı, suların çığılığı, doğanın tümnden el değmemiş sade güzelliği ve insanların çirkinliklerine bulaşmamış, hatta insanları görünce bir kilometre uzaklaşan hayvanların, bin bir dilden sevgi, güzellik, dostluk, kardeşlik türkülerini şakıyan kuşların dilleri anlaşılıyor artık. PKK bu gerçeklerden hareketle, doğa ve insan gücünün gerekliliğini tekrardan ortaya çıkardı. Doğa gerillanın yüreğinden bir parçaydı artık. Her şeyin doğadan yaratıldığı bir yaşamdı gerilla yaşamı. Xebat da böyle bir insandı işte! Gözlerini Botan'ın Cizre dağlarında hayata açmıştı. O sadece dağların penceresinden bakmayı öğrenmişti dünyaya. Sadece dağlarla arkadaşlık etmiş, onlardan öğrenmişti yaşamın sırrını. Tekniğin yarattığı kirliliğe bulaştırmamıştı ruhunu. '93'te partiye katılırken o, ailesinden, toplumdaki kopmamıştı; yirmi dört saat dağlarla arkadaşlık etmeye gelmişti. Daha küçük yaşta olmasına rağmen gerilla yaşamına adapte olmakta herhangi bir zorluk çekmemişti. Onun hareketliliği ve doğaya bağlılığı tüm

arkadaşlarının imrendiği bir nokta olmuştu. Arkadaşları ona *suvari* (sincap) adını takmışlardı. Tıpkı sincap gibi bir tepeden bir tepeye bir solukta çıkar ve geçtiği yollardan tekrar dönebilmesi için bir kez geçmesi yeterdi. Hareketsiz durmak ona göre ölümün diğer bir adıydı. Bir insan hiçbir zaman rutin bir yaşam sürdüremeliydi; hep kıvrıp kırıyor olmalıydı. Biz böyle tanıyıştık Xebat'ı. Onun yaşamına imrenirdim çoğu zaman. İlkokulu köyünde okumuştur. Bazen Önderliğin çözümlemelerini okur, ona ağır geldiği zamanlar kalkar bulunduğumuz noktanın çevresinde dolaşırdı. Çünkü geçmişte beynini fazla zorlamamış, çelişkileri yaşamamıştı. Önderliği görmeyi çok hayal ederdi. Sahadan gelen arkadaşları saatlerce dinlemekten usanmazdı hiç. Özellikle Önderliğin insana verdiği değeri hayranlıkla dinler ve habire sorular sorardı. Çünkü o, geldiği ortamda insan değerinin ne denli düşük olduğunu yakıcı bir biçimde görmüştü. Ancak Xebat'ın kendisine layık olmayan bir özelliği vardı. Keyfiydi çoğu zaman. Gerillayı içten bir kurt gibi kemirip, sonradan birden deviren bir alışkanlık. Yaz aylarından bir gün çete köylerinde iki yüz elli yakın hayvanı kamulaştırmıştı. Eyalet koordinatörü ona kamulaştırılan hayvanları üç günlük uzak bir

Adı, Soyadı: **Hüseyin İŞLEK**
Kod Adı: **Xebat**
Doğum Yeri ve Tarihi: **1977, Cizre**
Mücadeleye Katılım Tarihi: **1993**
Şehadet Tarihi ve Yeri: **8 Aralık 1999, Bestler operasyonu-Botan**

alana götürmesi görevini vermişti. Alana oldukça hakim olduğundan, kuryelik görevlerinde en çok güvenilen arkadaşlardan biriydi. Ancak bölümümüzde o gün az arkadaş kaldığından sadece Xebat ve iki arkadaş gideceklerdi. Manga komutan yardımcısı olduğundan tim komutanı O'ydu. Akşamdan sabaha dek harekette olduklarından, oldukça uykusuz ve yorgun düşerler. Nöbetçi olarak ilk kendisi olması gerekirken ilk olarak yeni bir arkadaş nöbetçi yapar. Zozanların kızgınlığında yorgun vücutlarını güneşe teslim ederlerken nöbetçi de iradesini uygunsuzluğun yorgunluğuna teslim eder ve her üçü de uyumaya başlar. Uyandıklarında koyun falan bulamazlar. Gündüz olduğundan fazla hareket edemeyerek, araziye keşfederler, ancak sonuçsuzdur. Noktaya dönmek için en üst derecede bir gurur kırılması olduğunu düşünür. Çok güven veren birinin böyle yerine getirmemiş bir görevden dönmesi operasyon veya pususu ihtimalini varsayarak noktaya zorunlu olarak dönerler. Geldiklerinde inanmak istememiştik. Ancak Onun moralsizliği her şeyi ifade ediyordu bizlere. Yüzümüzü bakamıyorduk, hem utanma ve hem de suçluluk psikolojisi çökertmişti Xebat'ı. '93'ten bu yana ilk kez keyifliğine kurban gitmişti. Sincap kafası ve hareketli gözleri durgunlaşmış, üstelik üç günün

yorgunluğu ve açlığıyla oldukça halsizleşmişti. Tahmin ettiği gibi bizler onu affetmeyip, üç günlük bir ceza vermiştik. Soruşturmaya alınarak en ağır hesap da Ondand istenmişti. Daha sonra platform karşısına çıktığında hiçbir şey konuşamamıştı. Sadece ilk kez böyle bir suçu işlediğini ve yaşadığı müddetçe bir daha böyle bir suçu işlemeyeceğine dair söz vermişti. Kapsamlı bir özleştirme vermemesine rağmen Onun içten bir vicdan azabı çekişini ve içten verildiği sözü bizleri ikna etmişti. Xebat denince aklımıza ilk canlılık ve doğaya bağlılık geliyordu. Dağlardan bıkmayan, her suyun akışından anlayan ve saatlerce ormanlıklarda gezip, doymak bilmeyen biriydi O. Zorlukları yaşamak da Ona göre gerilla yaşamının en anlamlı ve en güzel anlarını yaşamaktı. Şehit düşmeden önce arkadaşları tarafından manga komutanı olarak terfilendirilir. Ancak yeni aldığı komutanlık görevini uzunca devam ettiremez. 8 Aralık günü bölüğün etrafını çembere alan Türk ordusuyla, kıyasıyla bir çatışmadan sonra O da kızıl kanını Botan'ın beyaz örtülü karlarına karıştırır. Ama O rahattı. Dağlarından kopmamış, beton içerisine hapsedilmemişti. Doğduğu topraklarda henüz saf, temiz, yürekli ceylanlara, kuşlara, suvorilere ve Kato'nun asiliklerine teslim edilmişti Xebat.

Şehit Ahmet Rapo Bölüğü'nden Mücadele Arkadaşları

“Diz Üstünde Yaşamaktansa Ayakta Ölmeyi Tercih Ederim’

Adı, Soyadı: **İbrahim KAYA**
Kod Adı: **Botan Ertuş**
D.Yeri ve Tarihi: **Çukurca, 1976**
Mücadeleye Katılım Tarihi: **1993**
Şehadet Tarihi ve Yeri: **1 Temmuz 1999, Çoman baskını**
Görevi: **Takım komutanı**

Çukurca'nın Güney Kürdistan sınırında büyük bir dağ köyü Ertuş. Geçmişte Kürt dengbejlerinin üzerine stranlar yaktığı, büyük aşklara, büyük savaşlara sahne olmuş bir köy. Ertuş çok güzel bir coğrafyada kurulmuş. Dağlar meşe ağaçlarıyla, derin vadiler ise güneş ışınlarının yere inmesine izin vermeyen büyük ceviz ve çınar ağaçlarıyla kaplıydı. Burada dağlar oldukça görkemlidir. Garê, Cilo, Sümbül, Semedar ve daha niceleri... Dağ yükseltilerinin belli noktalarına kadar koyu yeşil meşe ağaçlarının ardından başlayan zozanlar, hayvancılıkla geçimini sağlayan halk için baharla birlikte yepyeni yaşam alanı. Bu zozanlardan ince birer gerdan gibi akan pınarların çizdiği yeşil çizgi, derin vadiilere uzanır ve vadilerde gürül gürül akan sulara dönüşür. Bu vadilerde ceviz, çınar ağaçlarının koyu gölgelerinde akan sular, köpük köpük akan Zap suyuna dökülürler. Burada doğayla yaşama doyum olmaz.

Anaların tandırda yaptığı buğday ekmeği kokusu doldurur derin vadileri. Genç kızlar, gelinler allı morlu

giysileriyle zozanlara, beriye çıkarlar Ertuş'da.

Burada yaşayan halk ilkel milliyetçilerin etkisiyle de olsa yurtsever duygulara sahiptir.

Bu güzel doğa parçası ve halk, gerilla mücadelemizin ilk dönemlerinden günümüze kadar bir barınak ve üs alanı olmuştur. Ancak daha sonraları TC ordusunun yoğun yönelimleri çevre köylerde olduğu gibi Etruş köylülerini de zorla koruculaştırdı. Bu sınır hattındaki koruculuk belası öyle bir hal aldı ki, artık güçlerimizin karakol mevzilerine ulaşabilmesi için mutlak surette bunlarla yüzyüze gelmesi gerekiyordu. Türk ordusunun bu fukara Kürt köylülerini kendine siper etmesi sonucu çok sayıda korucu öldü. Bundan sonra da artık korucular bize düşmanlık besler oldular. Devlette bunu iyi kullanarak kendisini bu çetecilik üzerinde kurumlaştırma çabası içine girdi. Bu kapsamda Ertuş'da çok büyük bir karakol kurdu.

Botan yoldaşın yurtsever olan ailesi tüm bu gelişmeleri, değişimi farkediyor ve koruculuğu kabul etmeyerek Hakkari'ye taşınıyor. Koruculuk belası aileyi çok sevdikleri şirin dağ köyü, ata diyarı Ertuş'tan koparır.

İşte Botan yoldaş böyle bir yerde doğdu, büyüdü, ilk, orta ve ticaret lisesini burada bitirdi. Lisede okuduğu dönemlerde gerillaya karşı büyük bir ilgi duyuyordu. Yurtsever olmanın gereği olarak mutlaka birşeyler yapılmasının gerekliliğini biliyordu. Bu temelde

öğrenciler arasında propaganda çalışması da yapıyordu. Bu çalışma, polisin gözünden kaçmaz ve Botan arkadaş gözaltına alınıp sindirilmek istenir. Ancak bu tutukluluk Onun kin ve öfkesini daha fazla artırır. Çok geçmeden '93 yılında gerilla saflarına katılır.

İlk görev alanı Ertuş ve çevresidir. Yarisından fazlası korucu olan köyün içinde bulunan merkezi bir karakol burayı gerillanın hedefi haline getirmişti. Botan yoldaş alanı iyi tanıdığı için doğal bir öncü haline gelir. Oldukça gözü kara, korku nedir bilmeyen bir yapıya sahipti.

Belirli bir süre pratikte kaldıktan sonra, gelişmeye açık olan kişiliğini daha da geliştirmesi için PMO'ya gönderilir. Burada Parti Önderliği'nin öğretisini büyük bir hayranlıkla öğrenmeye ve içselleştirmeye çalışır. Tarz, yöntem ve bağlılık husularında önemli bir düzeye ulaştıktan sonra yapılan düzenlemeler sonucunda Zagros eyaletine gönderilir. Kısa süre sonra da takım komutanlığı görevini alır.

Pratik faaliyetlerinde her zaman hassas, duyarlı ve olgundur. Takım içinde bulunan yoldaşlarıyla ilgilenme düzeyi yüksekti ve onları savaşa hazırlama ve komutan düzeyine ulaştırmak için yoğun çaba harcıyordu.

Savaşta en hain silah mayındır. Ona karşı çok az tedbir olabilir. Hiç beklemediğin yerde bir anda içinizden bir canı alabilir veya sakat bırakır. Boton yoldaş da bu hain silahtan

kurtulamamıştı. Avaşın alanında Dola Konferans'ta bir göreve yine en önde gidiyordu. Burada büyük bir talihsizlik sonucu mayına basar ve bir ayağını kaybeder. Tedavi olmaya giderken PDK güçleri tarafından esir alınır. 7 ay boyunca yaralı ayağı ile PDK zindanlarında kalır. Tahliye olduktan sonra hemen soluğu çok sevdiği Avaşın'de yoldaşlarının yanında alır. Partinin '97 yılı baharında düzenlediği Kadro eğitim devresine katılır. Eğitim devresi sonunda yapılan düzenlemeyle yurtdışı çalışmalarına gönderilir.

Çok sevdiği gerilla yaşamından kopmak istememesine rağmen parti talimatı üzerine gider. Bu çalışmalar içerisinde de bir kaç kez esir düşer ve cezaevlerinde yatar. Ama bu, partinin devrimci çalışmalarını büyük heyecanla yerine getirmesine engel olmaz.

Botan yoldaş tekrar ülkeye döner. Parti 6. Kongresi'nin yapıldığı alanda çalışmalara katılır. Artık olgun ve çelikten bir irade sahibidir. Aynı zamanda neşe kaynağıdır yoldaşları için. Kongre başladığında kongreye katılır.

Kongre devam ederken Parti Önderliğimizin uluslararası bir korsanlık eylemiyle kaçırılıp Türkiye'ye götürülmesi, herkesi olduğu gibi Onu da şok eder. İlk günler olayın şoku ile uyuyamaz ve yeme içmeden kesilir. Botan yoldaş “Başkan Apo'suz olmaz” diyordu. Ama Önderliğin bütün öğrencilerini bu günlere hazırladığını da

çok iyi biliyordu. Her zaman “Ben kaybetsem de Kürt halkı kazanmıştır” sözleri kulaklarında çınlıyordu. Bütün hücrelerine kadar intikam hırsıyla dolmuştu. Kongre sonrasında sakatlığına aldırmaksızın pratik güçlerin içinde Takım Komutanı olarak görev alır. O, Che'nin dediği gibi 'bir diz üstünde yaşamaktansa, ayakta ölmeyi tercih ederim' diyenlerdendi.

1 Temmuz 1999 tarihinde Güney Kürdistan'ın Çoman ilçesinde ihanetçi güruh PDK'ye karşı yapılan eylemde saldırının komutanlığını üstlenmişti. Yoğun yaşanan çatışmalarda ihanetçilere büyük darbeler vurulur. Ancak bu çatışmada vurulan Botan yoldaş ölümsüzler kervanına katılır. Onun ve diğer şehitlerimizin anıları mücadelemize önderdir.

Mücadele Arkadaşları

Ölümsüzlük Tacını Giyerek Semalara Yüceldi

Adı, Soyadı: **Sacide ...**
Kod Adı: **Dilan**
Doğum Yeri ve Tarihi: **Mardin, 1978**
Mücadeleye Katılım Tarihi: **1992**
Şehadet Tarihi ve Yeri: **1998, Esendere**

Dilan yoldaş, '78 yılında Mardin'de dünyaya gelir. Feodal kalıntıların çok yoğun yaşandığı Mardin şehri ve çevresi, Kürdistan'ın en çok aşiret yasalarının hakim olduğu yerlerinden birisidir. Özellikle sömürgecilerin bilinçli geliştirdiği aşiret kavgaları, uzun süre devam etmiştir. Gerek sömürgeciliğin bilinçli politikaları, ve gerekse, feodal gerici ağaların eliyle bu durum toplumun iç dinamiklerinin gelişmesini geciktirmiştir.

1960-70'li yıllar, dünyada ulusal kurtuluş savaşlarının, sosyalizm

öncülüğünde çalkalandığı yıllardır. Bu süreç, etkisini yavaş yavaş Kürdistan'da da göstermeye başlamıştır. '75'lere gelindiğinde elinde düşüncelerinden başka bir şey bulunmayan bir avuç insan, Kürdistan'ın dört bir yanına tohumlarını serpererek, Ulusal kurtuluş mücadelesini başlatırlar. Bu süreçte Mardin'de de yoğun bir faaliyet yürütülür. Ve halk içinde etkisini gösterir.

'90'lı yıllarda bu etki serhildanlara dönüşür. Mücadele tarihimizin ilk serhildanlarından birisi olan Nusaybin serhildanı ile Mardin halkı artık kopmaz bir şekilde Ulusal kurtuluş mücadelesini sahiplendiğini kanıtlamıştı. Ve bu serhildan sonrası binlerce genç gerilla saflarına akın etmişti.

Dilan yoldaş da bu yeşeren tohumlardan biridir.

Dilan yoldaş, '92'de Kürdistan'ın bir

çok yerinde herkesi derinden etkileyen serhildanların etkisiyle mücadeleye katılma kararı alır. İlk geldiği yer Haftanin'dir. Burada '92 yılında yaşanan ihanet savaşında henüz yeni olmasına rağmen katılarak, ilk savaş tecrübesini yaşar. Savaşın sonunda Zelê kampına gider ve burada yapılan düzenleme ile de Serhat eyaletine geçer. Coşkusu, yoldaşlara bağlılığı ve özellikle güçlü iradesiyle, üstlendiği görevleri en iyi şekilde yerine getirmeye çalışmasıyla tanınırdı. Serhat gibi soğuk bir alanda kış süreçlerinde, kar fırtınalarına rağmen zorluklarla yaşamayı öğrenmişti.

Acaba insanlar zorluklarla yaşamayı bir kader olarak mı algılamışlar, yoksa bunu yaşamın bir parçası olarak mı kabul etmişler? Sebebi ne olursa olsun gerilla yaşamını sevmeyen, amaca bağlı olmadan yaşamak çok zordur.

Gerillayı ayakta tutan da daha çok irade ve mücadeleye bağlılıktır. Yani ideolojidir. Dilan yoldaşın da en belirgin özelliği çok güçlü olan iradesiydi. Enver Paşa'nın bile 40 bin ölü verdiği Serhat soğuklarında, O yoldaşlarıyla birlikte en az imkanla, en iyi yaşamayı becermeye çalışıyordu.

'94 yılının sonlarına kadar Serhat eyaletinde kalan ve birçok eylem ve çatışmaya katılan Dilan yoldaş, yapılan düzenleme ile tekrar Zagros eyaletine geçer. Zagros eyaletinde bir çok bölgede kalır. '98 yılı bahar ayıyla birlikte Yüksekova'nın Esendere alanına gönderilir.

Esendere bir geçiş hattı olduğu için önemli bir alandı. Hem gerilla, hem de Türk ordu güçleri bu alanda yerleşebilmek için amansız bir mücadele veriyorlardı. Ayrıca yörede koruculuk da mevcuttu. Dilan yoldaş

hem Türk ordusuna, hem de koruculara karşı yapılan bir çok eylemde yerini aktif olarak almıştı. Ama bu yılın ortalarında girilen bir çatışmada ölümsüzlük tacını giyerek semalara yüceldi. Zılanlar gibi, Semalar gibi... Anısı önünde saygıyla eğiliyoruz.

Mücadele Arkadaşları

Atik Cesaretli ve Kararlı Bir Kişilikti

Adı, soyadı: **Ferit ŞAHİN**
Kod adı: **Tirej**
Doğum Yeri ve Tarihi: **Büyük Kınır Köyü-Ergani, 1978**
Mücadeleye Katılım Tarihi: **1994**
Şehadet Tarihi ve Yeri: **5 Haziran 1998, Yüksekova**

Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesinin gelişmesinde ve zafere doğru yol almasında en belirleyici rol oynayan, kuşkusuz kahraman şehitlerimizdir. Her bir şehidimiz manevi gücümüzü daha da güçlendirip, birliğimizi sağlamlaştırmakta öncü rol oynamaktadır.

Ulusal Önderimiz Başkan Apo “PKK'de en zor olay şehit olmaktır” diyor. Yani şehadetin kolay kolay kabul

edilemeyeceği; olsa da tarihi amaçlar ve hedefler uğruna olabileceğini sık sık dile getirmektedir. Kürdistan halkı gibi dünyada en çok ezilen, hakları elinden alınan, köleleştirilen bir halkın bilinçlenmesi ve binlerce şehit vermesi elbette kolay değildir. Uzun, zorlu ve sabırla yürütülen bir mücadele sonunda böyle bir örgütlülük yaratılabilmiş ve kendisini amaçları uğruna feda eden yiğitler yaratılmıştır.

Şehitlik mertebesine ulaşmak da, dile getirmek de zor bir sanattır. Ne kadar anlatsak da şehitliğin hakkını veremeyiz. Ancak toplumsal hareketle ve başarıyla hakkını verebiliriz. Şehitlere verilebilecek en anlamlı yanıt Onların uğrunda canlarını verdikleri mücadeleyi yükseltmek, özgür bir yaşam yaratabilmektir.

Tirej yoldaş da bu uğurda canını vermekten çekinmeyen kahramanlardan birisidir. Yüksekova'da bulunan Aynur çete köyüne yapılan baskında kendisini feda ederek aşiretçiliğe, ihanete, sömürgecilğe karşı tarihi bir darbe vurulmasını sağlamıştır.

Mücadele saflarına '94 yılında metropolden katılan Tirej yoldaş; atik, cesaretli ve kararlı bir kişilikti. Garzan eyaletinde bir süre kaldıktan sonra Zagros eyaletine gelmişti. Eylemlerde hep BKC silahını kullanıyordu. Saldırı ruhu güçlü, olgun ve mütevaziydi. Günlük konuşmalarında olsun, tartışmalarda olsun hiçbir zaman doğrulardan şaşmazdı. Yanlıslara karşı sürekli bir mücadelesi vardı. Her görevi gönüllü olarak koşar, asla kendisini geriye çekmezdi.

Zağros eyaletinde bir süre Ertuş'ta savaşmıştı. '98 bahar düzenlemesinden sonra Yüksekova'ya Gelyê Dizê'de pratik sürdürecektir olan Şehit Pir birliğinde yerini almıştı. Alanın hedeflerinden en önemlisi mücadelenin gelişmesinin önündeki en büyük engel olan çeteciliği etkisizleştirmek ve devrimin hizmetine sokmaktı. Aynur çete köyüne karşı eylem düzenlenmesinde, köy tepesine yönelik saldırıda yerini almıştı. O ve içinde bulunduğu tim kısa bir zamanda ihanetçilere yönelerek mevziyi ele geçirmişlerdi.

Ele geçirilen mevzide görevini yapmanın coşkusunu yaşayan Trej yoldaş, uzaktan sıkılan bir suikast kurşunuyla vurularak şehit düşmüştü.

Kürdistan devrim şehitlerine ve Tirej yoldaşın anısına sahip çıkmakla ancak

görevimizi yapabiliriz. Hepimizin temel görevi de budur.

Mücadelesi yolumuzu aydınlatan meşale olacaktır.

Mücadele Arkadaşları

Demokratik Cumhuriyetin İdeolojik Özü Sosyalizmdir

D. Ali Küçük

Baş tarafı sayfa 6'da

Türkiye'de eskiden beri demokrasi için yoğun mücadeleler verilmesine rağmen, bu her zaman üstten gasp edilmiştir ve dar bir kesimin eline geçmiştir. Şimdi rahatsızlığın kaynağı buradadır. Bunun o dar kesimin elinden alınıp geniş egemen kesimlere yayılması, Türkiye'nin demokratikleşmesi, demokratik bir cumhuriyetin kurulması anlamına gelmiyor. Bu, yeni sorunların, tartışmaların çıkmasına neden olur. Böyle olursa ne Türk toplumu, ne Kürt toplumu, ne de vicdani, kültürel ve dini farklılıkların demokratik ölçülerde kendisini ifade etmesi sağlanabilir. Bu tehlikeyi de görmek lazım. Yani seçkinler içinde yapılacak bir düzenleme; geniş toplumsal, sınıfsal, dini, ulusal kesimler, ezilen kesimler, işçiler ve emekçiler için çıkar yol değildir. Umudu veya beklentiyi buna bağlatmak; geniş kesimlerin demokratik bir toplum kurma, toplumsal eşitlik veya ekonomik olarak adil bölüşüm, toplumsal adalet için verdiği mücadeleyi, hayalleri, idealleri sekteye uğratır. Sadece kendisi için özgürlük ve demokrasi isteyen, devlet bunu kendisine verdiğinde ise diğer kesimlerin özgürlüğünden vazgeçen siyasal partilerin veya grupların yaklaşımlarını eleştirmek ve karşı çıkmak gerekir. Bu tür yaklaşımlara girmek, demokratik güçlere, kesimlere, geniş yığınlara demokrasi açısından yol

olamaz. Dar egemen kesimlerin çıkarlarını daha geniş bir egemen kesime yaymak, eşitlik, özgürlük, toplumsal adalet, devletin ve toplumun demokratikleştirilmesi mücadelelerini engelleyici bir tutum olur. Bu yaklaşımlara karşı da yoğun mücadele vermek gerekiyor. Demokrasi ancak böyle bir yaklaşımla kazanılabilir.

Demokrasi, Yunanistan'da ortaya çıkış biçimiyle halkın kendi kendisini yönetmesi olarak değerlendiriliyordu. Bu anlamda toplumun geniş kesimlerinin katılımı ve bunun uygun biçimde siyasal meclisler veya yerel yönetimlere kavuşturulmasıyla beraber demokratik bir toplum kuruluşu sağlanabilir. Şüphesiz bu konuda PKK'nin yaklaşımları hayalci değildir. Bunlar bir anda gelip yerleşmez. Bunun için yoğun mücadelelerin verilmesi lazım. Ne pahasına olursa olsun düşünsel, kimliksel, siyasal ve örgütsel olarak bir direnişin, direnme ruhunun sergilenmesi ve adım adım demokratik kuruluşun gerçekleştirilmesi gerekiyor. Bu, çeşitli kesimlerin, çıkar gruplarının ve siyasal partilerin siyaset zemininde çıkarlarını birleştirmesi veya ortak ilkelere kavuşturması anlamına da geliyor. Bunlar her zaman toplumsal uzlaşma noktalarıdır ve bu esas alınabilir. Mücadele buna dayandırılarak adım adım geliştirilebilir. Başka türlü yaklaşımlarla sonuç almayı düşünmek hayal olur.

Demokrasinin birden gelip oturmasını

veya seçkilerin, oligarşik kesimlerin demokrasi getireceğini beklemek doğru değildir. Bu konuda herkes, oligarşik yönetim de demokrasi havarisi kesiliyor, ama bunu sadece çoğunluğun iradesini kendisine tabi kılmak, toplumun, bireyin iradesini kırmak için yapıyor. Yine farklı kimliklerin, kültürlerin, vicdan gruplarının iradesini kırmak için yapıyor. Bu tür yanılsamalara, demagojik söylemlere, sadece üstteki bir düzenleme olarak Türk, Kürt tüm halklara sunulan demokrasi yanılgılarına da karşı çıkmak gerekir. Oligarşik yönetimler şüphesiz kendi açısından bazı düzenlemeler yapacaktır. Fakat toplum da bunu değerlendirebilmelidir. Toplum örgütlenmesi, üstten yapılmak istenen düzenlemelere engel olabileceği gibi, kendi siyasetini de demokratik güçlerini birleştirerek yansıtmak, kabul ettirme veya uzlaşma biçimlerini yaratabilir. Bu konuda da sonuna kadar yaratıcı olmak, mücadele etmek gerekecektir.

Demokratik cumhuriyetin yerleşmesi belli bir süreci kapsar. Geçmişte yaratılan birikimlerle beraber olumlu bazı gelişmeler, işaretler de var. Bunlar ön bir zemin olarak da değerlendirilebilir. Fakat kuruluş hala gerçekleşmiş değildir. Bunun kuruluşunu sağlamak için yoğun bilinç, kültür, doğru bir siyaset tarzı ve yaratıcılık içinde uzlaşmalar dahilinde direngen bir mücadele gerekir. Demok-

rasi için, idealler için, demokratik bir toplum için ve toplumun hakları için verilecek bedeller olur. Bunun cezaları, baskıları, zindanları da olabilir. Bütün bunları aşarak, toplumun geniş kesimlerini örgütleyerek, ittifak, birlik ve bloğunu sağlayarak baskıları anlamsız hale getirmek mümkündür. Toplumda örgütlü irade, demokrasi, özgürlük, eşitlik ve farklılıkların kabul edilmesi mücadelesini yürüten kesimler kendisini kabul ettirebilir. Dar bir grubu veya oligarşik yönetimi de aşarak bütün toplum kesimlerinin yararlanabileceği, kendisini ifade edebileceği bir demokratik cumhuriyet yaratılabilir. Türklerin ve Kürtlerin siyasal ve ekonomik çıkarlarını daha somut ifade edebilir. Ortadoğu halkları ile bağlarını, ideal düşüncelerini, amaçlarını ve hedeflerini daha somut kılabilir. Genişleme çabası yaratabilir. Bu da insanlığın kalbinde demokrasi, eşitlik ve özgürlük için mücadele fikrini güçlendirebilir. Demokratik kuruluş kendisini bu temelde örgütlü bir mücadeleye dayalı olarak güvenceye alabilir. Yapılması gereken budur.

Demokrasi tanımlamaları şimdiye kadar tartışıldığı biçimiyle eksiktir. Hele Türkiye'de tartışıldığı biçimiyle çok çok eksiktir. Mevcut parlamentoda tartışıldığı biçimiyle hiç demokrasi değildir. Bu açıdan demokrasi bilinci ve kültürü için mü-

cadele etmek, doğru tanımını yapmak ve tam bir demokrasinin gerçekleşmesi için örgütlenmek, bunun sabırlı çabası içinde olmak önem kazanıyor. Ancak günümüzde toplum değişim-dönüşüm istemekle beraber bunun örgütlü mücadelesine tümüyle kavuşmuş değildir. Demokratik kesimler, kendi çıkarlarını toplumun bütün kesimlerinin çıkarlarıyla birleştirebilecek, uzlaştırabilecek bir siyaset ve uygulama tarzına ulaştıramamıştır.

Demokratik bir cumhuriyetin kurulması niyet ve düşünce olarak Kürtlerin-Türklerin, diğer vicdan gruplarının ve azınlıkların çoğunluğunun kabulüdür. Bu temelde istekleri ve ihtiyaçları da vardır. Bunu bilinçli bir iradeye, örgütlü bir toplumsal mücadeleye dönüştürmek önem kazanıyor. Demokratik kuruluş gerçekleştiği oranda hem devlet-birey, hem devlet-toplum, hem toplum-demokrasi ilişkileri, hem de farklılıkların demokratik bir toplumda kendisini yaşatması, özgürce gelişip serpilmesi, yine rekabete dayanan bir siyaset tarzının gelişmesi gelip oturacaktır. Önmüzdeki süreç açısından yapılması gereken de budur. Bu yapılsa kazançlı çıkılabilir, zafere ulaşılabilir. Bütün bunların yapılması oligarşik yönetime bırakılamaz. Oligarşik yönetimden de bekenemez.

Temel mücadele oligarşik yönetime karşı demokratik bir cumhuriyet mücadelesi olmalıdır.

Devrimcilik insanı esas alan sürekli yenilenmedir

Baş Tarafı Sayfa 19'da

yük bir hata yapmış olurduk.

Ülkenizde çok derin bir sosyal sorun var. FMLN'nin bu sorunları çözmek için hazır reçetesi var mı?

– Evet! Bu alanda çok güçlü bir çalışma yürüttük. Savaşın bitmesinden sonra, müzakereler henüz tamamlanmadan yeni bir belge üzerinde çalıştık ve soruna yaklaşımımızı ortaya koyduk. Legalleştikten hemen sonra bu programımızın önemli unsurlarını gündemleştirdik. Programdaki ilk maddeleri daha da derinleştirdik. Toplumun birçok katmanı ile ilişkiye girdik. Özellikle milletvekillerimizin de bulunduğu dönemlerden bu yana toplumun değişik kesimleri ile iletişimimiz oldu.

Diğer bir mesele ise, sadece birinin sorunları tesbit etmesi yetmiyor. Çünkü, birçok neo liberal, sorunların sadece teknik yönüyle ele alınabileceğini iddia ediyor. Biz ise ekonomi, sosyoloji veya herhangi başka bir alanda okumuş insanlarımızı bu sorunlara yönelmeleri için teşvik ediyoruz. En önemlisi ise insanların yaşadıkları sorunları, olduğu gibi yerinde görüp onlarla birlikte programımızı şekillendirmemizdir.

Sosyalizmi hemen uygulayamayız. Ama siyasi ve ekonomik programı bulunan bir devrimci, demokratik çerçevede çalışabileceğimizi ve uygulanmasının sadece iktidarlaşmamız ile mümkün olabileceğini tesbit ettik. Bu programın uygulanması, gerçekten de her kesimden halkın zengin ve güçlü katılımı olursa mümkün olacak. Ülkemizde birçok şey, siyasi partilerle ittifak olmadan tasarlandı. Bu nedenle biz de hiçbir parti ile ittifaka gidemiyoruz. Geçtiğimiz yüzyılın '60'lı yıllarında durum farklıydı. O dönem partilerle ittifaklar kurulabiliyordu. Eski partiler ise siyasal yaşamdan ya silindi, ya da neo liberal oldu. Halktan koştukları için ittifak kuramıyoruz.

Şimdiki soru şu: Güç dengesini nasıl değiştirebiliriz? İlk sorun sosyal ittifaktan geçiyor. Yani partinin, toplumun değişik

kesimleri ile ilişkileri söz konusu oluyor burada. Neo liberal sistemi devirmek için bize görev vermeleri gerekiyor. Bizim için bu yenilik de demokratik devrim modelidir. Bu sayede yeni bir yoldan yeni bir toplum yaratılabilir. İnsanın gelişiminin durdurulamayacağına inanıyoruz. Kapitalizm, insanların sorunlarını çözmedi, aksine daha da derinleştirdi ve acılı hale getirdi. Biz ise sosyalizmi savunduğumuz gibi, bu programın da sürekli yenilenmesi gerektiğini düşünüyoruz. Reel sosyalist ülkelerdeki çöküşten ders çıkarmamız gerektiğini çok iyi biliyoruz ve bunun üzerinde çalışıyoruz. Buna rağmen, reel sosyalizmin 70 yıllık geçmişinin çok ayrıntılı incelenmesi gerekiyor. Reel sosyalizm deneyimi, doğruların ve hataların olduğu canlı bir laboratuvarı. Çöken devlet sos-

“Savaşı daha fazla sürdürüp sürdürmeme konusunda karar vermek zorundaydık. Devam etseydik, yorgun düşmüş halkın desteğini fazla alamazdık. Çünkü halk artık barış istiyordu. Savaş, küçük ülkemizde büyük bir sarsıntı yaptı ve 80 bin'in üzerinde insanın canına mal oldu. Bizimki gibi küçük bir ülkede 80 bin insanın ölmesi, büyük ve yoğun nüfuslu bir ülkeye göre oldukça önemli bir kayıptır. Bu da bir etken oldu.”

yalizmiydi.

Biz ise sosyalizmin sosyalleştirilmesi fikri üzerinde çalıştık. Yani, sosyalizmi devletten ziyade daha çok halkın eline vermek. Devletin de toplumun kapitalizmden kurtulması ve yeni bir sürece giriş yapması için güçlü bir rol oynaması gerekiyor. Biz yeni fikirler geliştirmeye çalışıyoruz. Siyasi deneyimimiz ve yerel düzeyde edindiğimiz yönetme tecrübelerimizi kullanacağız. Programımızı bu sayede daha da ayrıntılandıracağız. Sağ zayıflıyor, biz ise güçleniyoruz.

El Salvador Komünist Partisi, silahlı mücadeleyi benimseyen Latin Amerikalı az sayıda Komünist Parti'den biri oldu. Bunu biraz daha ayrıntılı anlatırmısınız?

– El Salvador Komünist Partisi, çıkışından beri çok farklı özellikler taşıyordu. Biz bir halk hareketinden ortaya çıktık.

Çok ani gelişen bir direnişi yönettik. Parti de o dönem çok büyük baskılar gören halkın yanında yer almayı vicdani bir görev olarak bildi. '30'daki büyük ekonomik kriz, ülkede büyük bir açlık dalgası da yaratmıştı. Komünist Parti, Komünist Enternasyonal'in bir şubesi olarak kuruldu. Bastırılan direnişten sonra, Komünist Parti büyük cezalandırmalara tabi tutuldu. Birçok yoldaşımız kurşuna dizildi ve çok azı geride kaldı. Uluslararası ilişkilerini kaybetti. Kısa süre önce ortaya çıkardığımız belgeleri okumasaydık, Komünist Enternasyonal'in direnişimizi hatalı olarak kınadığını da öğrenemeycektik. Bahsettiğimiz durum '32 yılında oluyor. Kendimizi Komünist Enternasyonal ile ilişki olmadan geliştirdik. Bu nedenle Komünist Enternasyonal'in çocukluk hasta-

Ama, o dönemin Hristiyan Demokrat Partisi halkla içiçeydi ve özellikle çiftçi ve orta kesimle iyi ilişkideydi. Ve programı da oldukça solcuydu.

Siyasi güç dengesini yakalamak için bu ittifaka gittik. Ardından ise Avrupa ve Amerikan partilerinden neden bu ittifaka gittiğimiz yönünde eleştiriler aldık. Çünkü, o ülkelerdeki Hristiyan Demokrat Partiler İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra anti komünist bir karaktere büründürülmüşlerdi.

Biz ise eleştirilere, Hristiyan Demokrat Parti ile ülkemizin güç dengesine göre ittifak kurduğumuz yanıtını verdik. Yaşam doğru yolda olduğumuzu kanıtladı. Hristiyan Demokratlarla iki kez seçimleri kazandık. Askeri diktatörlük ise kapıları kapatıp seçimlerdeki zaferimizi çaldı. Bu,

Bu esnada yaşanan tartışmaları anlatır mısınız?

– FMLN, beş siyasi-askeri hareketin yönetimleri arasında yapılan müzakereler sonucunda oluştu. Müzakerelerdeki yaklaşımların bazıları az, bazıları çok demokratik oldu. Tüm kararlarını verdiklerinde, FMLN'nin kuruluşunu ilan eden nihai karar çıktı. Bunun sonucu olarak da söz konusu beş partiye feshetme kararını aldık. Bugün, bütün kararlar FMLN'nin kurumlarında alınıyor, başka yerlerde değil. Böylesi daha iyidir. Bununla FMLN'nin daha çok demokratikleşmesi sağlandı. Bunun daha da geliştirilmesi gerekiyor. Mevcut durumda da El Salvador'un en demokratik partisiyiz. Parti liderleri ve kamu hizmeti adaylarımızın tümü de direkt ve tüm üyelerin oylarını kullandıkları gizli oylama ile seçiliyor. Bugün, iktidardaki ARENA dahil, El Salvador'daki hiç bir parti buna cesaret edemiyor.

FMLN Meclis Grubu, 6 kişilik bir kurul tarafından yönetiliyor. Bunlardan biri koordinatördür. Şimdi Salvador Sanchez Seren'dir. Kararlar Meclis Grubu'nda alınıyor. Tüm hafta boyunca hem milletvekilleri, hem yedekleri eşit haklarla toplantılara katılıyor. Meclis grubumuz bugün 62 kişiden (32 milletvekili, 30 yedek) oluşuyor ve kararlar da burada alınıyor.

Milletvekili maaşınızı partiye mi veriyorsunuz?

– Partiye ayda 6 bin Colones (1.200 dolar) veriyoruz. Bunun yanısıra iletişim giderleri ve akaryakıtı da karşılıyor. Milletvekili maaşımız 21 bin Colones'dir. Mecliste bir mukavele imzaladık. Maaşı alan kişi, her ay 6 bin Colones'i parti kasasına gönderiyor. Ayrıca her birimiz partinin değişik birimlerine de harcamalar yapıyoruz. Halkın ekonomik düzeyi ile karşılaştırıldığında çok yüksek bir ücret alıyoruz. Böylece kişilerin bireysel angajmanı geriletiliyor. Bazıları sadece ücretten ötürü milletvekili olmak istiyor. Bu nedenle sadece bize yetecek kadar bir maaş olması gerekiyor.

1992'de siyasi-askeri örgütü sadece siyasi örgüte dönüştürme kararı alındı.

Ulusal Onur Günü 14 Temmuz, 18 yıl önce büyük ölüm orucunda şehit düşen Kemal Pir, Mehmet Hayri Durmuş, Akif Yılmaz ve Ali Çiçek yoldaşların ölüm orucunu başlattığı gündür. Bugün de hem bu eylemi hem de arkadaşların militan kişiliğini değerlendirmeye çalışacağız.

18 yıl önce bugün hem parti tarihimiz, hem de halk tarihimiz açısından Diyarbakır cezaevinde önemli bir gün yaşandı. 12 Eylül öncesi ve sonrası binlerce yoldaşımızın ve taraftarımızın tutsak olarak doldurulduğu Diyarbakır zindanında devletin ağır baskıları yaşıyordu. 14 Temmuz, tabii ki Diyarbakır cezaeviyle sınırlı bir eylem olarak ortaya çıkmadı. Böyle bir eylemin ortaya çıkmasının çok önemli tarihi ve siyasi nedenleri vardı. Hem 14 Temmuz'u, hem de Diyarbakır cezaevinin anlamak için PKK'nin ortaya çıkışını ve yarattığı sonuçları değerlendirmek gerekiyor.

PKK, Kürt halkının çok zorlu yıllar yaşadığı bir süreçte ortaya çıkmıştı. Ortadoğu'da dört parçaya bölünmüş Kürdistan ve Kürdistan'ın en büyük parçası üzerinde hakimiyet kuran Türk devleti, Kürt halkının varlığını yok etmek için her türlü askeri, siyasi, sosyal ve kültürel politikayı izlemiş ve bu konuda önemli bir mesafe de almıştı.

20. yüzyıl ulusal kurtuluş savaşları çağı olarak tarihe damgasını vursa da, Kürdistan her dönemde olduğu gibi 20. yüzyılda da çağın dışına itilmişti. Dünyanın bir çok ülkesinde ulusal kurtuluş savaşları gerçekleşip, uluslar özgürlüğünü ve bağımsızlığını elde ederken, Kürt halkı böyle bir süreç içine girememişti. Nedeni ise, çağını doldurmuş sosyal yapıların Kürdistan'da hala etkin olarak varlığını sürdürmesiydi. Bu çağ dışı sosyal yapının yarattığı isyan ise, daha çok aşiretçi ya da feodal önderlikli isyanlardı. Tabii bunların başarı şansı yoktu. Başarı şansı olmadığı için ezildiler. Bu ezilmelerle birlikte egemen güçler, Kürt halkının bir daha ayağa kalkmaması için halkın iradesini tümünden kırma, iradesiz hale getirme politikalarını planlı bir biçimde yaşama geçirmişlerdir. İşte bu irade kırma, ayağa kalkamaz hale getirme politikaları '70'lere gelindiğinde Kürt halkı üzerinde önemli oranda başarıya ulaşmıştı.

Kürt halkı ayağa kalkacak bir iradeyi gösterecek durumda değildi. İrade kırılması Kürdistan'daki siyasal yapıya da yansımıştı. Türk devleti kendi siyasal yapısını, hakimiyetini Kürdistan'da etkin olarak sürdürürken, Kürtlük adına ortaya çıkan siyasal hareketler ise, irade kırılmasının sonucu reformist-teslimiyetçi bir ideolojik ve politik çizgidey-

“Bizde başarı, ancak yaşamın kendimize değil halka ve şehitlere ait olduğunu, bugüne kadar tarihi yaratanlara ve geleceği yaratacak insanlara ait olduğunu düşünen, bunu canı gönülden kabul eden bir yaklaşımla mümkündür.

Bu bir felsefedir ve Apoculuk budur. Apoculuğun büyüklüğü buradadır.”

diler. Bu ideolojik ve politik çizgi Kürt halkının baş aşağı giden tarihini durduracak bir güç gösteremiyordu. Bu nedenle, daha baştan bu akımlar yenilgiye uğramıştı. Hem çağa uygun modern yapılara dayanmadıklarından, hem de egemenlerin ağır baskıları altında iradeleri kırıldığından egemen politikaların kuyruğunda yürüyen, onların gerisinde seyreden, inisiyatif almaktan yoksun bir konumdaydılar. Kürdistan'da aşiretçi, feodal egemen kesimler, yaşamak için kendi etkinliklerini, yabancı egemenlik altında da olsa sürdürme yaklaşımı içindeydiler. İşte böyle bir süreçte, herkesin bu halk ölmüştür, ayağa kalkamaz dediği tarihlerde, yine Türk devletinin '30'larda Ağrı isyanını bastırdıktan sonra bir gazetede çıkan karikatürde olduğu gibi *“Hayali Kürdistan burada meftundur!”* düşüncesi, Türk devletinin Kürdistan'a yönelik politikası ve kararıydı.

Böyle bir dönemde, Başkan Apo'nun öncülüğünde Kürt halkının bu kırılmış iradesini canlandırmak, kendine güvenen bir düşünce yapısı, kendine güvenen bir siyasal yaklaşım ve mücadele biçimi Kürdistan topraklarında başlatıldı.

Belki küçük bir gruptu. Kürdistan'da herhangi bir kültürel ve siyasal temeli de yoktu. Fakat bir iradeyi ayağa kaldırma, kendine güvensiz topluma güven verme biçiminde bir cesareti gösterbildiği, en azından böyle bir inancı kendisinde başarabildiği için, Başkan APO'nun çıkışı Kürdistan tarihi açısından çok önemlidir. Bu yönüyle *“Kürdistan sömürgeci”* sözcüğünün Başkan Apo tarafından 'ne olur ne olmaz' diye çok fısıldanarak söylenmesi, böyle bir düşüncenin önemi ve tarihsel değerinin bilinmesi nedeniyle çok tedbirli ve dikkatli davranılması söz konusudur. Kürdistan toplumunun yaşadığı durum dikkate alındığında, böyle bir yaklaşımın titizlikle korunması anlaşılır bir durumdur.

Kürt halkının siyasete girme dönemi PKK ile başlamıştır

Bu yaklaşımla ideolojik bir mücadele başlatıldı. İdeolojik mücadele iradesi kırılmış toplumdan, iradesi kırılmış siyasal yaklaşımdan irade ortaya çıkarmak, kendine güvenen bir siyasal akım orta-

ya çıkarmak açısından önemliydi. Bu nedenle kapsamlı bir ideolojik mücadele yürütüldü. Bu ideolojik mücadele hem Türk devleti ve Kürt halkı, hem de Türk solu ve siyasal çevreleri açısından yeniydi. Genelde Kürt toplumunun yaşadığı durum bilindiğinden, kimse iradesi kırılmış bir toplumda sömürgeciğe kafa tutabilecek bir iradenin ayağa kaldırılması iddiasına inanmıyordu. Böyle bir iradenin gerçekleşmesi akla bile getirilmiyordu. Buna rağmen, büyük bir inanç ve kararlılıkla bu mücadele yürütüldü. Yani bu bir bakıma delice bir mücadeleydi.

Bu ilk çıkışa delilik deniliyordu. Hatta *“Apo gibi deli birisi yanına birkaç tane çocuk almış, Kürdistan'ı kurtaracakmış”* sözcükleri bile söyleniyordu. Tabii bu bir delilikti. Yani toplumun aklılı olmama, o günkü değer yargıları ve ölçülerini dikkate almama söz konusuydu. Mevcut yerleşik değer yargılarını, ölçülerini dinlemeyen, buna ters ve aykırı şeyler söyleyen herkes tarihte deli olarak damgalanmıştır.

Bu koşullarda, yani sosyal ortamın da cesaret vermediği, kimsenin ciddiye almadığı bir ortamda, ilk önce Ankara'da başlayan, daha sonra Kürdistan'da yürütülen topluma irade ve güven kazandırma hareketi, biraz da hareketin kullandığı yöntemler, tarz ve başlatan kişiliklerin özellikleri nedeniyle, kısa sürede Kürdistan'da yer etmeye başladı. Bu, ulusal kurtuluş savaşları çağında, dünyada bu kadar değişimin yaşandığı bir çağda böyle bir iddia ile ortaya çıkılabilmişse, çok yetersiz veriler sunsa da, objektif koşulların böyle bir hareketin gelişimine, elverişli olduğu anlamına geliyordu.

Ancak burada şunu belirtmek gerekir ki, ideolojik mücadelenin başladığı dönemde Kürdistan'da hakim ideoloji ilkel milliyetçilikti. Kuzey Kürdistan'da biraz modern sınıflar ortaya çıktığı için, ilkel milliyetçilik reformist milliyetçiliğe evrilmişti. Ama toplumda, özellikle aydınlarla etkiliydi. Bu nedenle devrimci ideoloji Kürdistan'a girer girmez, bu aşiretçi-feodal sosyal yapının beslediği akımlar tarafından tepki ve şiddetle karşılandı. Ancak buna rağmen kararlı ve ısrarlı olunduğu için kısa sürede yaygınlık gösterdi. Öyle bir hal aldı ki, bu düşünce bir kasabaya, bir şehre, bir köye girdiğinde kısa sürede hemen et-

kisini gösteriyor ve her türlü geri düşünceli, sosyal şoven ya da reformist milliyetçi düşünceleri temizliyordu.

Bu mücadele Türk devletinin yüz yıldır askeri güç kullanarak ezdiği, daha sonra da siyasal, sosyal ve kültürel hakimiyetle tümünden içtiği bir toplumun yeniden ayağa kaldırılması anlamına geliyordu. Şunu rahatlıkla söyleyebiliriz: '80'lere doğru gelindiğinde hemen tüm köylerde, kasabalarda, kahvelerde konuşulan Apocu Hareket ve Apoculardı. Artık toplumun siyasal gündemi Apocuların ne yaptığı, ne yapmak istediği ile ilgiliydi. Özellikle halk tabanına dayandığı için, halkta büyük bir heyecan yaratmıştı. Yoksul Kürt halkı, feodalizm altında kendi kimliğini bulamayan, ezilen ve sömürülen köylülük, bu harekete olduğundan fazla ilgi göstermeye başladı. Bu da yenidir, halkın ilk defa siyasete girme dönemidir. Ondan önce halkın siyasete girme diye herhangi bir gerçeği söz konusu değildir. Siyasetle uğraşan, dünyayı değerlendiren sadece aşiretçi-feodal kesimler ve onların çocuklarıydı. Kürdistan'da halkın siyasete ilgi göstermesi yeni bir durum olduğundan, bütün ulusal ve sosyal yapıyı etkileyen gelişmelerin ortaya çıkmasına yol açtı. Diğer taraftan halka dayanan bir hareket olarak, aşiretçi-feodal bir yaklaşımın ürünü olan parçalı ve yerel bir niteliği olmadığı için, kısa sürede Kürdistan'ın bütün alanlarına yayıldı. '80'lere geldiğimizde, partimiz daha sonra silahlı mücadelemizin başladığı dağlık Botan alanı dışında ülkenin tümüne ideolojik düşüncesini önemli düzeyde götürmüş bulunuyordu.

Devrimci Hareketimiz, özellikle toplumun dinamik kesimi olan gençlik içerisinde etkili olmaya başlamıştı. Bu durum hem sömürgeciğin bütün politikalarını boşa çıkaran bir gelişme, hem de sömürgeciğin Kürdistan'daki dayanakları olan, sömürgeciğe dayanarak kendini yaşatan ve yaşatılan aşiretçi-feodal yapıların aşınmaya, hatta etkisinin kırılmaya başlaması anlamına geliyordu.

Nitekim '82'de Urfa grubunun mahkemesi olduğunda Siverek'te mücadele ettiğimiz Celal Bucak da tanık olarak mahkemeye getirilmişti. Hem tutukluydu -kısa bir tutukluluk süresi vardı-, hem de tanık olarak mahkemeye çıkarılmıştı. Orada Celal Bucak ifade veri-

yor. Bunun üzerine Kemal Pir söz alarak; *“Biz bu aşiretçi-feodal çete başına karşı mücadele verdik. Belki onu öldürmedik ama onu yendik”* diye bir değerlendirme yapmıştı. Yani '80'lere geldiğimizde, aslında aşiretçi-feodal zihniyet ideolojik olarak yenilmişti. Köylünün, halkın yüreğinde ve beyinde artık egemenlere karşı çıkılabileceği, hem Türk devletine hem ağalara ve beylere karşı çıkılabileceği gerçeği kendini ortaya koymuş; bu temelde daha o yıllarda Kürdistan'da bu yapılar siyasal olarak yenilgiye uğratılmıştı. Bu kesindir. Bu yapılar karşı savaşımız '84'lerden sonra daha kapsamlı yürütülmüş olsa da, yenilgileri '80'den önce başlamıştı.

12 Eylül Kürt halkını yeniden mezara gömmek için yapıldı

Bunu gören TC rejimi, Kürdistan'daki değişimi ve hareketliliği ezmek, Kürt halkını yeniden Ağrı isyanı sonrasında söylediği gibi mezara gömmek için 12 Eylül hareketini geliştirmişti. 12 Eylül hareketinin geliştirilmesinin başka nedenleri de vardı. Bunlardan biri, Türkiye'de işçilerin, gençlerin, köylülerin ve tüm toplumsal kesimlerin belli bir uyanış içinde olması nedeniyle Türkiye demokratik devrim mücadelesinin önemli bir aşamaya gelmesidir. Bir diğeri ise, Ortadoğu'da hakim olan emperyalizmin gelişmeler karşısında telaşa düşmesi ve etkinliğinin zayıflamasını engellemek için böyle bir darbeyi geliştirmesi ve cuntayı desteklemesidir. Bilindiği gibi '79'da Sovyetler Birliği'nin müdahaleleriyle Afganistan kontrol altına alınmış, İran devrimiyle emperyalizmin önemli bir kalesi yıkılmıştı. Türkiye'de de devrimci gelişmeler olursa, '50'lerden sonra Truman Doktrini ile Sovyetler Birliği'ni güneyden kuşatma politikası iflas edecek; bu durum da emperyalizmin aleyhine dönüşecek ve çok köklü siyasal sonuçlara yol açacaktı.

12 Eylül esas olarak Ulusal kurtuluş mücadelemizi ezmek için iktidara getirilmişti. Zaten daha sonra yazılan anırlarda, kitaplarda daha 12 Eylül olmadan önce devletin, özellikle ordunun Kürdistan'la çok yakından ilgilendiği, günlük olarak takip ettiği ve endişelerinin gidererek arttığı görülür. 12 Eylül işte böyle bir amaçla geldi. Kürdistan'da yoğun baskı ve tutuklamalarla partimizin ektiği tohumları kökten kazıma çabası içine girdi. Ezici çoğunluğu PKK taraftarları ve sempatizanları olmak üzere on binlerce Kürdistanlıyı işkenceden geçirerek cezaevlerine doldurdu. Bunu belli bir prog-

Devamı Sayfa 8'de